

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ÅALESUNDS OFFENTLIGE HØIERE ALMENSKOLE

TREÅRSBERETNING

FOR

SKOLEAARENE 1910—1913

VED

LYDER HERMANSTORFF

REKTOR

Aalesunds offentlige høiere almenkole

Treaarsberetning

for

skoleaarene 1910—1913

ved

Lyder Hermanstorff

rektor

Aalesund

„Søndmørsposten“s bok- & akcidenstrykkeri

1913

I. SKOLENS FORSTANDERSKAP.

Forstanderskapet har i det forløpne treaar bestaaet av følgende medlemmer:

1. Skolens **rektor**, som er selvskrevet medlem.
2. Apoteker **Jørgen Anton Johnsen Øwre**, tilforordnet av overstyret siden $\frac{1}{1}$ 1897 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1913).
Samt følgende av bystyret valgte medlemmer:
3. Grosserer **Joakim Holmboe Rønneberg**, siden $\frac{1}{10}$ 1884 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1909).
4. Bokhandler **Johannes Aarflot**, siden $\frac{1}{1}$ 1899 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1911).
5. Kirkesanger **Martinus Ole Syltevik**, siden $\frac{1}{1}$ 1905 (sidste gang fra $\frac{1}{1}$ 1909).

Fra $\frac{1}{1}$ 1913 har bystyret istedenfor nr. 3 og nr. 5 valgt fru **Ingeborg Møller Hansen**, lærerinde ved folkeskolen, og redaktør **Ivar Flem**.

Skolens rektor har den hele tid været valgt til formand, grosserer Rønneberg til næstformand; fra $\frac{1}{1}$ 1913 er i hans sted apoteker Øwre valgt til næstformand.

II. SKOLENS LÆRERPERSONALE.

Av dem som var ansat ved skolen ved utgivelsen av forrige treaarsberetning (i 1910) er følgende ikke længer knyttet til skolen:

Overlærer Nikolai Henrik Jæger, f. 1853, cand. theol. 1875, cand. mag. 1887, adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{14}{10}$ 1893, kst. overlærer $\frac{28}{9}$ 1901; tok avsked ved utgangen av skoleaaret 1911—12 paa grund av svækket helbred.

Adjunkt Analius Stevelin Gotaas, f. 1868, cand. mag. 1893, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1902; blev $\frac{23}{9}$ 1910 konstitueret som adjunkt ved Drammens skole, men forblev ved Aalesunds skole ut skoleaaret 1910—11.

Adjunkt Emil Fadum, f. 1875, cand. real. 1903, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1905; blev syk vaaren 1910 ($\frac{10}{3}$) og kom aldrig mer paa skolen. Han fik ved kgl. res. av $\frac{27}{6}$ 10 tjenestefrihet for skoleaaret 1910—11 paa betingelse av at hans timer besørgetes ved en av departementet godkjendt vikar, hvis løn for skoleaaret fastsattes til kr. 2000. Under $\frac{28}{7}$ 10 blev det bestemt, at kr. 1200 herav skulde utredes av skolekassen, kr. 800 av adjunkt Fadums gage. Under $\frac{24}{4}$ 11 indsendte adjunkt Fadum ansøking om avsked fra $\frac{1}{8}$ 11 med vartpenge. Men allerede $\frac{11}{5}$ 11 avgik han ved døden.

Adjunkt Hans Nielsen Høeg, f. 1881, cand. mag. 1907, midlertidig lærer ved Aalesunds skole 1907—08, kst. adjunkt $\frac{1}{8}$ 1908; fra $\frac{1}{8}$ 1912 kst. adjunkt i Drammen.

Frøken Marie Scharffenberg, f. 1859, ved Molde pikeskole 1883—86, ved Kragerø komm. pikeskole 1886—89 og 1893—95; ved Trondhjems realskole 1895—98; ansat i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1898; hun hadde permission for skoleaaret 1910—11, og er fra $\frac{1}{8}$ 1911 ansat ved Arendals skole.

Sanglærer Adolf Køyen, f. 1880, seminareksamen 1902, lærer ved Aalesunds folkeskole siden $\frac{1}{7}$ 1906; ansat som lærer i sang ved Aalesunds off. høiere almenkskole fra $\frac{1}{8}$ 1909; fratraadte ved utgangen av skoleaaret 1911—12, da han var blit ansat ved Bergens folkeskole; allerede $\frac{13}{10}$ 12 avgik han ved døden av tyfus.

Frøken Ulrikke Krag, f. 1871, lærerinde ved Aalesunds folkeskole siden $\frac{1}{7}$ 1899, var ansat som lærerinde i gymnastik for pikerne ved Aalesunds off. høiere almenkskole for skoleaaret 1909—10.

Følgende nye lærere er kommet til i løpet av treaaret:

fra $\frac{1}{8}$ 1910: adjunkt **Kristian Martin Bugge** som kst. overlærer.

- fra $\frac{1}{8}$ 1910: adjunkt **Alfred Magnus Ekenes** som kst. overlærer.
- „ — „ — cand. real. **Gjermund T. Sauer** som midlertidig lærer; fra $\frac{1}{8}$ 1911 som kst. adjunkt.
- „ — „ — lærer **Ole Lien** som midlertidig lærer.
- „ — „ — frøken **Sigrid Østern**, f. 1885, lærerpr. 1908; 1903—4 og 1908 i Tyskland; $\frac{1}{9}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910 bestyrerinde av Brønnøy privatskole; som midlertidig lærerinde for skoleåret 1910—11.
- „ $\frac{1}{8}$ 1911: cand. mag. **Ole Midtrød** som kst. adjunkt.
- „ — „ — cand. mag. **Jørgen Sørensen** som kst. adjunkt.
- „ — „ — cand. real. **Johannes Steffensen** som kst. adjunkt.
- „ — „ — frøken **Jensine Sæther** som lærerinde.
- „ — „ — kaptein **Hans Hamre** som timelærer.
- „ — „ — cand. theol. **Jørgen Flood Sandberg**, f. 1884, cand. theol. 1910; som timelærer; fik av kirke-departementet tilladelse til at fratræde $\frac{1}{3}$ 12 for at overta et vikariat for sognepresten i Haram.
- „ $\frac{1}{8}$ 1912: adjunkt **Martin Gran** som kst. overlærer. Kirkedepartementet bestemte imidlertid at han skulde forbli ved Kristiansunds skole skoleåret 1912—13.
- „ — „ — adjunkt **S. Th. Lima** som kst. adjunkt.
- „ — „ — cand. real. **Johan Sandene** som kst. adjunkt.
- „ — „ — lærer ved folkeskolen i Borgund **Marius Ulvestad** som sanglærer.

Lærerpersonalet kom saaledes i skoleåret 1912—13 til at bestaa av følgende:

Rektor.

Hermanstorff, Lyder Peter Christian Borthig, f. 1854, cand. mag. 1879, lærer ved Aars og Voss's skole i Kristiania 1879—87, ved Kristiania tekniske skole 1879—84, ved Otto Anderssens skole i Kristiania 1880—81, kst. adjunkt i Molde 1887—88, vikarierende adjunkt ved Kristiania katedralskole 1888—90, kst. adjunkt ved Drammens skole 1890—1909, kst. rektor ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1909.

Overlærere.

1. **Bugge, Kristian Martin**, f. 1868, cand. mag. 1892; lærer ved Hammerfest komm. middelskole 1892—93, fra 1893 2den lærer og fra 1898 adjunkt ved Breviks komm. høiere almenkskole, fra $\frac{2}{12}$ 1903 adjunkt ved Larviks komm. høiere almenkskole, kst. overlærer ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1910.
2. **Ekenes, Alfred Magnus**, f. 1868, cand. real. 1894, lærer ved Hamar off. høiere almenkskole 1893—94, ved Gjertsens skole i Kristiania 1895—97, og ved St. Hanshauens skole i Kristiania 1897—1901, kst. adjunkt ved Kristiansands katedralskole 1901—10, kst. overlærer ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1910.
3. **Grieg, Rolf**, f. 1869, cand. mag. 1899; lærer ved Hambros skole i Bergen 1900—09, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{9}{10}$ 1908, tiltraadte først $\frac{1}{8}$ 1909, kst. overlærer $\frac{1}{8}$ 1912.
4. **Gran, Martin**, f. 1877, cand. mag. 1905; bestyrer av Randsfjord private middelskole 1900—02; lærer ved Sandnes komm. middelskole 1902—06; lærer ved Otto Anderssens skole, Kristiania, 1906—09; kst. adjunkt i Kristiansund 1909—12; kst. overlærer i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1912; tiltraadte august 1913.

Adjunkter.

1. **Ihle, Ole Julius Kristoffersen**, f. 1873, cand. real. 1901; kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{1}$ 1902.
2. **Bøe, Christian Wilhelm**, f. 1871, cand. mag. 1897; kst. adjunkt ved Kragerø skole $\frac{1}{1}$ 1902—06, kst. adjunkt ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1906.
3. **Sauer, Gjermund Torkildsen**, f. 1877, cand. real. 1905; vikar ved flere skoler i Kristiania, fra $\frac{9}{1}$ 10 vikarie-rende adjunkt ved Narviks komm. høiere almenkskole; midlertidig lærer ved Aalesunds skole fra $\frac{1}{8}$ 1910; kst. adjunkt fra $\frac{1}{8}$ 1911; fra $\frac{1}{8}$ 1912 kst. adjunkt ved Skiens skole, men kirke departementet bestemte at han skulde forbli i Aalesund skoleaaret 1912—13.

4. **Midtrød, Ole**, f. 1882, cand. mag. 1909; lærer ved Platous skole, Stavanger, 1910—11; kst. adjunkt i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1911.
5. **Sørensen, Jørgen Moe**, f. 1882, cand. mag. 1908; midlertidig lærer ved Hønefos folkeskole og høiere almen-skole 1909—10; vikarierende adjunkt i Skien 1910—11; kst. adjunkt i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1911.
6. **Steffensen, Johannes**, f. 1882, cand. real. 1908; vikar i Hønefos 1909—10, midlertidig lærer paa Kongsberg 1910—11; kst. adjunkt i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1911.
7. **Lima, Svein Torvald**, f. 1881, cand. mag. 1910; kst. adjunkt i Vardø 1910—12; kst. adjunkt i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1912.
8. **Sandene, Johan**, f. 1885, cand. real. 1910; lærer ved Aars og Voss's skole, Kristiania, 1911—12; kst. adjunkt i Aalesund $\frac{1}{8}$ 1912.
9. Ledig.

Faste lærerinder.

1. **Vogt, Thordis**, f. 1865, ved Tvedestrands komm. middelskole 1893—1901, ansat ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1901.
2. **Neuenkirchen, Ragnhild**, f. 1881; lærerprøven 1904, ansat ved Aalesunds skole $\frac{1}{8}$ 1906.
3. **Sæther, Jensine**, f. 1887, middelskole-eksamen 1902, lærerindekursus ved industriskolen i Kristiania 1908, centralskolens eksamen 1910; ansat i Aalesund 1911.

Midlertidig lærer.

Lien, Ole, f. 1877, lærerprøven 1902, lærer ved Bæ-rums private middelskole i 6 aar. Fra $\frac{1}{8}$ 1910 ansat som midlertidig lærer ved Aalesunds skole. Fra $\frac{1}{8}$ 13 ansat ved Levanger komm. høiere almenskole.

Timelærere.

1. **Mowinckel, Jørgen Blydt**, f. 1858, cand. theol 1881, res. kap. i Aalesund 1899, ansat som lærer i religion ved Aalesunds skole fra $\frac{15}{8}$ 1900. Utnævnt til sogneprest til Stange.
2. **Knudsen, Knud Emil**, f. 1865; 1886—92 førstelærer ved

Kristiansands arbeidsskole for gutter; ansat i 1892 som lærer ved folkeskolen i Aalesund og som sløidlærer ved Aalesunds off. høiere almenskole.

3. **Hamre, Hans**, f. 1873, officer 1898, kaptein 1903.
4. **Ulvestad, Marius**, f. 1890; middelskole-eksamen 1909, organist-eksamen 1910; lærerprøven 1911, lærer ved Borgund folkeskole 1911—12; ansat som sanglærer ved Aalesunds skole 1912.

Skolens læge er **Elias Solem**, f. 1873, cand. med. 1900; ansat $\frac{1}{10}$ 1902.

Skolens kasserer var tidligere frøken **Marie Scharffenberg**; da hun fik permission for skoleaaret 1910—11 godkjendte forstanderskapet som hendes vikar fru **Emma Thornes**, ansat som bokholder i Aalesunds landmandsbank. Da frøken **Scharffenberg** fra $\frac{1}{8}$ 1911 blev ansat ved Arendals skole, ansatte forstanderskapet som kasserer overlærer **Bugge**.

Skolens pedel er **Ole Andreas Martinussen Næss**, f. 1857, fra $\frac{15}{8}$ 1900.

Forfald, permissioner og vikariater.

I skoleaaret 1910—11.

Som nævnt side 4 hadde adjunkt **Fadum** faat permission for hele skoleaaret. Som hans vikar antok departementet **Adler Wessel-Strøm**, f. 1877, cand. real. 1908, tidligere vikar ved flere skoler i Kristiania. Ogsaa frøken **Scharffenberg** var permitteret for hele skoleaaret for med offentlig stipendium at studere botanik og zoologi og undervisningen heri i Kristiania og Kjøbenhavn. Hendes timer var fra først av fordelt paa de øvrige lærere. Men da adjunkt **Høeg** fra skoleaarets begyndelse blev liggende alvorlig syk i Drammen, bestemte departementet at hans timer skulde fordeles paa de øvrige lærere, og at frk. **Scharffenberg** skulde skaffe en vikar for sig. Som saadan

godkjendte departementet frøken **Dagmar Brandstorp**, f. 1888, spr. hist. art. 1908; lærerprøven 1909; tidligere vikar i Fredrikstad. I den anledning maatte fagene omlægges for en del. Hun tiltraadte 19. september 1910. Indtil da havde stud. philol. **Birger Knudsen** besørget adj. Høegs timer. Fra nu av overtok overlærer Bugge tysk i II B, adj. Grieg norsk i 3 g., adj. Gotaas historie i 2 g. og III A, frk. Østern norsk i II B og historie i I A, lærer Lien kirkehistorie i IV A og B. Dette vedblev indtil ²²/₁₁ 10, da adj. Hæg selv overtok sine timer. Vaaren 1911 maatte overlærer Ekenes permitteres for at underkaste sig en operation. Han var borte fra ⁸/₄ til ²⁰/₅. Hans timer besørgetes saaledes: adj. Ihle 8 (matem. og naturf. i 1 g.), adj. Sauer 8 (geogr. i 1 g., matem. og naturf. i IV B), overl. Bugge 4 (geogr. i III A og II A), kaptein Hamre 5 (matem. i III B); adj. Ihle maatte i denne tid la 8 av sine egne timer besørge saaledes: kaptein Hamre gymn. og skrivn. i II A, cand. Wessel-Strøm tegn. i II A, lærer Lien tegn. i I A. Under overlærer Bugges sygdomsforfald 14—19 novbr. og ²⁸/₂—⁴/₃, frøken Østerns 3 til 22 mars, samt enkelte andre læreres korte forfald (ialt 15 dage) besørget ogsaa skolens egne lærere timerne.

I skoleaaret 1911—12.

Da cand. theol. Sandberg fratradte ¹/₃ 1912, overdrog departementet hans timer for resten av skoleaaret til stud. theol. **Sigurd Førde**.

Under forskjellige læreres sygdomsforfald (ialt 61 dage, hvorav de længste var rektors 26—30 sept., 11—21 dec., overl. Jægers ²⁶/₉—¹⁸/₁₀, lærer Liens 17—25 dec.) besørget skolens egne lærere timerne.

I skoleaaret 1912—13.

Som vikar for overlærer Gran ansatte kirkedepartementet cand. philos. **Peter Christian Wille**, f. 1868, student 1887, med aarlig løn kr. 2200. I juni blev adjunkt ved Sandnes skole Olav Magnus Anda, (f. 1882, cand. mag. 1910), kst. som adjunkt her ved skolen. Men da

kirkedepartementet i juli gav ham tilladelse til at forbli ved Sandnes skole, ansattes som vikar i hans post stud. philol. **Thorleif Barth**, f. 1891, student 1910, med aarlig løn kr. 2000. I begyndelsen av skoleaaret var tre lærere fraværende: adj. Midtrød og kaptein Hamre indtil $\frac{12}{9}$, paa grund av felttjenesteøvelser, sanglærer Ulvestad til $\frac{22}{9}$, da han var bundet i sin tidligere post i Borgund. Deres timer besørgetes av skolens egne lærere, samt stud. theol. **Sigurd Førde**. Rektør var syk fra $\frac{4}{12}$ — $\frac{25}{1}$; forskjellige lærere var sykmeldt i tilsammen 24 dage. Samtlige timer besørgetes av skolens egne lærere. Sanglærer Ulvestad var fraværende i rekruttskolen fra $\frac{27}{4}$ til $\frac{14}{6}$. Sangundervisningen besørgetes delvis av to av lærerne ved folkeskolen, herrerne **Ing. Vestre** og **Daniel Lie**, samt av overl. Bugge og frk. Vogt. Desuten fik klasserne jevnlig sangøvelser under aarseksamen.

Ved utgangen av skoleaaret 1912—13 fratraadte følgende lærere: Adjunkt Sauer, midlertidig lærer Lien og religionslæreren pastor Mowinckel. Frøken Vogt har faat permission for hele skoleaaret 1913—14 for at foreta en stipendiereise til Amerika. Fra det nye skoleaars begyndelse har skolen faat følgende nye overlærere:*)

1. **Barca, Emil Toni**, f. 1888, cand. real. 1912.
2. **Heidenstrøm, John Andreas**, f. 1878, cand. theol. 1905, prakt. 1907; lærer ved Lillestrøms middelskole 1905—07; 1909—10 pers. kap., 1910—13 kst. sogneprest i Porsgrund, 1909—13 timelærer ved Porsgrunds middelskole.
3. **Næsheim, Olaf**, f. 1884, cand. real. 1911, lærer ved Haugesunds middelskole 1911—13.
4. **Seim, Anders**, f. 1883, cand. mag. 1912. samt som vikar for frk. Vogt **Frøken Aagot Abrahamsen**, f. 1887, artium 1910, lærerprøven 1913; lærerinde ved private middelskoler siden 1906.

*) Titelen adjunkt er avskaffet; alle kgl. ansatte lærere er overlærere.

III. ELEVERNE.

A. Elevantal i september og april samt gjennomsnittsalder 1. september.

1910—1911.

	September			Alder	Normal- alder	April		
	G.	P.	Sum			G.	P.	Sum
3. g.	10	4	14	$18^{2/12}$	17	10	3	13
2. g.	10	3	13	$16^{8/12}$	16	10	2	12
1. g.	14	12 ¹⁾	26	$16^{3/12}$	15	13	10 ²⁾	23
IV A	20		20	$15^{2/12}$	} 14	16		16
IV B	8	17	25	$15^{1/12}$		8	14	22
III A	21		21	$14^{0/12}$	} 13	23		23
III B		25	25	$14^{0/12}$			24	24
II A	28		28	$13^{0/12}$	} 12	24		24
II B	11	12	23	$13^{1/12}$		11	12	23
II C		21	21	$13^{0/12}$			20	20
I A	26		26	$12^{1/12}$	} 11	24		24
I B	10	16	26	12		10	15	25
I C		26	26	$12^{0/12}$			25	25
	158	136	294			149	125	274

1) 3 hospitanter. 2) 0 hospitant.

1911—1912.

	September			Alder	Normal- alder	April		
	G.	P.	Sum			G.	P.	Sum
3. g.	10	2	12	$17^{7/12}$	17	10	1	11
2. g. a	5		5	} $17^{2/12}$	16	7 ¹⁾		7
2. g. b	6	6	12			5	5	10
1. g.	15 ²⁾	3 ³⁾	18	$16^{7/12}$	15	15 ²⁾	3 ³⁾	18
IV A	25		25	$15^{0/12}$	} 14	23		23
IV B		24	24	$15^{7/12}$			23	23
III A	22		22	$14^{2/12}$	} 13	23		23
III B	12	11	23	14		12	10	22
III C		22	22	$14^{5/12}$			21	21
II A	23		23	$13^{0/12}$	} 12	21		21
II B	11	16	27	$13^{4/12}$		10	15	25
II C		26	26	$13^{5/12}$			25	25
I A	26		26	$12^{3/12}$	} 11	26		26
I B	10	17	27	$12^{5/12}$		11	15	26
I C		24	24	$12^{2/12}$			23	23
	165	151	316			163	141	304

1) 1 hospitant. 2) 1 hospitant i sprø. 3) 1 hospitant i matematik.

1912—1913.

	September			Alder	Normal- alder	April		
	G.	P.	Sum			G.	P.	Sum
3. g. a	6		6	18 ⁷ / ₁₂	17	6		6
b	6	5	11			6	3	9
2. g. a	6		6	17 ⁶ / ₁₂	16	5		5
b	6	2	8			6	3 ²)	9
1. g.	14	18 ¹)	32	16 ¹⁰ / ₁₂	15	13	11	24
IV A	24		24	15 ² / ₁₂	14	21		21
IV B	9	9	18	15		8	10	18
IV C		23	23	15 ⁵ / ₁₂	13		23	23
III A	14	20	34	14 ⁵ / ₁₂		13	13	20
III B	14	20	34	14 ² / ₁₂	12	14	20	34
II A	27		27	13 ³ / ₁₂		27		27
II B	11	16	27	13 ² / ₁₂	11	11	15	26
II C		19	19	13 ² / ₁₂		18	18	18
I A	34		34	12 ¹ / ₁₂	11	28		28
I B	9	21	30	12 ⁶ / ₁₂		11	20	31
I C		31	31	12 ⁴ / ₁₂		29	29	29
	180	184	364			169	172	341

1) 6 hospitanter. 2) 1 hospitant.

Som det av foranstaaende tabeller ses, har skolen siden august 1911 hat to linjer i gymnasiet, nemlig a. real-linje, b. sproglig-historisk linje.

B. Fritagelse for undervisning.

I skoleaaret 1910—11 var 12 fritat for tysk (6 g., 6 p.); av disse hadde to gutter ogsaa indskrænket pensum i matematik. Fritat for gymnastik var 19 gutter (8 i gymnasiet, 11 i middelskolen) og 29 piker. Fritat for sang var 5 i gymnasiet og 3 i middelskolen. Fritat for sløid var 1 gut.

I skoleaaret 1911—12 var 3 fritat for tysk (1. g., 2. p.), og 1 gut fritat for engelsk. Fritat for gymnastik var 20 gutter (6 i gymnasiet, 14 i middelskolen) og 43 piker. Hvormange der var fritat for sang, vites ikke, da sanglærer Køyens optegnelser er kommet væk. I middelskolen var 1 pike fritat for religion, og 1 for haandarbeide.

I skoleaaret 1912—13 var 2 piker fritat for tysk, 1 pike for religion. Fritat for gymnastik var 10 gutter (2 i gymnasiet, 8 i middelskolen) og 54 piker. Fritat for sang var 10 gutter i gymnasiet, 25 gutter og 1 pike i middelskolen. Fra 1912 av er der ikke l enger sang i IV middelklasse. For pikerne i gymnasiet og IV middelklasse har der ikke v eret undervisning i gymnastik.

C. Elevernes hjemstavn.

I 1910—11 var 39 elever utenbys (Borgund 25, Valder  3, Romsdalen 2, Vanelven, S kkelven, Stranden, Naustdal i Nordfjord, F rde i S ndfjord,  rlandet, Namsos, Mosj en, Hassel i Vesteraalen, hver 1). I 1911—12 var 52 elever utenbys (Borgund 35, Haram 3, Vanelven 2, Stranden 2, Romsdalen 2, Valder , Gursk , Nordfjordeid, Naustdal i Nordfjord, F rde i S ndfjord,  rlandet, Stenkj er, Hassel i Vesteraalen). I 1912—13 var 54 elever utenbys (Borgund 41, Haram 4, Romsdalen 2, Valder , Vanelven, S kkelven,  rskog, Nordfjordeid, F rde i S ndfjord, Hassel i Vesteraalen).

IV. FAGFORDELING.

1910—11.

1911—12.

1912—13.

Rektor Hermanstorff.

Fransk	2. g. 4	Fransk	3. g. 3	Fransk	3. g. 2
Engelsk	IV A. 5	Engelsk	2. g. a .. 1	„	3. g. b .. 1
„	III A. 5	„	IV A. 5	„	2. g. 2
	<u>14 t.</u>	„	III C. 5	„	2. g. b .. 1
			<u>14 t.</u>	Engelsk	3. g. a .. 1
				„	2. g. a .. 2
				„	IV C ... 5
					<u>14 t.</u>

Overlærer Jæger.

Fransk	3. g. 3	Fransk	2. g. 4
„	1. g. 4	„	1. g. 4
Engelsk	3. g. 7	Engelsk	2. g. b. . . 7
„	1. g. 4	„	1. g. 4
„	II A. 5	„	III A. 5
	<u>23 t.</u>		<u>24 t.</u>

*Overl. Grans vikar
cand. philos. Wille.*

Norsk	II A. 4
„	II C. 4
„	I B. 5
Tysk	I A. 6
Historie	II A. 2
„	II C. 2
„	I B. 3
	<u>26 t.</u>

Overlærer Bugge.

Engelsk	2. g. 7	Engelsk	3. g. 7	Engelsk	3. g. b. 7
„	IV B. 5	Norsk	IV A. 3 ¹ / ₂	Fransk	1. g. 4
Norsk	III A. 3 ¹ / ₂	Tysk	1. g. 4	Norsk	IV B. 4
„	II C. 4	„	IV B. 5	Tysk	2. g. 3
Tysk	II A. 5	„	III A. 5	„	IV A. 5
	<u>24¹/₂ t.</u>		<u>24¹/₂ t.</u>		<u>23 t.</u>
		hvorav 1 ekstra.			

Overlærer Ekenes.

Matem.	1. g. 4	Matem.	2. g. a. 6	Matem.	3. g. a. 6
„	IV B. 5	„	2. g. b. 3	„	3. g. b. 3
„	III B. 5	„	IV B. 5	„	II C. 5
Naturf.	1. g. 4	„	II A. 5	Naturf.	1. g. 4
Fysik	IV B. 2	Naturf.	1. g. 4	Geogr.	3. g. 2
Geogr.	1. g. 1	Geogr.	2. g. 1	„	2. g. 2
„	III A. 2	„	IV A. 2	„	IV A. 2
„	II A. 2	„	III A. 2	„	II A. 2
	<u>25 t.</u>	Tegning	2. g. a. 2	Tegning	3. g. a. 1
			<u>30 t.</u>		<u>27 t.</u>
		hvorav 6 ekstra.		hvorav 3 ekstra.	

Adjunkt Ihle.

Matem.	3. g. 2	Matem.	3. g. 3	Matem.	2. g. a. 6
„	2. g. 2	„	1. g. 5	„	2. g. b. 3
„	III A. 5	„	IV A. 5	„	IV B. 5
Naturf.	2. g. 1	„	III B. 5	„	II A. 5
„	IV A. 3	Naturf.	III A. 2	Fysik	IV B. 4
„	II B. 2	„	III B. 2	Tegning	2. g. a. 1
Geogr.	3. g. 2	Geogr.	3. g. 2		<u>24 t.</u>
„	2. g. 1		<u>24 t.</u>	Ekstra: gymnastik 12.	
Overføres 18 t.		Ekstra: gymnastik 12.			

Overført 18 t.
Skrivn. IV A 1½
„ III A ½
„ II A 1
Tegning II A 2
„ I A 2
24 t.
Ekstra: gymnastik 12.

Adjunkt Gotaas.

Tysk 3. g. . . . 3
Norsk 2. g. . . . 6
„ IV A 3½
Hist. 3. g. . . . 5
„ 1. g. . . . 3
„ IV A 3
Geogr. IV A 2
25½ t.

Adjunkt Midtrød.

Norsk I A 5	Engelsk 2. g. b. . . . 7
Tysk I B 6	„ 1. g. . . . 4
Engelsk II B 5	„ III B 5
Hist. 1. g. . . . 3	Hist. 3. g. . . . 4
„ III A 3	„ 2. g. . . . 5
„ II B 2	„ 1. g. . . . 3
Geogr. II C 2	28 t.
26 t.	hvorav 5 ekstra.

*Adj. Fadums vikar
cand. real.**Wessel-Strom.*

Matem. IV A 5
„ II A 5
„ II B 5
Naturf. II A 2
Tegning 1. g. . . . 1
„ IV A 2
„ IV B 2
„ III A 2
„ III B 2
26 t.

Adjunkt Steffensen.

Matem. III A 5	Matem. IV A 5
„ II C 5	„ III A 5
Naturf. III C 2	Naturf. 3. g. . . . 1
„ II C 2	Fysik IV C 4
„ I C 3	Geogr. IV C 2
Geogr. III C 2	Tegning IV A 2
Tegning IV A 2	„ IV B 2
„ IV B 2	„ IV C 2
„ III A 1	„ III A, B 2
„ III B 1	„ II A 2
„ III C 1	27 t.
26 t.	hvorav 2 ekstra.

Adjunkt Bøe.

Tysk 2. g. . . . 3
„ 1. g. . . . 3
„ IV B 5
Norsk IV B 3½
„ II A 4
Engelsk II B 5
Hist. II A 2
25½ t.

Tysk 3. g. . . . 3	Tysk 3. g. . . . 3
„ 2. g. . . . 3	„ 1. g. . . . 4
„ II C 5	„ IV B 5
Norsk III A 4	„ III B 5
„ II A 4	Norsk IV A 4
Engelsk III B 5	Engelsk IV B 5
24 t.	26 t.
	hvorav 4 ekstra.

Adjunkt Grieg.

Norsk	1. g. ... 5	Norsk	3. g. ... 7
"	III B ... 3 $\frac{1}{2}$	"	2. g. ... 6
Tysk	IV A ... 5	"	IV B ... 3 $\frac{1}{2}$
"	III A ... 5	Tysk	IV A ... 5
"	I A ... 6	"	II A ... 5
	<u>24$\frac{1}{2}$ t.</u>	"	IC ... 6
			<u>32$\frac{1}{2}$ t.</u>
			hvorav 9 ekstra.

Overlærer Grieg.

Norsk	3. g. 7
"	2. g. 6
"	1. g. 5
Tysk	III A 5
"	II C 5
	<u>28 t.</u>
	hvorav 6 ekstra.

Adjunkt Hoeg.

Norsk	3. g. 5	Norsk	1. g. 5
"	II B 4	"	III B 4
Tysk	II B 5	Tysk	III B 5
Historie	2. g. 5	Historie	3. g. 4
"	III A 3	"	2. g. 3
"	I A 3	"	2. g. b... 2
	<u>25 t.</u>	"	IV A 3
Ekstra:		Kirkehist. IV B ... 1	
Kirkehist. IV A, B 2.			<u>27 t.</u>
			hvorav 3 ekstra.

Adjunkt Lima.

Norsk	III A 4
Tysk	II B 5
Engelsk	IV A 5
"	II A 5
Historie	IV A 3
"	III B 3
	<u>25 t.</u>
	hvorav 1 ekstra.

Cand. real. Sauer.

Naturf.	3. g. 1	Naturf.	3. g. 1
"	III A 2	"	2. g. 1
"	III B 2	"	IV A 3
"	I A 3	"	II B 2
"	IB 3	Fysik	2. g. a... 4
"	IC 3	"	IV B 2
Matem.	IB 6	Matem.	III C 5
"	IV A, B	"	II B 5
	(indskr. pens.) 2	Geogr.	II B 2
Geogr.	I A 2		<u>25 t.</u>
"	IB 2		
"	IC 2		
	<u>28 t.</u>		

Adjunkt Sauer.

Fysik	3. g. a... 5
"	2. g. a... 5
Matem.	1. g. 5
"	IV C 5
"	III B 5
	<u>25</u>
	hvorav 2 ekstra.

Midlert. lærerinde, frosken Østern.

Gymn.	III B 3	Norsk	III C 4
"	II B & IB 3	"	II B 4
"	II C 3	"	II C 4
"	IC 3	Tysk	I A 6
Norsk	IC 5	Engelsk	II A 5
Historie	IB 3	Historie	I A 3
"	IC 3		<u>26 t.</u>
Geogr.	II C 2		
	<u>25</u>		

Adjunkt Sørensen.

Norsk	IV C 4
"	III B 4
"	II B 4
Tysk	II A 5
Engelsk	III A 5
Historie	II B 2
	<u>24 t.</u>
	hvorav 1 ekstra.

Adjunkt Sandene.

Matem.	II B	5
„	I B	6
Fysik	IV A	4
Naturf.	I A	3
„	I B	3
Geogr.	III A	2
„	I A	2
		<u>25 t.</u>

*Midlert. timelærer
cand. theol.
Sandberg*

Religion	I A	2
„	I B	2
„	I C	2
Norsk	I B	5
Historie	II C	2
„	I C	3
		<u>16 t.</u>

*Vikar i ledig
adjunktembede
stud. phil. Barth.*

Norsk	I A	5
„	I C	5
Tysk	I B	6
Engelsk	II B	5
Historie	I A	3
„	I C	3
		<u>27 t.</u>

*Frk. Scharffenbergs
vikar
frøken Brandstorp.*

Tysk	III B	5
„	I C	6
Engelsk	II C	5
Norsk	I A	5
Naturf.	II C	2
Skrivn.	II B	1
		<u>24 t.</u>

Frøken Sæther.

Gymn.	III B & C.	3
„	II B & I B	3
„	II C	3
„	I C	3
Haandarb.	IV B	2
„	III C	2
„	III B	2
„	II C	2
„	II B	2
„	I C	2
Skrivn.	I B, I C.	2
		<u>26 t.</u>

Gymn.	III A & B.	3
„	II B & I B	3
„	II C	3
„	I C	3
Haandarb.	IV B	2
„	IV C	2
„	III A & B	2
„	II B	2
„	II C	2
„	I C	2
Skrivn.	II B	1
„	I A, B, C	3
		<u>28 t.</u>

hvorav 2 ekstra.

Frøken Vogt.

Tysk	II C 5	Tysk	III C 5	Tysk	IV C 5
„	I B 6	„	II B 5	„	I C 6
Engelsk	III B 5	Engelsk	IV B 5	Engelsk	II C 5
Historie	IV B 3	„	II C 5	Historie	IV B 3
„	III B 3	Historie	IV B 3	„	IV C 3
„	II C 2	„	III C 3	„	III A 3
	<u>24 t.</u>	„	I B 3		<u>25 t.</u>
Ekstra: haandarb.	6.		29 t.	Ekstra: haandarb.	I C 2
					hvorav 3 ekstra.

Frøken Neuenkirchen.

Geogr.	IV B 2	Geogr.	IV B 2	Geogr.	IV B 2
„	III B 2	„	III B 2	„	III B 2
„	II B 2	„	I B 2	„	II B 2
Matem.	II C 5	„	I C 2	„	II C 2
„	I C 6	Matem.	I B 6	„	I C 2
Naturf.	IV B 1	„	I C 6	Matem.	I C 6
Skrivn.	II C 1	Naturf.	IV B 1	Skrivn.	IV A, B, C 3
„	I A, B, C 3	Skrivn.	III A, B, C 3	„	III A, B . . 2
Tegning	I B 2	Tegning	I C 2	„	II A 1
„	I C 2		<u>26 t.</u>	Tegning	II C 2
	<u>26 t.</u>	Ekstra: Skriv.	II A B C 3	Haandarb.	III 2
Ekstra: haandarb.	4.	—	I A 1		<u>26 t.</u>
		Haandarb.	I B 2	Ekstra: haandarb.	I B 2

Midlertidig lærer Lien.

Religion	I B 2	Norsk	I C 5	Religion	I A 2
„	I C 2	Historie	III B 3	„	IB 2
Norsk	I B 5	„	II A 2	„	I C 2
Historie	II B 2	Matem.	I A 6	Matem.	I A 6
Matem.	I A 6	Geogr.	II A 2	Naturf.	I C 3
Skrivn.	IV B, III B 1	„	I A 2	Skrivn.	II C 1
Tegning	II B 2	Naturf.	I A 3	Tegning	II B 2
„	II C 2	Skrivn.	IV A, B . 1	„	I A, B, C 6
Gymn.	II B & I B 3	Tegning	II A 2	Sløid	III, I A, I B 6
„	I A 3	„	I B 2		<u>30 t.</u>
Sløid	II B & I B 2	Sløid	II B & I B 2		
	<u>30 t.</u>		<u>30 t.</u>		

Pastor Mowinckel.

Religion gymn. . . 4	Religion gymn. . . 3	Religion gymn. . . 3
„ III A, B . . 4	„ IV A 1	„ IV A, B, C 3
„ II A, B, C 6	„ III A, B, C 6	„ III A, B . . 4
„ IA 2	„ II A, B, C 6	„ II A, B, C 6
16 t.	16 t.	16 t.

Sloidlærer Knudsen.

IV A, B, III A, II A, II B + I B, IA = 12 t.	IV A, III A, B, II A, II B + I B, IA = 12 t.	IV A, B, III, II A, B, IA = 10 t.
---	---	--------------------------------------

I III A assisterte lærere ved folkeskolen Enge-set og Ertesvog 1 time hver.

Sanglærer Køyen.

Gymn., IV A + B, III A + B, II A + C, II B + I B gutter, II B + I B piger, IA + C = 7 t.	Gymn., IV A + B, III A + B's g., III C + III B's p., II B's + I B's g., II B + I B's p., II A + C, IA + C = 8 t.	Gymn. 2, III's g., III's p., II A + C, II B + I B's g., II B + I B's p., IA, IC = 9 t.
--	--	--

*Sangl. Ulvestad.**Kaptein Hamre.*

Gymn. II B + I B 3	Gymn. II B + I B 3
„ IA 3	„ IA 3
Naturf. II A 2	Geogr. IB 2
„ IB 3	Naturf. III A 2
Tegning II B 2	„ III B 2
„ II C 2	„ II A, B, C 6
„ IA 2	18 t.
17 t.	

V. Timefordelingstabel for 1912—1913.

	3. g.		2. g.		1. g.	IVA	IVB	IVC	IIIA	IIIB	IIA	IIB	IIC	IA	IB	IC	
	a.	b.	a.	b.													
Religion.....	1		1		1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	
Norsk.....	6	1	6		5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	
Tysk.....	3		3		4	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	
Engelsk.....	1	7	2	7	4	5	5	5	5	5	5	5	5				
Fransk.....	2	1	2	1	4												
Historie.....	3	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	
Geografi.....	2		2		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Naturfag.....	5	1	5		4	4	4	4	2	2	2	2	2	3	3	3	
Matematik.....	6	3	6	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	
Skrivning.....						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Tegning.....	1		1			2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	
Haand- } gutter.....						1	1		2	2	2	2		2	2		
gjerning } piker.....							2	2	2	2		2	2		2		
Legems- } gutter.....	3		3		3	3	3		3	3	3	3		3	3		
øvelser } piker.....									3	3		3	3		3	3	
Sang.....	1		1		1				1	1	1	1	1	1	1	1	
Sum.....	35	35	35	34	34	36	36	34	36	36	36	36	36	36	36	36	567
							p. 34		+5	+5		+5			+5		+ 22
							+2										589

Da IV B, III A, III B, II B og I B var fællesklasser maa der til klassens ordinære timetal lægges pikernes særtimer i haandgjerning og gymnastik, ialt 22; det nominelle timetal blir da 589 timer ukentlig. Men ved kombinationer indspartes ialt 62 timer, saa det virkelige timetal var 527.

I gymnasiet indspartes 50 timer, nemlig i 3. g. 22, i 2. g. 21 som reallinjen og den sproglig-historiske linje hadde fælles, i gymnastik 6, idet alle gymnasiets gutter dannet 1 parti, i sang 1, idet de tre gymnasieklasser dannet 2 partier.

I middelskolen indspartes 12, nemlig i gymnastik for gutter 9, idet IV A og B, III A og B, II B og I B var slaat sammen, i gymnastik for piker 6, idet III A og B, II B og I B var slaat sammen; i sang 1 time, idet II A og C var slaat sammen; ialt indspart 16 timer. Men saa var IA i haandgjerning for gutter, og IC i haandgjerning for piker delt i 2 partier, altsaa 4 timer ekstra.

VI. UNDERVISNINGEN 1912—13.

Religion.

Middelskolen: Brun og Platous bibelhistorie. J. Sverdrups forklaring.

I A, B og C (Lien). Bibelhistorie: læst og repetert det gamle testamente. Forklaring: læst og repetert 1ste part og 1ste artikkel av 2den part. Salmer: 8, 26, 19¹⁻², 94¹⁻², 134¹⁻⁴, 138, 175, læst og repetert. Øvelse i at slaa efter i Bibelen.

II A, B og C (Mowinckel). Bibelhistorie: Det nye testamente til „Kirkens stiftelse“. Forklaring: fra 2den artikkel til 3dje part. Salmer og salmevers.

III A og B (Mowinckel). Bibelhistorie: repetert til „Kirkens stiftelse“. Forklaring: 3—5. part. Repetition av hele boken. Repetert de tidligere lærte salmer og salmevers.

IV A, B og C (Mowinckel): Kirkens ældste historie i Brun og Platous bibelhistorie. Bangs kirkehistorie (utvalgte stykker, væsentlig omhandlende de særlig fremtrædende historiske skikkelser). Bibellæsning: Bjergprædikenen (Mat. 5—7). Oversigt over de bibelske skrifter. Kirkeaarets ordning. Gudstjenestens ordning.

I. g. (Mowinckel). Bibellæsning: efter en kort fremstilling av den hebraiske lyrik og profetisme, læst Pss. 8, 19, 51, 32, 103, 23, 84, 22, 2, 110. Jes. 5—7, 10—12, 52—53, 55, Jer. 33. Kirkehistorie: Oldkirkens historie til omkr. aar 600 (med Brandruds lærebok som ledetraad).

2. g. (Mowinckel). Bibellæsning: Joh. evang. 1; 3; 10; efter en forutgaaende indledning til de 4 evangeliske skrifter. Kirkehistorie: fra tiden omkring 600 til vore dage, med Brandruds lærebok som ledetraad.

3 g. (Mowinckel). Bibellæsning: Joh. evang. 13—17, Rom. 1^{1—17}; 3; 5—8; I. Pet. 1—5. I foredrag meddelt en kort utsigt over tros- og sedelæren.

Norsk.

Middelskolen: Erichsen og Bretteville Jensens læsebok I—IV. Eitrem's landsmaalslæsning. Hofgaards lille grammatik. Aars og Hofgaards retskrivningsregler. Broch og Seip, kortfattet norsk og dansk litteraturhistorie.

I A og C (Barth), B (Wille). Læseboken I i sin helhet. En gang ukentlig et digt utenad. Landsmaal c. 35 sider. Grammatik: § 1 til 36 læst og repetert. I retskrivningsreglerne gjennomgaat de viktigste regler, samt tegnsetningen. Analyse. Et skriftlig arbeide hver uke (diktat eller gjenfortælling).

II A (Wille) Læseboken II i sin helhet. En gang ukentlig et digt utenad. Landsmaal 40 sider. Grammatik § 36—66. Retskrivningsregler § 33—58. Analyse. Et skriftlig arbeide hver uke (gjenfortælling eller stil, en del diktater). Stiler: 1. Den sidste 17de mai. 2. Vort

klasseværelse. 3. En eftermiddag paa isen. 4. Øksen og dens historie. 5. Fortæl om koen. 6. Hvilke fornøielser har du om vinteren? 7. Vor by. 8. Vaaren.

II B (Sørensen). Læseboken II i sin helhet. Landsmaal 30 sider. Grammatik § 36—65. Analyse. Retskrivningsregler i tilknytning til de skriftlige øvelser. Et skriftlig arbeide hver uke (gjenfortælling eller stil, en del diktater). Stiler: 1. Fortæl om hvordan du hadde det i juleferien. 2. En morsom dag. 3. Beskrivelse av et bord. 4. Løven. 5. Renen. 6. En eftermiddag paa isen.

II C (Wille). Læseboken II i sin helhet. En gang ukentlig et digt udenad. Landsmaal 36 sider. Grammatik fra § 36 ut boken. Retskrivningsregler § 11—34, 38—58. Analyse. Et skriftlig arbeide hver uke (gjenfortælling eller stil, en del diktater). Stiler: 1. En tur i sommerferien. 2. Fortæl om den sidste juleferie. 3. En eftermiddag paa isen. 4. En fest i parken. 5. Øksen og dens historie. 6. Vor skole. 7. Fortæl om hunden. 8. Utsigten fra Aksla.

III A (Lima). Læseboken III i sin helhet. En del biografiske opplysninger om de viktigste forfattere meddelt. Nogen digte utenad. Landsmaal 30 sider. Hele grammatikken repetert. Analyse. En hjemmestil hver anden uke. En del diktater. Stiler: 1. Hvorledes jeg tilbragte sommerferien. 2. Truls og Inger. 3. Paa bryggen ved dampskibets ankomst. 4. Hvad jeg gjør i mine fristunder. 5. Oversættelse fra tysk. 6. Et uveir. 7. En morsom tur (tentamen). 8—9. Selvvalgt emne. 10. Martin Luther. 11. Til hvilket land vilde du helst reise, og hvorfor? 12. Nyttens av vore elver. 13. Fortæl om et billede. 14. Fortæl om kornet fra det saaes i jorden til det staar paa bordet som brød. 15. En uheldig dag. 16. Paa kinematografen. 17. Den norske skjærgaard og livet der. 18. Vaaren og de arbeider som hører den til. 19. Vore morsomste leker. 20. Fortæl om Norges rovdyr (eksamen).

III B (Sørensen). Læseboken III i sin helhet. En del biografiske opplysninger om de viktigste forfattere med-

delt. Landsmaal (26 sider). Hele grammatikken repetert. Analyse. En hjemmestil hveranden uke. En del diktater. Stiler: 1. Hvordan jeg tilbragte min sommerferie. 2. Den første dag paa skolen efter ferierne. 3. Idrætsøvelserne 1912. 4. Fortæl om vore vilde bærsorter og den nytte vi har av dem. 5. Tysk oversættelse. 6. Et gammelnorsk herresæte (Wergeland). 7. Vore morsomste leker (tentamen). 8. En eftermiddag paa isen. 9. En uheldig dag. 10. En kinematografforestilling. 11. Peter den store. 12. Da jeg var ute og samlet planter til mit herbarium. 13. 17de mai 1913. 14. Skolelivets glæder og sorger. 15. Vore sommerfornøielser (eksamen).

IV A (Bøe). Læseboken IV i sin helhet. Som eksamenspensum blev læst og repetert (100 sider): av riksmaal 67 sider, nemlig den politiske kandestøper (de to første akter), Norges skaal, Var jeg en arbeidsmand, Juleaften, Et barndomsminde, En nat i Nordmarken, Blind-Anne, Av Kongsemnerne, Olav Tryggvassøn, Magnus den blinde, Vaarliv, og av landsmaal 33 sider, nemlig Svein Urædd, Dei vil altid klaga og kyta, Dei gamle fjelli, Geiti, Myllarguten og Ole Bull, Fraa Kolbotn, I omnskraai, Blaabær-li, Veslemøy lengtar, Fedralandssalme, Ei berging. Av Eitrem's landsmaalslæsning læst kursorisk 44 sider. Analyse. Literaturhistorien læst og repetert. Stiler: 1. Hvad er det som hvert aar trækker saa mange fremmede til Norge? 2. Søndmøre, dets natur og næringsveier. 3. Nyttens av skogene vore. 4. Naturen og livet om høsten. 5. Den norske skjærgaard, dens natur og det liv som rører sig der. 6. Før, under og efter et uveir. 7. Havet gir meget, havet tar meget. 8. Fortæl om fuglelivet paa Søndmør (tentamen). 9. Selvvalgt emne (brevform). 10. Hvorledes kan vinteren hindre og lette samfærdselen? 11. Fortæl om Nordsjøen, den skibsfart og de fiskerier som foregaar der. 12. Ilden vor tjener, ilden vor herre. 13. Kong Sverre. 14. Fortæl litt om landmandens arbeider til de forskjellige aastider. 15. Fortæl om vore vigtigste samfærdselsmidler og deres betydning.

16. En vaardag. 17. Sammenligning mellem Norge og Danmark med hensyn til naturlig beskaffenhet og næringsveier. Av og til diktat. Mundtlig gennemgaaelse av andre opgaver.

IV B (Bugge). Læseboken IV i sin helhet. Som eksamenspensum (100 sider) blev læst og repetert: av riksmaal 73 sider, nemlig: Asbjørn Selsbane, den politiske kandestøper (de to første akter), Smeden og bakeren, Hakon Jarl (av femte akt), Var jeg en arbeidsmand, Juleaften, Et barndomsminde, En nat i Nordmarken, Blind-Anne, Av Kongsemnerne, Konfirmationen; av landsmaal 30 sider, nemlig: Trymskvida, Harald kongen og Henning unge, Kong Olaf hjaa Aasta, Ei rift i kartet, Er du nøgd? Bukken, Graaen vor, Hjelpelaus, I omnskraai, Nordmannen. Læst kursorisk resten av Eitrem's landsmaalslæsning. Literaturhistorien læst og repetert. Stadig analyse. Stiler: 1. Fortæl om vore idrætsøvelser. 2. En sammenligning mellem Norge og Danmark med hensyn til de to landes beskaffenhet. 3. En høstdag. 4. Fortæl om det sidste aarhundredes opfindelser. 5. Hvilken nytte har vi av vore skoge? 6. Hvad jeg saa i et frikvarter. 7. Brev fra en turist efter hans første besøk i Aalesund. 8. Da turistbaaten kom (tentamen). 9. En søndag eftermiddag paa mit hjemsted. 10. Bondens arbeide om vinteren. 11. Da jeg var ute og samlet planter til mit herbarium. 12. Menneskenes arbeide med kornet og siden med brødbakningen. 13. De forskjellige maater at reise paa. 14. En dag under fisket. 15. Hvad er det som trækker saa mange turister til Norge? 16. En vaardag ute i naturen (eksamen).

IV C (Sørensen). Læseboken IV. Som eksamenspensum (100 sider) er læst og repetert, av riksmaal 67 sider, nemlig: Av Sigmund Brestesøns saga (læseboken III); Den politiske kandestøber (de to første akter); Wessel, Smeden og bakeren; J. N. Brun, Norges skaal; Wergeland, Var jeg en arbeidsmand, Norges storting, Til min gyldenlak, Juleaften; Welhaven, Strilerne; Asbjørnsen, En katekisation; Moe, Blind-Anne; Landstad, Kirkevielsen

i Nesland; Ibsen, av „Kongsemnerne“; Bjørnson, Konfirmationen, Olav Trygvessøn, Magnus den blinde; av landsmaal 33 sider, nemlig: Svein Urædd, Dei vil altid klaga og kyta, Dei gamle fjelli, Geiti, Fraa Kolbotn, Fedralandsalme; Berre ein hund, Varde, Huldri, Barndomsminne fraa Nordland, Norsk fedralandssong. Av Eitrems landsmaalslæsning læst kursorisk 34 sider. Literaturhistorien læst ut; derefter leksevis om de forfattere som lægges op til eksamen. Av grammatikken repetert § 1—41³ og forresten de vigtigere avsnit. Jevnlig analyse. Stiler: 1. Hvordan jeg hadde det før og efter vel overstaat eksamen. 2. Høsten. 3. En søndagseftermiddag paa mit hjemsted. 4. Selvvalgt. 5. Efter en ganske kort indledning om Holberg gjengis indholdet av „Den politiske kandestøber“. 6. Fortæl om den historiske person som tiltaler dig mest, og angiv hvorfor han gjør det. 7. Juletrafikken paa byens gater og i butikker. 8. Fortæl om en bok som du har læst med interesse. 9. Nyttens av vore skoger. 10. De forskjellige maater at reise paa, deres fortrin og mangler. 11. En sammenligning mellem Karl XII og Peter zar. 12. Fortæl om Schweiz og folket der. 13. Hvad vaaren bringer av liv og arbeide. 14. Den norske skjærgaard og livet der. 15. Paa kaien ved hurtigrutens ankomst og avgang. En del diktater.

I. g. (Grieg). D. F. Knudsens utvalg av norsk litteratur for gymnasiet. R i k s m a a l: *Wergeland*, Menigmands politik, Til Herman Voss, Hungersnøden, Ludvig Mariboe, Jeg er nu saadan jeg. *Welhaven*, Protesilaos, Olavskilden, Den spildte drik, Tale for Norges seilere. *Asbjørnsen*, Graverens fortællinger. *Jørgen Moe*, Sæterreise I, II, IV, Besøk i et bondebryllup. *Eilert Sundt*, Bare en simpel mand. *A. Munch*, Kong Haakon bortlover sin datter. *Bjørnson*, Olav Haraldsøn, Norges konge, Bergljot, I skoledagene. *Ibsen*, Ørnulf fra Fjordene. En stille kjæmper. *Jonas Lie*, Juhlegutten, Tra-trara-la! Evina Feier. *Kielland*, Det store postdampskib, Skipper Worse. *Alexander Bugge*, Vikingetiden. *P. A. Munch*, Kong Sver-

res død. *N. M. Pettersen*, Dronning Dagmars død, Dansk folkeviser. *F. E. Schiern*, Kristian den anden og de danske bønder. *Jakob Børresen*, Tordenskjold. *A. C. Drolsum*, Norges minder. Desuten læst høit for eleverne utenfor utvalget: digte av Wergeland og Welhaven, eventyr av Asbjørnsen og Moe, avsnit av Collins bok om Bjørnson, et kapitel av Kiellands „Gift“; Amalie Skram: „To venner“; 40 sider av „Familien paa Gilje“. **Landsmaal:** Stykkerne av Aasen, Vinje, Blix, Kristofer Janson, Garborg, Tvedt, Løland; Snorre Sturlasons kongesogor: Harald Haarfagre, Haakon den gode; Sverres saga: Kong Magnus vert gravlagd, Kong Sverre talar til folket, Kong Sverre talar mot ovdrykk; Or Kongespegelen: Uaar. Veslie: Varsl. Løland: Mosen. Eskelands formlæra læst og repetert. Skriftlige øvelser i landsmaal: i førstningen diktat, senere gjenfortællinger. Aars og Voss's retskrivningsregler § 40—57. I literaturhistorie er ikke brukt nogen lærebok, men læreren har fortalt eleverne om de digtere læsningen har git anledning til. **Stiler:** 1. Giv en kort skildring av naturen i Norge og paavis forholdet mellom den og vore næringsveie. 2. Aalesunds omegn. 3. „Kongens bøn“ av Bjørnson. 4. Om ordsproget: Enhver er sin egen lykkes smed. 5. Bj. Bjørnsons liv og digtning. 6. Hvilke betingelser eier vort land for at bli et industriland? Vilde det være et gode om utviklingen gik i den retning? 7. Lys og skyggesider ved turisttrafikken. 8. „Samfundets støtter“ — eller: En karakteristik av en av personerne i „Samfundets støtter“. 9. Fortæl om vor tids samfærdselsmidler og om den forandring de har skapt paa saa mange omraader. 10. Fortæl om boktrykkerkunstens opfindelse, dens betydning og utvikling. 11. En kort fremstilling av vor selvstændighets historie, med særlig henblik paa aarene 872 og 1814. 12. Havets betydning for Norge (eksamen). De fleste av stilene er delvis gjennomgaat paa forhaand.

2. g. (Grieg). D. F. Knudsens utvalg av norsk literatur for gymnasiet. *Wergeland*, Den første sommerfugl, For første gang, Av Hasselnødder, Skaaltale for et godt aar,

Jan v. Huysums blomsterstykke, Engelsk salt, Efterspil, Efter tidens leilighed, Mig selv, Av Vinægers fjeldeventyr, Ved Bjerregaards grav, Sandhedens arme, Natur og menneskekjærlighed, Skibbruddet, Norge til Amerika, Auktion over Grotten, Av „Den engelske lods“, Paa sykeleiet, Røst i ørken, Følg kaldet, Hilsen til Konning Oscar, Til foraaret, Den smukke familie, Hasselnødder: Jeg dør. *Holberg*, Jeppe paa Bjerget. *Ibsen*, Per Gynt, Kongsemnerne. Landsmaal. *Vinje*, Ferdaminne, til side 181 (med undertagelse av: Inn mot Trondheim, Det fyrste synet, Domkyrkja, Kryningi, Dansen paa Ilevollen, Gullhøna). Eskelands landsmaalsgrammatik. Broch og Seips litteraturhistorie indtil Bjørnson. Oldnorsk. Nygaards begynderbok til s. 27. Stiler: 1. Indre og ytre aarsaker til Norges nationale gjenreisning i 1814. 2. Aalesund i fisketiden. 3. Luthers personlighet og karakter. 4. Om nytten av at kunne fremmede sprog. 5. Giv en fremstilling av hvorledes vort lands naturforhold bestemmer dets næringsveie (tentamen). 6. Klostrenes betydning i middelalderen. 7. Hvad har gjort Norge til et turistland? 8. Dampkraftens betydning for vor tids kultur. 9. „Per Gynt“ av Henrik Ibsen. 10. Paa ski i høifjeldet. 11. Pressen i vor tid, dens betydning og ansvar (eksamen). I landsmaal en gjenfortælling ukentlig.

3. g. (Grieg). *Kielland*, Skipper Worse (fra kap. VIII), Gift. Av *Wergelands* — utvalget side 1—31, 48—80, 129—131. I en særtime for den spr.hist. linje: Shakespeare, Romeo og Julie. Repetert artiumspensumet, nemlig: (hovedverker) *Holberg*, Erasmus Montanus, *Ibsen*, De unges forbund. Av *Wergeland*: Ungdomskjærlighed, Til en gran, Den første sommerfugl, For første gang, Kapellaniet forvandles til en vakker rød sky, Mig selv, Ved Bjerregaards grav, Sandhetens armé, Auktion over grotten, Paa sykeleiet, Til foraaret, Den smukke familie. Av *Welhaven*: Norges Dæmring, Republikanerne, Glaukos, Sisyphos, Goliath, Bergens stift, Kalchas, Harald fra Reine, Digtets aand, Ganymedes, En sangers bøn. Landsmaal. *Vinje*: Ferdaminne s. 178—220. Repetert eksamenspensumet, nem-

lig: *Vinje*, femti sider av Ferdaminne. *Ivar Aasen*, Tolugt mod, Sumarskvelden; *Blix*, Vaarsalme, Salme til Olavsdagen, Nordland; *Garborg*, Or Knudaheibrev, Gud signe Norigs land. Av folkeviser: *Draumkvæe*. — A. E. Erichsens literaturhistorie: fra andet tidsrum og ut boken; repetert hele boken. — Oldnorsk. Nygaards begynderbok: fra XII og ut boken. Nygaards utvalg for gymnasiet: Balders død, Lokes straf, Egil Skallagrimson og Erik Blødøkse; for den spr.hist. linje desuten: Asbjørn Selsbane, Trymskvida, Av Hávamál. Repetert hele eksamenspensumet, nemlig: hele begynderboken; av utvalget de ovenfor nævnte stykker. Av Lars Eskelands hjelpebok i norsk § 7—29 og 51—56. Hver anden uke en gjenfortælling i to sammenhengende timer. Stiler: 1. Harald Haarfagre og hans verk. 2. Hvad har fremkaldt arbeiderbevægelsen i vor tid, og hvorledes søker arbeiderne at naa sine maal? 3. Middelhavets verdenshistoriske betydning. 4. Hvorfor kan efterverdenen dømme rigtigere og retfærdigere om en stor personlighet end samtiden? 5. Bismarck (tentamen). 6. Hvad bør bevæge os til at være overbærende i vore domme om andre? (tentamen). 7. Klostrenes betydning i middelalderen. 8. Enevælde og fri forfatning, lys- og skyggesider. 9. Lys- og skyggesider ved vor tids foreningsvæsen. 10. Om betydningen av vore fortidsmindesterker. 11. Holbergs komedier og deres betydning for samtiden og eftertiden (9—11 ekstemporale). 12. Romerstaten og Kristendommen (eksamen). 13. Havets betydning for Norge (eksamen).

Tysk.

I A (Wille). D. F. Knudsen og Otto Kristiansens lærebok for begyndere indtil s. 91 læst og repetert, tildels flere gange. Grammatikken bak i boken læst og repetert. Skriftlige øvelser 1 time ukentlig paa skolen (avskrift, diktat, bøningsøvelser, retroversionsøvelser). Paa slutten av aaret ogsaa hjemmestile.

I B (Barth), *I C* (Vogt). Væsentlig som i *I A* (læst til s. 97).

II A (Sørensen). Knudsen og Kristiansens begynderbok fra de sammensatte verber og ut boken. Voss Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (Dritte norw. Ausg.), Erster Band, læst og repetert stykkerne 1—9, 11—13, 16, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 32, 33, 35, 37, 38, 40—46, 50, 51, 56, 59, 61. Av særtrykket av Vierte Ausg. 15—17, 19, 28—30, 34. Ekstemporeret 53, 55, av særtrykket 47. Løkkes grammatik ved Johannesen læst og repetert § 27—36, 41—67. En a to skolestiler om uken; endel hjemmestiler.

II B (Lima). Knudsen og Kristiansens begynderbok fra de sammensatte verber og ut boken. Voss, Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (ved Midsem, Vierte Ausg.), Erster Band, læst stykkerne 1—18, 20, 21, 23—25, 27, 31,—40 43, 45—53, 55—58 (c: 53 sider). Derav endel repetert og lært utenad eller gjenfortalt. Løkkes grammatik ved Johannesen læst § 17—94 (substantivernes bøining repetert). I regelen 1 hjemmestil og 1 skolestil hver uke.

II C (Grieg). Knudsen og Kristiansens begynderbok fra egte og uegte sammensatte verber ut boken. Voss, Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (ved Midsem, Vierte Ausg.) Erster Band, læst stykkerne 1—14, 18, 21—25, 27, 29, 31—46, 48, 49, 51—53, 55. Herav repetert 32—41, 43, 44, 46, 48, 49, 51—53, 55. Løkkes grammatik ved Johannesen § 1—84. 1 skolestil og 1 hjemmestil hver uke.

III A (Grieg). Voss, Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (ved Midsem, Vierte Ausg.) læst statarisk og repetert stykkerne 11—13, 19, 23, 25—27, 33, 35—37, 42—44; videre læst; 47, 59, 62—64. Læst kursorisk: 70, 81, 83, 93, 95, 96, 98. Løkkes grammatik § 68—ut; repetert fra begyndelsen til § 67. Hver uke en skolestil (etter Hoffgaards oppgaver) og en hjemmestil (Kristiansens nye tyske stiløvelser).

III B (Bøe). Voss, Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (ved Midsem, Vierte Ausg.) læst statarisk og repetert stykkerne 11—13, 19, 23, 25—27, 33, 35—37,

42—44, 47, 59, 62, 63 (29 sider). Læst kursorisk 1—10, 14—18, 20—22, 24, 28—32, 34, 38—41, 45, 46, 48, 51, 52, 54, 55, 57, 58 (49 sider). Ekstemporert nr. 56 (6 sider). Av de 12 siders oversættelse er læst $7\frac{1}{2}$ side (nr. 49, 50, 53). Løkke sgrammatik ved Johannesen § 94—ut; repetert hele syntaksen. Stil som i III A.

IV A (Bugge). Voss, Deutsches Lesebuch für die Mittelschule (Dritte Ausgabe). Statarisk læst og repetert c. 30 sider, nemlig nr. 27, 31, 45, 50, 57, 58, 63, 72, 74, 75, 78, 79, 81, 82, 87, 88, 90, 94, 95, 97. Kursorisk læst 13 sider. Løkkes grammatik ved Johannesen repetert, enkelte avsnit flere gange. Bjørsets vokabularium læst og repetert. En skolestil og en hjemmestil hver uke (efter Kristiansen, nye tyske stiløvelser).

IV B (Bøe). Kursorisk læst 26 sider, nemlig nr. 42, 44, 53—56, 59—62, 65, 69—71, 73, 76, 77, 80, 83, 84. Ekstemporert 23 sider, nemlig nr. 85, 86, 89, 91, 96. Forøvrig som i A.

IV C (Vogt). Kursorisk læst 27 sider, nemlig nr. 45, 62, 66, 67, 69, 73, 82, 83, 98, 110, 120, 139, 141—143, 163—165. Ekstemporert $26\frac{1}{2}$ side. Hver uke en skolestil; paa slutten av aaret ogsaa en hjemmestil; oftere dik-tater. Forøvrig som i A.

I. g. (Bøe). Gundersen, Tysk for gymnasierne. Statarisk: Der Erlkönig. Der Schatzgräber. Der Zauberlehrling. Der Sänger. Die Kraniche des Ibykus. Der Graf von Habsburg. Die Bürgerschaft. Der Ring des Polykrates. Der Handschuh. Die Sonne bringt es an den Tag. Des Sängers Fluch. Belsazar. Lorelei. Die Wallfahrt nach Kevlaar. Die Grenadiere. Wallensteins Auftreten. W. in seiner Erniedrigung. W. nach der Schlacht bei L. W.'s Tod. Zwei Schreiben Scharnhorsts. Preussens Unglück und die königliche Familie. Zwei Briefe der Königin Luise an ihren Vater. Unter den Trümmern der Grossen Armee. Ein Brief Körners an seinen Vater. Aufruf des Königs Fr. W. III. Zwei Briefe von E. Pr. Briefe Blüchers aus der Zeit des Freiheitskr. ($68\frac{1}{2}$ side), samt: Vaterlandslied.

Wer ist ein Mann? Andreas Hofer. Aufruf. Abschied vom Leben. Lützows wilde Jagd (6 sider). Kursorisk: Die goldene Repetieruhr. Tobias Witt. Wie der Meisen-Sepp gestorben ist. Rückzug der Franzosen aus Russland. Friede auf Erden (27 sider). Ekstemporert: Umzingelt (13 sider). Løkkes grammatik ved Johannesen fra § 18 til konjunktionerne. Hver uke et skriftlig arbeide paa skolen, som regel gjenfortælling, av og til stil.

2. g. (Bugge). Gundersen, Tysk for gymnasierne. Statarisk: Zwei Schreiben Scharnhorsts. Zwei Briefe der Königin Louise. Ein Brief Körners. Aufruf des Königs Fr. W. III. Zwei Briefe von Eleonora Prohaska. Briefe Blüchers. Aufruf Wilhelms I. Thronrede König W.'s I. Wilhelm I bis zum dänischen Kriege. Begegnung Napoleons mit den Grafen Bismarck. Die Aufrichtung des neuen deutschen Reiches. Aus der Thronrede etc. Der Tod W.'s I. Kaiser Wilhelm II. über die Weltstellung Deutschlands. Deutschland nach den Befreiungskriegen (44 sider). Poesi: Vaterlandslied. Wer ist ein Mann? Aufruf (Körner). Abschied vom Leben. Lützows wilde Jagd. Die Wacht am Rhein. Die Sonne bringt es an den Tag. Die Løwenbraut. Der Wirtin Töchterlein. Der Glockenguss zu Breslau. Belsazar. Die Trompete von Vionille. Die Rosse von Gravelotte. Das Grab im Busento. Mignon. Des Knaben Berglied. Lieder (Heine). Gretchen (21 sider). Repetert al poesi. Kursorisk læst 16 sider. Et skriftlig arbeide hver uke paa skolen, væsentlig efter J. C. Andra's Erzählungen aus der Weltgeschichte.

3. g. (Bøe). Gundersen, Tysk for gymnasierne. Statarisk: Der Graf von Habsburg. Die Bürgschaft. Der Handschuh. Der Alpenjäger. Die Sonne bringt es an den Tag. Der Glockenguss zu Breslau. Belsazar. Die Wallfahrt nach Kevlaar. Ein Friedhofsgang. Friedrich Barbarossa. Das Lied von der Glocke (25 sider). Repetert artiumspensumet (150 sider). Kursorisk: De sidste 7 sider av Der stumme Ratsherr. Wallensteins Wiedererhebung. Friedrichs des Grossen Friedenstätigkeit. Die Lebensgewohnheiten Friedrichs des Grossen. Goethe (50

sider). Ekstemporert: Aus Goethes Jugend I og II. Aus Schillers Jugend (21 sider). Et skriftlig arbeide hver uke paa skolen, som regel gjenfortælling, i første halvaar av og til stil.

Engelsk.

II A (Lima). *II B* (Barth). *II C* (Vogt). Brekkes lærebok for begyndere: læst og repetert til side 67 samt hele grammatikken bak i boken. Alle samtaler og de fleste læsestykker lært utenad. Skriftlige øvelser (avskrift, diktat); jevnlig skrevet paa vægtavlen. Alle „Øvelser i oversættelse fra norsk“ skrevet, dels som skole- dels som hjemmestiler.

III A (Sørensen). Brekke, ny engelsk læsebok: 1) av det statariske pensum nr. 1, 9, 15, 21, 30, 31^{1. 2. 3. 6.}, 32, 39, 41, 44 (30 sider) læst, reproducert og repetert; 2) av det kursoriske pensum læst nr. 2—8, 13, 14, 16, 18—20, 24, 26, 28, 29, 31^{7. 8.}, 51 (40 sider). Knaps grammatik § 10—24, 34—51, 63—107. Skriftlige arbeider en time ukentlig paa skolen (endel diktater; retroversionsøvelser; gjenfortællinger).

III B (Midtrød). Væsentlig som i A. Av Knaps grammatik § 10—62, 73—109.

IV A (Lima). Brekke, ny engelsk læsebok: 1) av det statariske pensum nr. 27, 33, 42, 43, 46, 61, 65 (31½ side) læst og reproducert. Repetert hele det statariske pensum (61½ side). 2) av det kursoriske pensum læst nr. 34, 36, 38, 52, 53, 59, 62, 63 (40½ side). Ekstemporert 11 sider. Knaps grammatik § 52—164; repetition. Et skriftlig arbeide (gjenfortælling) paa skolen hver uke.

IV B (Bøe). Væsentlig som i A. Ekstemporert 27½ side. Knaps grammatik § 120—171; repetition.

IV C (Rektor). Væsentlig som i A. Knaps grammatik § 25—33, 52—62, 120—175; repetert § 10—24.

I. g. (Midtrød). Brekke og Westerns utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 1ste klasse: 1) statarisk læst og repetert David Copperfield; The Indian Mutiny,

The Murder of Ritzio; The Voyage of the Mayflower (61 sider); 2) kursorisk læst The British Isles; Charles Gordon; The Cruise of the Stormy Petrel (26 sider). Ekstemporent Macaulay, Monmouth (14 sider). Gjennemgaat bruken av de viktigste præpositioner. En gjenfortælling (efter Eitrem) hver anden uke.

2. g. a. (Rektor). Læst av Brekke og Westerns utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 1ste klasse: The Indian Mutiny; Gibraltar; The Red Thread of Honour; The Private of the Buffs (ialt 16 sider). Eitrem, Utvalg av lettere engelsk læsning i sin helhet (106 sider). Av Hugh Conway, Called Back, 17 sider (ialt læst 139 sider).

b. (Midtrød). Brekke og Westerns utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 2. og 3. klasse: Det obligatoriske pensum. Derav repetert nr. 1, 2, 4, 17, 18, 21 og 27 (c: 70 sider). Som valgfrit pensum læst nr. 7, 8, 32 (25½ side). Kursorisk læst Harraden, Ships that pass in the Night og av George Eliot, Adam Bede 10 sider. Western, Outlines of English Institutions læst i sin helhet. Gjennemgaat i grammatikken artiklernes bruk og overensstemmelse mellem subjekt og prædikat. Skriftlige arbeider gjennemsnittlig 3 om maaneden, dels helt som hjemmearbeide, dels forberedt hjemme og skrevet paa skolen.

3. g. a. (Rektor). Læst 80 sider av Eitrem, Utvalg av lettere engelsk læsning.

b. (Bugge). Av det obligatoriske pensum læst Shakespeare, The Merchant of Venice; Tennyson, Morte d'Arthur; S. Johnsson's Letter to the Earl of Chesterfield og Anderssens A Short History of English Literature. Hele det obligatoriske pensum repetert. Av det valgfrie pensum læst Sheridans School for Scandal (30 sider). Kursorisk læst alt det i Merchant of Venice og i Anderssens A Short History of English Literature som ikke er obligatorisk, samt c. 90 sider i Warwick History Readers IV. Repetert Western, English Institutions. Et skriftlig arbeide om uken, avvekslende hjemme og paa skolen.

Fransk.

1. g. (Bugge). Bødtker og Høst, Lærebok i fransk for begyndere, læst og repetert til s. 58. Alle samtaler og de fleste smaastykker lært utenad. Hermanstorffs grammatik § 1—9, samt de avsnit som slutter sig til de læste stykker.

2. g. (Rektor) *a + b*: Bødtker og Høst, læsestykker: les douze mois, l'homme juste, la dernière classe, le petit Chose, Histoire d'un conscrit (65 sider). Hermanstorffs grammatik § 18—95.

b. Desuten av Jeanne d'Arc 20 sider. Av Hermansstorffs grammatik § 110—145.

3. g. (Rektor). *a + b*. Bødtker og Høst, læsestykker: l'odeur du buis, le grand Michu, les deux moines (23 sider). Repetert hele pensum (84½ side). Hermanstorffs grammatik § 18—109, 121—126, 131, 132, 134, 135.

b. Desuten repetert hele sit særpensum (40 sider). Av Hermanstorffs grammatik § 110—162.

Historie.

Middelskolen: Ræders lærebok for middelskolen.

I A og *C* (Barth), *B* (Wille). Læst og repetert til side 74.

II A (Wille). Læst og repetert s. 57—143.

II B (Sørensen). Læst og repetert s. 64—120.

II C (Wille). Læst og repetert s. 74—143.

III A (Vogt). Læst og repetert fra „Reformationen“ til s. 271 („England efter 1815“).

III B (Lima). Læst og repetert fra s. 120 („Den nyere tid“) til s. 247 („Den hellige alliance“).

IV A (Lima). Læst fra „Den hellige alliance“ og ut boken. Repetition.

IV B (Vogt). Som i *A*. De fleste avsnit repetert 2 ganger.

IV C (Vogt). Fra „England efter 1815“ og ut boken. De fleste avsnit repetert to ganger.

1. g. (Midtrød). Ræder, Oldtidens historie læst og repetert. Schjøth og Lange, Lærebok i verdenshistorie I læst til „Reformationen“ og repetert til „3. tidsrum (1300—1500)“. I foredrag er behandlet: Ægyptens, Babyloniens, Persiens religion og kultur; den græske og romerske forfædredyrkelse; Grækenlands litteratur, filosofi og kunst; en utsigt over Hellenismen i Østen og i Rom; kulturforhold i Rom i keisertiden; germanerne; munkevæsenet; Islam; en utsigt over middelalderens kultur (litteratur og sæder). Skrevet som hjemmeopgave: Det græske drama.

2. g. (Midtrød) *a + b*. Schjøth og Langes lærebok i verdenshistorie I fra „3. tidsrum“ (s. 79) og ut boken. Av II læst til „3. tidsrum (tiden efter 1851)“. Johnsen og Pedersen, Norges historie, til s. 141 (den nyeste tid). Mere indgaaende er behandlet renaissancen og Norges kristning og samling. Skrevet som hjemmeopgave: Norges samling til et rike.

b. Historisk læsning: nr. 5, indledning til lenstiden; 1, en middelalderlig borg; 3, vandring gjennom byen; av 2: aristokrati og kongedømme; 4, Hohenstaufere Fredrik II; 6, indledning til den franske revolution; 7, William Pitt. Nogen faa timer er anvendt til samtale om sociale problemer i nyere tid.

3. g. (Midtrød). *a + b*. Schjøth og Lange, lærebok i verdenshistorie II fra side 80 og ut. Repetition.

b. Historisk læsning: Aktstykker til „Norge i 1814“, 1. og 2. samling. Repetert: indledning til lenstiden; indledning til den franske revolution.

Geografi.

Middelskolen: Haffner, lærebok for middelskolen.

I A (Sandene), *I B* (Hamre). Læst og repetert Norge, Sverige og Danmark. Karttegning.

I C (Neuenkirchen). Læst og repetert Norge, Sverige og Danmark. Læst av „De britiske øer“ til Skotland.

II A (Ekenes). Læst fra Sverige og ut Europa. Repetert fra De britiske øer. Karttegning.

II B (Neuenkirchen). Læst og repetert fra Rusland og ut Europa. Karttegning.

II C (Neuenkirchen). Læst fra Skotland og ut Europa. Repetert til Balkanhalvøen. Karttegning.

III A (Sandene), *III B* (Neuenkirchen). Læst og repetert de fremmede verdensdele. Repetert Norge. Karttegning. (*B*: desuten læst begynnelsen av fysisk geografi).

IV A (Ekenes). Repetert hele læreboken. Atter repetert det væsentlige av Norge. Karttegning.

IV B (Neuenkirchen). Læst fra Sverige og ut boken. Repetert alt. Karttegning.

IV C (Steffensen). Læst den fysiske og matematiske geografi. Repetert alt.

2. g. (Ekenes). Læst og repetert Haiffner og Weren-skjold, lærebok i fysisk geografi.

3. g. (Ekenes). Læst Gundersens lærebok i økonomisk geografi. Repetert det hele artiumspensum.

Naturfag.

I A og *B* (Sandene). Sørensens Zoologi til s. 108 (♁: til fiskenes klasse) læst og repetert. Tand- og benformer, samt enkelte dyr tegnet av eleverne. Sørensens botanik til s. 51 (♁: til „Læbeblomstrede“). Herbariet paabegyndt. Plantebestemmelser efter flora. Eleverne har stadig tegnet de ting de har læst om.

I C (Lien). Væsentlig som i *A* og *B*.

II A, B, C (Hamre). Sørensens zoologi fra s. 108 (♁: fiskene) og ut læst og repetert. Sørensens botanik fra s. 44 og ut. Repetert endel herav. Indsamling og bestemmelse av planter til herbariet.

III A og *B* (Hamre). Sørensens botanik og zoologi repetert. Indsamling og bestemmelse av planter til her-

bariet. Hopstocks lærebok i anatomi og sundhedslære læst og repetert.

IV A (Sandene). Henrichsens fysik læst og repetert. Eleverne har selv faat eksperimenterer i den utstrækning som lokale, materiale og tid har tillatt. I andet halvaar skriftlige opgaver paa skolen som regel hver anden uke.

IV B (Ihle), *IV C* (Steffensen). Henrichsens fysik læst og repetert.

1. g. (Ekenes). Johannesen og Nicolaysens kemi, og Knudsen og Falch, Det menneskelige legeme II læst og repetert.

2. g. a (Sauer). Isaachsens fysik læst og repetert til og med varmelæren. Regneopgaver hjemme hver uke; endel regneopgaver samt et par teoretiske opgaver paa skolen.

3. g. a (Sauer). Isaachsens fysik fra elektriciteten og ut. Repetert hele pensum. Regneopgaver hjemme hver uke. Hyppig regneopgaver og teoretiske opgaver paa skolen.

a + b (Steffensen). Bonnevis dyrebiologi læst og repetert. Resvolls plantebiologi repetert.

Matematiske fag.

I A (Lien) *I B* (Sandene). Føyn og Juels regnebok I og av II til § 30. Opgaver hjemme og paa skolen som regel en gang hver uke. Eliassens forøvelser i geometri I og II. Klingenbergers regnskapsførsel.

I C (Neuenkirchen). Væsentlig som i A og B. I Eliassens forøvelser til s. 27 i II.

II A (Ihle). Føyn og Juels regnebok II fra § 30 ut boken. Hovedregning. Klingenbergers regnskapsførsel I. Johannesens aritmetik: til tals delighet; delvis repetert. Bonnevis geometri: til rektanglet (s. 51).

II B (Sandene). Føyn og Juels regnebok II fra § 28 ut boken. Av III § 35, 37, 39. Opgaver hjemme og paa skolen som regel en gang hver uke. Klingenbergers regn-

skapsførsel ut II. Johannesens aritmetik: til fælles multiplum (s. 52). Bonnevis geometri: til s. 53; delvis repetert.

II C (Ekenes). Føyn og Juels regnebok II fra § 28 ut boken. Regnskapsførsel. Johannesens aritmetik: til fælles multiplum. Bonnevis geometri: til paralelle linjer.

III A (Steffensen). Føyn og Juels regnebok § 34—43. Opgaver hjemme og paa skolen. Klingenbergers regnskapsførsel. Johannesens aritmetik: fra „division“ s. 41 og ut brøklæren; gjennomgaat ligninger av 1. grad med 1 ukjent og litt om forhold og proportioner. Repetert klassens pensum. Bonnevis geometri: fra „paralelle linjer“ (s. 34) til „Beregning av siderne i det retvinklede triangel“ (s. 94). Repetert klassens pensum.

III B (Sauer). Føyn og Juels regnebok § 34—43. Opgaver hjemme og paa skolen. Klingenbergers regnskapsførsel. Johannesens aritmetik: fra punkt 50 og ut brøklæren; repetert brøklæren. Av „Tredje bok“ til punkt 101. Repetition av enkelte avsnit fra første bok. Bonnevis geometri: fra „paralelle linjer“ punkt 77 ut til „Tredje bok“. Samtlige øvelsesoppgaver i lærebokens avsnit om sirkelen er gjennomgaat.

IV A (Steffensen), *B* (Ihle), *C* (Sauer), Johannesens aritmetik: fra „oppgaver av 1ste grad med flere ukjendte“ pkt. 101, ut boken. Repetert det hele pensum. Bonnevis geometri: fra „Tredje bok“ side 81, ut boken. Repetert det hele pensum. Føyn og Juels regnebok III: fra § 37 ut boken. Hovedregning. Blandede oppgaver. Regnskapsførsel efter Klingenbergers bøker I og II. Opgaver hjemme og paa skolen.

1. g. (Sauer). Johannesens aritmetik: læst fællespensumet med undtagelse av enkelte vanskelige avsnit. Bonnevis og Sørensens geometri: læst ut boken. Repetert det hele.

2. g. a. reallinjen (Ihle). Johannesens aritmetik: reallisternes særpensum. Johannesens trigonometri: læst ut boken. Alfsens stereometri: læst ut boken. Guldbergs analytiske geometri: læst til hyperblen. Repetert enkelte avsnit i analyt og trigonometri.

b. Sproglig-hist. linje (Ihle). Johannesens aritmetik: læst den gjenstaaende del av pensumet. Johannesens trigonometri: læst til „positiv og negativ retning“. Repetert det hele artiumspensum.

3. g. a. (Ekenes). Guldbergs analytiske geometri: fra elipsens diametre ut pensumet. Alfsens stereometri: avsluttet pensumet. Holsts funktionslære: høiere rækker. Repetert det hele artiumspensum.

b. sproglig-hist. linje (Ekenes). Alfsens stereometri: læst pensumet. Repetert det hele artiumspensum.

Skrivning.

(Damm's skrivebok).

I A, B og C (Sæther). 1. og 2. hefte.

II A (Neuenkirchen). 3. og 4. hefte.

II B (Sæther), *II C* (Lien). 2. og 3. hefte.

III A og B (Neuenkirchen). 3. og 4. hefte.

IV A, B og C (Neuenkirchen). 5. og 6. hefte. Haandskriftsprøver.

Tegning.

I A, B og C (Lien). Perspektivtegning efter enkle modeller og bruksgjenstande.

II A (Steffensen). Perspektivtegning efter bruksgjenstande og enkle klodsopstillinger. Skygge- og tildels farvelægning.

II B (Lien). Perspektivtegning efter bruksgjenstande og enkle klodsopstillinger.

II C (Neuenkirchen). Perspektivtegning efter bruksgjenstande og enkle klodser. Skygge- og farvelægning.

III A og B (Steffensen). Som *II A*.

IV A, B og C (Steffensen). Perspektivtegning efter bruksgjenstande og mere sammensatte klodsopstillinger. Skygge- og tildels farvelægning.

2. *g. a.* reallinjen (Ihle). Elementære øvelsesopgaver. Stereometriske legemer i forskjellige stillinger. Legemer paa skraaplaner. Skjæring mellem legemer og planer; utfoldning av sideflate med snitlinje, efter A. Petersens opgavesamling.

3. *g. a.* reallinjen (Ekenes). Fortsat med gjennomgaaelse av artiumsopgaver.

Sløid.

I. Øvelser i høvling, saging og filing. Det tilsvarende verktøi forklares. Materialet omtales. Forarbeidet: brødfjæl, blomsterpottefot, nipshylde, blomsterskammel, kasse, byggeklodskasse, fyrstikholder.

II. Øvelserne fra *I* fortsattes. Desuten øvelser i stikning, gradning og liming. Verktøi- og materiallæren fortsattes. Forarbeidet: hylde (gradet), børsteholder, sule, skobørstekasse, skrivestel, skammel, fyrstikholder.

III. Øvelserne fra *II* fortsattes. Desuten øvelser i slidsning, stemning og tapning. Verktøi- og materiallære fortsattes. Forarbeidet: strikmaal, vinkel, sag, nipshylde (poleret), haandklæhyld.

IV. Øvelserne fra *III* fortsattes. Desuten øvelser i jering og sinkning. Verktøi- og materiallære fortsattes. Forarbeidet: middelskoleopgaverne for de foregaaende aar, hjørnehylde, juletræfot, tandbørstehylde. Samtlige arbeider utført efter Kjenneruds sløidtegninger.

Haandarbeide.

I B (Neuenkirchen), *I C* (Vogt og Sæther). Strikket hæl og strømpe. Sydd navneduk og forklæde.

II B, *II C* (Sæther). Strikket vot. Sydd benklær og lappelap.

III A (Neuenkirchen), *III B* (Sæther). Strikket strømpe. Sydd benklær.

IV B, IV C (Sæther). Strikket strømpe. Sydd linnet.

Gymnastik.

Bentzens tabeller.

Gutter. *IA* (Hamre): V—IX, delvis X; fra 15 mai idrætsøvelser ute, fotball, langball, sprang, løp. — *IB + IIB*: som *IA*. — *IIA* (Ihle): IX—X, delvis XI. Fotball og langball. Svømmeøvelser paa land. — *III A + guttene i IIIB* (Ihle): XI—XIII, delvis XIV. Fotball og langball. Svømmeøvelser paa land. Skytning i gymnastiksalen med 0.5 gr. kule, 30 skud hver. — *IVA + guttene i IVB* (Ihle): XIII—XVI; repetition. Fotball og langball. Svømmeøvelser paa land. Skytning paa 100 m. med 4 gr. kule, 30 skud hver.

I—3. g. (Ihle); XVII—XXII. Hævbevægelser og hop efter XXIII og XXIV. Fotball og langball. Badning saalænge veiret tillot det. Skytning paa 100 m. med 4 gr. kule, 30 skud hver.

Piker (Sæther). *IC*: I—X. — *IB + IIB*: I—XI. Langball og kurvball, lek ute. Svømmeøvelser paa land. *II C*: VII—XII. — *III B, III C*: IX—XIII, delvis XIV. Langball og lek ute.

Sang (Ulvestad).

I. Tre partier. Tonedannelse; vokaler, tekstuttale, stamtonerne, tonestigen. Intervaller, konsonans, dissonans, linjesystem, G-nøklen, noter, pauser, takt, rytme. Sammen- dragne værdier, opløste værdier (taktled). Punktering, — triol, — bygning av tetrakkorder, C-, G-, F-dur, A-mol, — kromatisk skala. Koraler. Søråas's skolesangbok. Seips visebok.

II. To partier. Bygning av dur- og mol-skala —, intervallerne —, harmoni og disharmoni —, hoved- og bi-

treklange —, akkordenes omvendinger og opløsning. C-, G-, D-, F-, B-dur og paraleltonearter i mol. — Koraler. — Søråas's skolesangbok. Seips visebok.

III. To partier. Videregaaende øvelse i at synge og læse de forannævnte tonearter —, samt A-, E-, Es-, As-, H-, Des-dur —. Notelæsning efter F-nøklen. — Koraler. Søråas's skolesangbok. Seips visebok.

1. gymn. Et parti. Repetering av teorien. Flerstemmige sanger.

2 + 3. gymn. Et parti. Repetering av teorien. Kor-øvelser.

Formelmetoden har været benyttet. I middelskoleklasserne sunget en- og tostemmige sanger inden hvert parti. I gymnasiet er dannet et blandet kor („gymnasiastkoret“) med øvelse en gang om uken. Det har sunget offentlig paa 2 koncerter, ved flere aftenunderholdninger og skoleaarets avslutningsfest.

De 6 dages eksersis og idræt

som er fastsat ved lov av ²⁵/₇ 1910.

Ved kgl. res. av ¹⁶/₅ 1911 opstilledes et indtil videre gjældende program for disse. I § 3 heter det: „De nærmere bestemmelser om tiden for øvelserne fastsættes av skolens forstanderskap efter forslag av dens rektor, og efterat skoleraadet har hat anledning til at uttale sig“. Disse bestemmelser lyder for Aalesunds skoles vedkommende saaledes:

„Da der her i Aalesund neppe kan bli tale om at drive vinteridrætsøvelser (ski- og skøiteløp), henlægges alle 6 dage til den varme aarstid. Av hensyn til den øvrige undervisning, bør de henlægges til høsten, da der om vaaren er saa mange avbrytelser av undervisningen, og eksamen da staar for døren.

Dagene kan tages samlet eller spredt, eftersom veiforholdene tilsiger, helst i september.

Da veiret her i Aalesund er ustadig, maa det imidlertid være overlatt til rektor at henlægge øvelserne til et tidligere eller senere tidspunkt, alt efter veirforholdene.

Likeledes maa det overlates til rektor at bestemme, om arbeidet skal fordeles paa formiddag og eftermiddag, eller der skal tages en samlet øvelsestid med en litt længere hvil, eftersom forholdene tilsiger.“

1911—12.

De avholdtes 4, 6, 7, 16—18 oktober 1911. Det viste sig umulig at faa leiet nogen assistance. Heldigvis var der blandt lærerpersonalet en del som kunde overta instruksjonen, nemlig gymnastiklærerne adjunkt Ihle og kaptein Hamre, samt de vpl. løytnanter adjunkterne Høeg og Steffensen og cand. theol. Sandberg. De øvrige lærere assisterte som inspektører. Øvelserne begyndte hver dag kl. 8 $\frac{1}{2}$. Alle møtte paa skolen og marsjerte derfra til sine respektive øvelsespladser. For hver enkelt dag var der opsat detaljeret program, som instruktørerne blev enige om i møter de avholdt om eftermiddagen dagen før.

Guttene var fordelt paa 5 partier, hvert paa vel 30 gutter.

De 4 første dage hadde gymnaset og IV middelklassens gutter skytning i Volsdalen under ledelse av adjunkt Ihle. Paa de 4 dage blev der avgitt ca. 1750 skarpe skud. I disse 4 dage hadde 4 av partierne idrætsøvelser, hver under sin instruktør. Efter en times forløp, byttet de to nærmeste partier øvelser. Mellem 11 og 12 var der hvil. Fra 12—2 fortsattes øvelserne, ogsaa da med skiftning indbyrdes mellem de to partier som var hinanden nærmest. Øvelsespladsene var ¹⁾ idrætspladsen i Einarviken, ²⁾ Turnplanen, ³⁾ pladsen bak kirken, ⁴⁾ skolens lekeplan. Øvelserne var: fotball, langball; længdehop, trestegsprang; høidehop, stavsprang; spydkast, diskoskastning, kulestøtning; stenkastning mot maal; stensløyting; dragkamp; kapgang, kapløp, terrængløp, stafetløp; forskjellig slags lek. Den fjerde dag hadde alle 4 partier (middelskolen) speider-

øvelser. Den femte dag deltok alle fem partier i idrætsøvelserne. Den dag drev I—II middelklasse, samt gymnasiet speiderøvelser bak Aksla.

Av pikerne deltok ca. 120. Skolens 3 lærerinder ledet deres øvelser. Disse bestod i utmarsjer til Gaaseide eller Larsgaard i Borgund, til Aksla, til Storhaugen. Dels paa disse steder, dels paa Turnplanen, dels i skolegaarden, slo de langball, spilte basketball eller lekte. Tredje dag fik de fri. Femte dag hadde ca. 30 en cykkeltur til Rødset i Borgund (ca. 15 kilom.); resten en utflugt til Hessen med motorbaat, som en far velvillig stillet til raadighet. Den sjette dag hadde hele skolen en fælles utmarsj til Vandberg i Borgund (ca. 7½ kilom.) Herfra arrangertes et terrængløp for guttene over Lerstad op til toppen av Lerstadnakken. I dette deltok 126 gutter. Bedste tid var 10 minutter (Eystein Gjørtz, av 2. g., og Erling Strøm av II mid.) Alle de øvrige gutter gik den samme rute. Pikerne lekte eller besteg en nærliggende aaskam. Man forlot skolegaarden kl. 9 og var tilbake kl. 4.

1912—13.

De avholdtes 23—28 september 1912. Det lykkedes at faa en del leiet assistance, nemlig to av byens bedste idrætsmænd, slagter Karl Dalen, som ledet spydkastning, kulestøtning og lignende øvelser, og blikkenslager Herman Helgesen, som ledet alslags hop og sprangøvelser. Fremdeles vpl. løytnant Christoffer Rønneberg fra 12—2 i fire dage for at lede terrængøvelser (se „Speideren“ 1911 nr. 2, 4—6, 1912 nr. 4). Adjunkt Ihle hadde paa forhaand utarbeidet et detaljert forslag til ordning av øvelserne. I skoleraad blev dette gjennomgaat og lærernes roller fordelt, dels som instruktører (Ihle, Hamre, Steffensen), dels som inspektører. Øvelserne var i det hele og store ordnet som det forrige aar: de foregik fra 8½ til 2, med hvil 11—12. Guttene var delt i 6 partier (I mid.: 43, II: 38, III: 28, IV: 33, gymnasiet i to partier paa 20 hver). Gymnasiet og IV middel tilendebagte sin skytning (i Volsda-

len) paa 5 dage. Der blev avgit 2160 skarpe skud. Adj. Ihle ledet skytningen. Pikerne var delt i tre partier (I mid.: 52, II: 35, III: 40); deres øvelser lededes av skolens tre lærerinder (assisteret av to dertil engagerede damer og av skolens lærere). Foruten de samme øvelser som det forrige aar, fik hvert av de tre partier, samt pikerne i IV mid. og i gymnasiet et kursus i samaritanøvelser under skolelægens ledelse. Den sjette dag hadde hele skolen en utmarsj til Borgund kirke. Litt før kl. 11 kunde man leire sig paa høiden mellem Kirkegaarden og Borgundgavlen. Efterat man hadde hvilt og spist, drog en del av pikerne op paa Borgundgavlen, andre besaa kirken, mens de fleste fulgte med guttene til Ratvikvandet, hvor der blev avholdt kapløp for guttene paa 100 meter og paa 1500 meter. Bedste tid for det første var 15,1 sek. (Adolf Hagerup av 3. g. og Roger With av 2. g.), for det andet 5.10 min. (Eystein Gjørtz av 3. g.) Saa drog alle tilbake til leirpladsen, hvor man atter hvilte og spiste. Da utfaldet av kapløpene var utregnet, dannet alle elevene en stor firkant, og rektor bekjendtgjorde utfaldet. Det var netop den dag, da kvindernes lille flag solgtes til fordel for forsvaret. Derfor holdt rektor en tale om meningen med disse idrætsøvelser og deres betydning ogsaa for forsvarssaken og endte med et „leve fædrelandet“, som besvaredes med et nidobbelt hurra. Kl. 5 var man tilbake i byen. Veiret hadde været sjelden vakkert, og hvad der ikke mindst bidrog til at gjøre dagen vellykket var at de av guttene som tilhører gardemusikken, (og det er ikke saa faa), hadde sine instrumenter med, og utrættelig blæste kjække marsjer og kvikke melodier saavel under marsjen som medens man hvilte. Før man skiltes bragte derfor rektor dem en velfortjent tak, hvortil alle sluttet sig med begeistrede hurraer.

VII. FORTEGNELSE OVER DE I SKOLE- AARET 1912—13 BRUKTE BØKER.

a) Middelskolen.

Religion. Brun og Platous bibelhistorie. Sverdrups forklaring. Bangs kirkehistorie. Landstads salmebok. Bibelen.

Norsk. Erichsen og Bretteville Jensens læsebok I—IV. Hofgaards lille grammatik. Aars og Hofgaards retskrivningsregler. Broch og Seip, kortfattet norsk og dansk literaturhistorie. Eitrem, landsmaalslæsning for middelskolen.

Tysk. Knudsen og Kristiansens lærebok for begyndere. Voss's Lesebuch ved Midsem. Løkkes grammatik ved Johannesen. Kristiansens stiløvelser.

Engelsk. Brekkes lærebok for begyndere. Brekkes ny læsebok. Knaps grammatik. Hermanstorffs ordbok.

Historie. Ræders verdenshistorie.

Geografi. Haffners lærebok i geografi for middelskolen.

Naturfag. Sørensens zoologi. Sørensens botanik. Sørensens norsk flora. Henrichsens fysik. Hopstocks lærebok i anatomi og sundhetslære.

Matematik. Føyn og Juells regnebok I—III. Johannesens aritmetik. Bonnevis geometri ved Eliassen. Klingenbergers regnskapsførsel.

Skrivning. Damms skrivebøker.

b) Gymnasiet.

Religion. Brandruds kirkehistorie. G. Jensen, Kristenlæren (utgaar fra 1913). Bibelen.

Norsk og oldnorsk. Knudsens utvalg (riksmaal og landsmaal). Vinje, Ferdaminni. Eskeland, norsk formlæra (utgaar fra 1913. Istedden: Hægstad, norsk maallæra). Broch og Seip, norsk og dansk literaturhistorie. Nygaard, oldnorsk læsebok for begyndere. Nygaard, utvalg av den norrøne literatur. Nygaard, sproget i Norge i nutid og fortid.

Tysk. Gundersen, tysk for gymnasierne. Voss, Schulgrammatik.

Engelsk. Brekke og Western, utvalg av engelske forfattere for gymnasiets 1ste klasse. Do. for 2. og 3. klasse av det sproglig-historiske gymnasium. Shakespeare, Merchant of Venice, utg. av Collin. Otto Andersen, utvalg av engelsk litteratur. Otto Andersen, A Short History of English Literature. Western, Outlines of English Institutions. Knaps grammatik. Eitrem, Utvalg av lettere engelsk læsning for gymnasiet.

Fransk. Bødtker og Høst, lærebok for begyndere (utgaar fra 1913. Istedden: Hermanstorff og Wallem, fransk elementærbok). Bødtker og Høst, læsestykker for gymnasiet (utgaar fra 1913. Istedden: Hermanstorff og Wallem, utvalg av den nyere franske litteratur). Hermanstorffs grammatik.

Historie. Ræder, Oldtidens historie. Schjøth og Langes verdenshistorie. Johnsen og Pedersen, Norges historie. Tarangers samfundslære. Historisk læsning for gymnasiet.

Geografi. Lærebok i fysisk geografi av Haffner, i matematisk av Steen, i økonomisk av Gundersen. (Bortfalder herefter; isteden fra 1912: Werenskjold og Haffner, Norges geografi, for 2. g.; fra 1913: Alexander, lærebok i matematisk geografi, for 3. g.'s reallinje).

Naturfag. Johannesen og Nicolaysen, Kemi. Knudsen og Falch, det menneskelige legeme II. Resvolls planteologi. Kr. Bonnevie's dyrebiologi. Isaachsens fysik I—II.

Matematik. Johannesens trigonometri. Johannesens aritmetik for gymnasiet. Bonnevie og Sørensens plangeometri (fra 1913: Alexanders utgave av den). Alfsens stereometri. Desuten for reallinjen: Holsts funktionslære. Guldberg, analytisk geometri. A. Petersen, opgaver i projektionstegning (fra 1913: Funktionslære efter Eliassen, aritmetik II for reallinjen).

VIII. AVGANGS-EKSAMENER OG ANDRE PRØVER.

A. Middelskole-eksamen.

For den **skriftlige** del av eksamen opnævnte undervisningsraadet følgende **censurkomité for 10de kreds*** (Aalesunds skoles rektor er formand i kredsens).

I 1911:

- for norsk: adj. Gotaas (A.), adj. Hoel (K.), suppl. adj. Bøe (A.).
 „ tysk: adj. Grieg (A.), adj. Andresen (F.), suppl. adj. Bøe (A.).
 „ engelsk: overl. Bugge (A.), overl. Bødtker (K.), suppl. frk. Brodtkorb (M.).
 „ matematik: overl. Ekenes (A.), adj. Stabell (M.), suppl. adj. Yderstad (K.).
 „ tegning: adj. Nummedal (K.), adj. Stabell (M.), suppl. cand. real. Wessel-Strøm (A.).
 „ skrivning: adj. Ihle (A.), adj. Andresen (F.), suppl. adj. Nummedal (K.).

I 1912:

- for norsk: overl. Bugge (A.), adj. Hoel (K.), suppl. adj. Grieg (A.).
 „ tysk: adj. Grieg (A.), adj. Lund (K.), suppl. adj. Høeg (A.).
 „ engelsk: adj. Gran (K.), frk. Brodtkorb (M.), suppl. overl. Bugge (A.).
 „ matematik: overl. Ekenes (A.), adj. Stabell (M.), suppl. adj. Yderstad (K.).
 „ tegning: adj. Nummedal (K.), adj. Steffensen (A.), suppl. adj. Stabell (M.).
 „ skrivning: adj. Nummedal (K.), kst. skolebestyrer Hoem (F.), suppl. frk. Neuenkirchen (A.).

I 1913:

- for norsk: overl. Bugge (A.), overl. Gran (K.), suppl. adj. Botten-Hansen (M.).

*) A. = Aalesund, K. = Kristiansund, M. = Molde, F. = Florø.

for tysk: adj. Bøe (A.), adj. Langlo (F.), suppl. overl. Gran (K.).

„ engelsk: overl. Bødtker (K.), frk. Brodtkorb (M.), suppl. adj. Bøe (A.).

„ matematik: adj. Yderstad (K.), adj. Stabell (M.). suppl. adj. Steffensen (A.).

Efter det nye reglement, som i 1913 for første gang var gjældende ved middelskolens avgangseksamen, hører ikke længer tegning og skrivning til de fag hvori der altid avholdes prøve for de eksamensberettigede skolers elever. Det avgjøres nu hvert aar av undervisningsraadet for hver enkelt skole.

Fællescensuren avholdtes i Aalesund mand. 19. og tirsd. 20. juni 1911, mand. 17. og tirsd. 18. juni 1912, mand. 16. og tirsd. 17. juni 1913.

Efter undervisningsraadets bestemmelse avholdtes der **prøve** i følgende **mundtlige fag** og **færdighetsfag** for skolens elever (censorerne opnævnes av undervisningsraadet):

1911: engelsk, c. adj. Bøe; geografi, c. overl. Ekenes; naturfag, kl. III, c. adj. Ihle; matematik, c. adj. Ihle.

1912: religion, kl. IV, c. lærer Lien; tysk, c. adj. Botten-Hansen (M.); historie, c. adj. Midtrød; naturfag, kl. IV, c. adj. Stabell (M.).

1913: norsk, c. adj. Botten-Hansen (M.); historie, c. adj. Botten-Hansen (M.); matematik, c. adj. Stabell (M.); naturfag kl. III, c. adj. Stabell (M.).

De mundtlige prøver avholdtes i 1911 21—29 juni, i 1912 19—29 juni, i 1913 18 juni—1 juli.

I de fag og færdigheter hvori prøve ikke avholdtes, blev i henhold til reglementet de karakterer gjældende som faglæreren før eksamens begyndelse hadde git for elevenes standpunkt.

Privatister prøves i samtlige fag og færdigheter.

Utfaldet av middelskole-eksamen.

(Ved elevenes navn er foruten fødselsaar og -datum, fars navn, og hvor mange aar vedkommende har været

elev av Aalesunds skole, tilføiet karakterene for orden i skriftlige arbeider, flid og opførsel).

1911.

Der var anmeldt 38 elever (24 gutter, 14 piker), der alle fuldentde eksamen.

a) Hovedkarakter: **Særdeles tilfredsstillende.**

1. Thunem, Arthur; $\frac{5}{6}$ 1895, kæmner Andreas B. Th.; 4; M., M., M.

b) Hovedkarakter: **Meget tilfredsstillende.**

2. Eriksen, Erik Flaathe; $\frac{4}{5}$ 1896, fhv. folkeskolelærer Carl Ludv. E.; 4; M., M., M.
3. Lothe, Einar; $\frac{14}{9}$ 1895, folkeskolelærer Jens J. L.; 4; M., M., M.
4. Muri, Martinus; $\frac{21}{6}$ 1895, smedemester Vilh. Martinussen M.; 4; M., M., T.
5. Skarbøvig, Bjarne Johannes; $\frac{13}{10}$ 1895, skipper Peter J. M. B. S.; 4; M., M., M.
6. With, Roger; $\frac{24}{2}$ 1895, seilmaker Ludvig K. G. W.; 4; M., M., M.
7. Gjørtz, Solveig Gudrun; $\frac{12}{8}$ 1895, agent Hans J. Gj.; 4; M., M., M.
8. Maaseide, Borgny Pernille; $\frac{31}{1}$ 1895, snekker Karl Johan M. M.; 4; M., M., M.
9. Nerem, Rakel Ester; $\frac{23}{2}$ 1896, haandverker Ole Elias R. N.; 4; T., M., M.

c) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**

10. Aall, Nikolai; $\frac{2}{10}$ 1896, overretssakfører Cato A.; 4; T., T., T.
11. Aanning, Johannes Rosenius; $\frac{10}{6}$ 1894, bakermester Martinus M. A.; 3; M., M., M.
12. Bøysen, Audun; $\frac{6}{8}$ 1894, res. kap. Bent Wettergreen B., Valderø; 2; T., T., M.
13. Dehlin, Trygve; $\frac{24}{5}$ 1896, kjøbmand Peter D.; 4; M., T., T.

14. Hegge, Hans Anton Klæboe; $10/3$ 1895, bankbokholder Jens Anton H.; 3; M., M., M.
15. Hegge, Jens Birger Klæboe; $1/6$ 1896, bror av nr. 14 4; M., T., T.
16. Holtermann, Hans Reidar; $20/10$ 1895, distriktslæge Svein Ruud H., Stranden; 1; M., M., M.
17. Johannesen, Martin Arnt; $13/5$ 1895, kjøbmand Andreas Sivert J.; 4; T., T., M.
18. Loe, Paulus; $15/9$ 1894, entreprenør Hans H. L.; 3; T., T., T.
19. Mogstad, Emil; $6/10$ 1896, kjøbmand Peder M.; 4; M., M., M.
20. Olsen, Rasmus Leere Eck; $5/1$ 1896, kjøbmand Conrad Ellebert O.; 4; T., Ng., Ng.
21. Skudvig, Edvard; $3/10$ 1894, skibsfører Peder Anton Raskanius Edvardsen Sk.; 4; T., Ng., T.
22. Sæter, Leonhard Maurits Elias; $7/8$ 1895, folkeskolelærer Peter Samuel Ingolf S.; 4; T., T., T.
23. Torvig, Arne Kristian; $2/10$ 1895, agent Gerhard Cornelius Joakim T.; 3; T., T., M.
24. Worren, Arthur Sverre; $5/5$ 1895, kjøbmand Olai Johannes W.; 4; T., M., M.
25. Devold, Aadel; $25/3$ 1896, dampskibsekspeditor Joakim Holmboe D.; 3; M., M., M.
26. Devold, Gudrun; $26/3$ 1897, søster av nr. 25; 4; M., M., M.
27. Fuglset, Martha Olufa; $7/7$ 1895, bygmester Torsten Andersen F.; 4; M., M., M.
28. Havnæs, Antonie Borghild; $2/9$ 1893, bygmester Ole H.; 4; M., M., M.
29. Stensager, Borghild Johanne Absalonsen; $6/6$ 1894, bygningssnekker Anders Absalonsen S.; 4; M., M., M.
30. Sønderland, Hjørdis Olava; $23/12$ 1893, † sogneprest Ole Elias S., Haram; 2; M., M., M.
31. Ugelvig, Ingrid Kristofa; $31/8$ 1895, † hoteleier Laurits Kristiansen U., Geiranger; 3; M., M., M.

d) Ingen hovedkarakter,

fordi de tok eksamen med „indskrænket fagkreds“ (alle fritat for tysk, nr. 33 og 34 hadde tillike indskrænket pensum i matematik; nr. 33 var desuten fritat for sløid og gymnastik).

32. Hanssen*), Harald Lambrigt; $10\frac{1}{3}$ 1894, kjøbmand Henrik Theodor H.; 4; M., T., T.
33. Jensen, William Laurentius; $10\frac{1}{6}$ 1894, handelsreisende Paul Bernhard J.; 4; T., T., M.
34. Sotaaen, Karsten Andreas Schultz; $9\frac{1}{3}$ 1894, † stadsingeniør Carl Olaf S.; 3; T., T., T.
35. Hagerup, Oleif; $1\frac{1}{2}$ 1896, gaardbruker Kristian Marius N. H., Tornæs, Romsdalen; 4; T., T., T.
36. Larsen, Ragna Leonora; $9\frac{1}{6}$ 1894, kjøbmand Knud Johan L.; 4; M., M., M.
37. Lossius, Alida Lorenze; $29\frac{1}{4}$ 1895, fhv. amtskasserer Nils Peder L.; 4; M., M., M.
38. Uri, Berta Theodora; $27\frac{1}{4}$ 1893, skolebestyrer Ole Martinus Paulsen U.; 3; M., T., T.

Der var anmeldt 8 privatister. Av disse bestod 4 ikke den skriftlige prøve; 1 strøk i sum; 3 bestod eksamen med Tf. i hovedkarakter, de to av disse maatte dog ta fornyet prøve i december i et mundtlig fag (norsk, matematik), da de ved første prøve fik lk. tf.

Skolens tidligere elev: Georg Hoff (f. $8\frac{1}{7}$ 1893, inkasator Peter Hoff), som i 1909 tok middelskole-eksamen med indskrænket fagkreds, tok tillægsprøve i tysk og matematik, og fik derefter hovedkarakteren Tilfredsstillende.

1912.

Der var anmeldt 46 elever (23 gutter, 23 piker). En pike blev ved sygdom hindret i at gaa op. De øvrige 45 fuldendte alle eksamen.

a) Hovedkarakter: **Særdeles tilfredsstillende.**

1. Knudsen, Solveig; $3\frac{1}{2}$ 1896, sløidlærer Knud Emil K.; 4; M., M., M.

*) Ved Kirkedepartementets bevilling av $14\frac{1}{8}$ 1912 har kjøbmand H. Th. Hanssen for sig og alle sine børn antat navnet Riise-Hanssen.

2. Uggedal, Kaspara Ragna Emilie; $^{10}/_{10}$ 1895, dagarbeider Johan M. Knudsen U.; 4; M., M., M.

b) Hovedkarakter: **Meget tilfredsstillende.**

3. Hagen, Harald; $^{5}/_{3}$ 1896, guldsmed Kristian Bernhard H.; 4; M., M., M.
4. Knudsen, Finn; $^{11}/_{8}$ 1897, broder til nr. 1; 4; M., M., M.
5. Mogstad, Anders Aune; $^{15}/_{12}$ 1897, kjøbmand Sverke Andersen M.; 4; M., M., M.
6. Thornes, Sverre; $^{18}/_{6}$ 1897, læge Sverre Abelsten T.; 3; M., M., M.
7. Wiik, Sigurd Angell; $^{2}/_{10}$ 1895, adoptivfar: baker Mathias H. W.; 4; M., M., M.
8. Arnesen, Johanne Ellevine; $^{5}/_{1}$ 1895, bødker Johan Severin A.; 1; T., M., M.
9. Flem, Elinor Alsaker; $^{23}/_{11}$ 1896, bakermester Karl Nikolai F.; 4; T., M., M.
10. Kaaresen, Anna Kaspara; $^{25}/_{11}$ 1895, slagter Peder Marius K.; 4; M., M., M.
11. Lund, Johanne Elisabet; $^{2}/_{1}$ 1895, gaardbruker Hans Kristiansen L., Ørlandet; 2; M., M., M.
12. Nørve, Severine Marie; $^{20}/_{6}$ 1896, bankdirektør Lauritz N., Borgund; 3; M., M., M.
13. Strand, Margrethe Othilie; $^{22}/_{3}$ 1896, smedemester Ole Olsen S.; 4; M., M., M.

c) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**

14. Giske, Bernhard Ingvald; $^{12}/_{9}$ 1895, fisker Johan Andreasen G.; 4; T., Ng., Ng.
15. Hagen, Rolf Bjørn; $^{2}/_{2}$ 1895, †agent Carl Peder H.; 4; T., T., M.
16. Hagerup, Henning Samuel; $^{13}/_{12}$ 1895, maskinist Oluf Eberhard H.; 4; T., Ng., T.
17. Jangaard, Nils Kornelius, $^{21}/_{3}$ 1896, skipper Peter Mikal J.; 4; T., Ng., T.
18. Leite, Harald Kristian Meldahl; $^{4}/_{2}$ 1896, handelsbestyrer Karl Johan Lauritz L.; 4; T., T., M.

19. Linge, Martin; $^{11/12}$ 1894, gaardbruker Jens Larsen L., Slinningen; 1; M., T., M.
20. Olsen, Ragnar Kristofer; $^{7/8}$ 1894, handelsfuldmægtig Christian O.; 4; T., T., T.
21. Riise-Hanssen, Lars Berg; $^{11/7}$ 1896, kjøbmand Henrik Theodor Riise-Hanssen; 4; T., T., T.
22. Roald, Konrad; $^{18/5}$ 1895, trælasthanler Ole O. R.; 4; T., Ng., T.
23. Rønneberg, Carl Esaias; $^{2/5}$ 1896, grosserer Joachim Holmboe R.; 3; T., T., T.
24. Schjelderup, Sigurd; $^{18/12}$ 1896, † overlærer Ole Berg S.; 3; M., M., M.
25. Solbjørg, Lars; $^{24/5}$ 1895, skipper Lars Olsen S.; 4; T., T., T.
26. Steinfeld, Leonhard; $^{21/6}$ 1897, handelsmand Moses S.; 1; T., T., T.
27. Søvik, Arvid Sten; $^{4/9}$ 1897, bankkasserer Lauritz S. K. S., Borgund; 4; M., T., M.
28. Wanvig, Sigurd Ludvig Emil; $^{18/6}$ 1895, sjømand Sven Lauritz W.; 4; T., T., M.
29. Aarflot, Julie Alexandra; $^{26/3}$ 1896, bokhandler Johannes A.; 4; T., T., M.
30. Aase, Solveig; $^{15/11}$ 1895, fanejunker Carsten A., Borgund; 3; M., M., M.
31. Bugge, Alfhild Marie Miøen; $^{18/1}$ 1896, overlærer Kristian Martin B.; 2; M., M., M.
32. Bull, Else Johanne; $^{15/11}$ 1896, overrettsakfører Jens Lemvig B.; 4; M., M., M.
33. Devold, Randi Landmark; $^{9/12}$ 1895, fabrikerier Olaf Andreas D.; 3; T., T., T.
34. Henriksen, Ingeborg; $^{19/3}$ 1895, maskininspektør Benjamin H.; 4; T., T., T.
35. Koppernæs, Anna Regine; $^{6/12}$ 1896, kjøbmand Hans Peter K.; 4; M., M., M.
36. Mogstad, Marit; $^{4/6}$ 1896, søster av nr. 5; 4; M., T., M.
37. Muri, Ragnhild Mathilde; $^{30/7}$ 1896, smedemester Vilhelm Martinussen M.; 4; Ng., Ng., T.

38. Nordang, Liv; ²⁸/₉ 1895, sorenskriver Ivar N., Naustdal i Nordfjord; 2; M., M., M.
39. Paulsen, Signe Elise; ⁸/₄ 1895, ligningssekretær Peder V. M. P.; 4; T., T., M.
40. Roald, Paula Karoline; ¹⁷/₁ 1895, kirkesanger Hans Johnsen R., Borgund; 3; M., M., M.
41. Sæther, Selma Lovise Kristine; ²⁷/₅ 1896, agent Johan Benoni S.; 4; T., Ng., T.

d) Hovedkarakter: **Nogenlunde tilfredsstillende.**

42. Mjelva, Helge Eugen; ²⁴/₄ 1895, slagter Andreas P. M.; 3; T., Ng., M.

e) **Ingen hovedkarakter,**

fordi de tok eksamen med „indskrænket fagkreds“ (nr. 43 og 45 var fritat for tysk, nr. 44 for engelsk).

43. Sandvig, Otto; ⁷/₅ 1894, konsul Peder Julius S.; 4; T., T., M.
44. Wiig, Arthur Herman; ²⁰/₄ 1895, kjøbmand Gerhard Christofer W.; 4; M., T., M.
45. Hovde, Ragnhild Albertha; ¹⁹/₄ 1895, handelsmand Albert A. S. H., Borgund; 3; T., M., M.

Privatister.

Den private høiere almenkskole i Volden anmeldte 60 av sine elever (hvorav 8 piker) til middelskoleeksamen ved Aalesunds skole (37 med landsmaal, 23 med riksmaal som hovedsprog). Samtlige bestod den skriftlige prøve. Desuten meldte der sig 8 andre (hvorav 2 piker) fra Volden, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve. Med undervisningsraadets tilladelse blev de skriftlige prøver og prøverne i færdighetsfagene avholdt i Volden. Ved de mundtlige prøver i Aalesund var eksaminanderne fordelt paa 6 partier, 4 av landsmaalskandidater (A), 2 av riksmaalskandidater (B). Til eksaminatorer og censorer opnævnte undervisningsraadet følgende:

for religion: eks. pastor Mowinckel; c. lærer Lien.

„ norsk: eks. overl. Bugge; c. adj. Høeg.

- for tysk: eks. adj. Grieg; c. adj. Bøe.
„ engelsk: eks. A. overl. Bugge, B. adj. Bøe; c. A. adj. Sørensen, B. frk. Vogt.
„ historie: eks. adj. Høeg; c. A. adj. Midtrød, B. frk. Vogt.
„ geografi: eks. A. overl. Ekenes, B. adj. Stabell (M.); c. frk. Neuenkirchen.
„ naturfag: eks. adj. Sauer; c. adj. Steffensen.
„ matematik: eks. overl. Ekenes; c. adj. Ihle.

Til at bedømme prøven i gymnastik, som holdtes i Volden, hadde undervisningsraadet opnævnt gymnastiklæreren ved Voldens skole, sersjant O. Helthne, og furer Dahle; til at bedømme prøverne i haandgjerning, som holdtes i Volden, sløidlærer Knudsen og lærer Lien, frøknerne Sæther og Vogt.

De mundtlige prøver avholdtes 19—29 juni.

Av de 60 elever fra Voldens skole har 56 fullendte eksamen, 5 med S. ff. i hovedkarakter, 16 med M. ff. (hvorav 1 pike), 15 med Tf. (hvorav 2 piker), 2 med Ng. ff. (piker); 18 (hvorav 3 piker) fikk ikke hovedkarakter, da de hadde „indskrænket fagkreds“ (11 hadde ikke tysk, 6 ikke engelsk, 1 indskrænket pensum i matematik; 1 var desuten fritat for tegning, sløid og gymnastik). Av disse 56 maatte tre underkaste sig fornyet prøve i december (1 i tegning, 2 i geografi), fordi de hadde faat lk. ff. Og 10 av dem var sykmeldte (10 i matematik, 4 i norsk, 1 i religion, 1 i naturfag) og maatte ta prøven i oktober. De 4 som ikke har fullendte eksamen, møtte ikke til den utsatte eller fornyede prøve.

Av de 7 privat anmeldte, som bestod den skriftlige prøve, har 5 fullført eksamen, to med Tf. i hovedkarakter, tre uten hovedkarakter, da de ikke hadde engelsk. Tre av disse var sykmeldt i matematik, og tok prøven i oktober; en maatte ta fornyet prøve i religion. Av de gjenværende 2, strøk en i sum, da han ved den utsatte prøve i matematik fikk lk. ff.; en fikk lk. ff. i religion og matematik og strøk av den grund.

Endelig var til tillægsprøver anmeldt 9, som alle

bestod prøverne. Av disse tok 4 kandidater med den høiere lærerprøve eksamen i tysk, engelsk og matematik, en kandidat med den høiere lærerprøve eksamen i engelsk; 3, som hadde tatt middelskoleeksamen i 1911 med indskrænket fagkreds, tok eksamen i engelsk, og fik derefter hovedkarakter (M. tf., Tf., Ng. tf.); Ole Elias Overaa (f. $^{12}/_7$ 1892, gaardbruker Elling Johan K. O., Stranden), som $^{21}/_8$ 1911 var optatt paa prøve i skolens 1. gymnasieklasse, efter sommeren 1911 at ha bestaaet middelskole-eksamen med indskrænket fagkreds, tok tillægsprøve i tysk og fik derefter Tf. i hovedkarakter.

1913.

De 3 avgangsklasser talte 62 elever (29 gutter, 33 piker), hvorav 7 ikke bestod den skriftlige prøve (5 gutter, 2 piker). De øvrige 55 (24 gutter, 31 piker) fuldførte eksamen med følgende resultat. (To gutter kunde paa grund av sygdom først fuldføre eksamen i oktober).

a) Hovedkarakter: **Meget tilfredsstillende.**

1. Bye, Per; $^{19}/_4$ 1897, snekker Eduard A. B.; 4; M., M., T.
2. Ellingsen, Rolf Manuel; $^{20}/_1$ 1899, fhv. skolebestyrer Konrad N. E.; 4; M., M., T.
3. Hovde, Arne Johannes; $^{16}/_1$ 1898, handelsmand Albert A. S. H., Borgund; 2; T., M., M.
4. Knudsen, Sigurd Krabbe; $^{22}/_1$ 1897, bokholder Christoffer Hansteen K.; 4; M., M., M.
5. Larsen, Trygve Johan; $^4/_1$ 1898, frugthandler Nikolai Lauritz L.; 2; M., M., M.
6. Mork, Stein; $^{15}/_{10}$ 1898, meierieier Rasmus J. M.; 4; M., M., M.
7. Muri, Karl Arne; $^{23}/_9$ 1897, smedemester Vilhelm M. M.; 4; T., M., M.
8. Paulsen, Harald; $^{15}/_3$ 1897, kjøbmand Johannes Marius P.; 4; M., M., M.
9. With, Ludvig; $^{13}/_{12}$ 1896, seilmaker Ludvig K. G. W.; 4; M., M., M.

10. Aall, Elinor; ²⁹/₁₁ 1897, overrettsakfører Cato A.; 4; M., M., M.
11. Aarflot, Ingebjørg Tora; ¹⁹/₂ 1897; bankkasserer John A.; 4; M., M., M.
12. Barstad, Anna Dorthea; ²⁶/₁₁ 1896, rørlægger Knut S. K. B.; 4; M., M., M.
13. Ertesvog, Ingeborg; ²⁵/₆ 1897, folkeskolelærer Ole J. L. E.; 4; M., M., M.
14. Leite, Margit Elen; ¹²/₁₂ 1897, stenarbeider Rasmus P. L., Borgund; 2; M., M., M.
15. Mogstad, Margit; ²⁴/₄ 1898, kjøbmand Peder M.; 4; M., M., M.
16. Nedrelid, Karen Nancy; ²⁸/₄ 1897, tømmermand Nils Andreas N. N.; 4; M., M., M.
17. Paulsen, Jane Marine; ¹⁶/₄ 1896, adoptert av søstrene Paulsen, Aalesund; 4; M., M., M.
18. Roald, Gudrun Kathinka; ³¹/₁ 1898, kirkesanger Hans R., Borgund; 2; M., M., M.
19. Seljesæter, Helga; ⁸/₃ 1897, sersjant, agent Ivar I. S.; 4; M., M., M.
20. Øvrebust, Marta; ¹⁷/₁₀ 1898, handelsmand Peter Benedikt Ø.; 4; M., M., M.

b) Hovedkarakter: **Tilfredsstillende.**

21. Aarflot, Johannes; ¹⁹/₁₁ 1897, bokhandler Johannes A.; 4; T., Ng., T.
22. Barman, Ole Gregor Liljedahl; ²⁰/₈ 1897, sogneprest Gregorius Elisæus B., Borgund; 2; Ng., T., M.
23. Behrentz, Olav Neerland; ¹⁷/₅ 1897, justitsvaktmester Bernhard P. B.; 4; M., T., M.
24. Devold, Bjarne; ²⁴/₆ 1898, dampskibsekspeditor Joakim Holmboe D.; 4; M., T., M.
25. Devold, Helge Molvig; ²³/₄ 1898, disponent Gustav Adolf D.; 3; T., T., T.
26. Fladmark, Thor; ¹⁸/₁₀ 1896, kjøbmand P. Ludv. F.; 4; M., T., T.
27. Holm, Eugen Hauge; ¹¹/₆ 1897, maskinist Kristian Anton H.; 4; M., M., M.

28. Johnsen, Lorentz; $\frac{3}{12}$ 1898, tandlæge Joakim A. J.; 4; T., T., M.
29. Larsen, Einar Olavius; $\frac{10}{5}$ 1897, bryggeformand Christian Gunder Olaus L.; 4; M., T., M.
30. Lid, Sverre Ragnvald Kornelius; $\frac{22}{8}$ 1895, skrædder Andreas Matias R. L.; 2; M., M., M.
31. Lothe, Magnus Øistein; $\frac{14}{3}$ 1898, folkeskolelærer Jens J. L.; 4; M., T., M.
32. Qvam, Erik Hafslø; $\frac{12}{9}$ 1897, toldkontrollør Eystein Q.; 4; T., T., T.
33. Schrøder, Johan Darger; $\frac{1}{1}$ 1897, agent Johan Hilmar S.; 4; T., T., T.
34. Syltevig, Johannes Kristian Martin Eckhoff; $\frac{28}{3}$ 1896, handelsborger Tore Gabriel O. S.; 4; T., T., M.
35. Tøssebro, Peter Hilmar; $\frac{15}{10}$ 1897, snekker Vilhelm Karolus T.; 4; M., M., M.
36. Bang, Agnes Margrethe; $\frac{27}{7}$ 1895, kjøbmand Jakob Benjamin B.; 4; M., T., T.
37. Eidsvig, Valborg Synnøve Johanne; $\frac{12}{7}$ 1896, kjøbmand Ole Edvard E.; 4; M., M., M.
38. Ellingsen, Olga; $\frac{21}{9}$ 1897, søster av nr. 2; 4; T., T., M.
39. Engeset, Solveig; $\frac{9}{7}$ 1898, folkeskolelærer Jakob Elias E.; 4; M., M., M.
40. Flem, Øifrid; $\frac{19}{5}$ 1898, redaktør Ivar E. K. F.; 4; M., T., M.
41. Gjørtz, Aagot; $\frac{1}{5}$ 1896, bokhandler Albert G.; 4; M., M., M.
42. Hagen, Rakel Carleif Hjørdis; $\frac{18}{4}$ 1897, † agent Carl Peder H.; 4; M., T., M.
43. Hansen, Signe Kaspara Gjertine; $\frac{24}{8}$ 1896, skomaker Albert Gerhard H.; 4; M., M., M.
44. Hegge, Dagny Klæboe; $\frac{9}{8}$ 1897, bankbokholder Jens Anton H.; 4; M., M., M.
45. Helgesen, Anna Margrete; $\frac{22}{5}$ 1895, blikkenslager Kornelius Marius H.; 4; M., M., M.

46. Helseth, Aslaug; $\frac{22}{5}$ 1898, snekker Anton Hilmar H.; 4; M., T., M.
47. Muriaas, Astrid; $\frac{15}{8}$ 1896, telegraffuldm. Kristian M.; 4; M., Ng., T.
48. Müller, Ragnfrid; $\frac{6}{4}$ 1898, læge Sigurd M., Eidsvaag; 2; T., M., M.
49. Olsen, Agnes; $\frac{23}{8}$ 1897, handelsfuldm. Christian O.; 4; M., M., M.
50. Sanne, Tordis Marine; $\frac{7}{9}$ 1897, smedemester Peder Olaus S.; 4; M., M., M.
51. Stafseth, Amalie Josefine; $\frac{26}{10}$ 1896, handelsmand Jakob S., Roald, Vigra, Haram; 2; M., M., M.
52. Walderhaug, Martha Henriksen; $\frac{30}{6}$ 1897, bakermester John Kornelius W.; 4; T., T., M.
53. Westvig, Elsie Johanne Marie; $\frac{2}{1}$ 1898, kjøbmand Lars Bernhard W.; 4; T., T., M.

c) Hovedkarakter: **Nogenlunde tilfredsstillende.**

54. Tobiassen, Inga Mildrid; $\frac{17}{6}$ 1897, distriktslæge Markus Andreas T.; 1; M., Ng., T.

d) **Ingen hovedkarakter,**

fordi hun tok eksamen med „indskrænket fagkreds“

(∩: uten tysk).

55. Behrentz, Inga Hilmar; $\frac{5}{1}$ 1896, blikkenslager Andreas Marius B.; 4; T., T., T.

Privatister.

Den private høiere almenkole i Volden anmeldte 72 av sine elever (hvorav 6 piker) til middelskoleeksamen ved Aalesunds skole (51 med landsmaal, 21 med riksmaal som hovedsprog). Av disse bestod 69 den skriftlige prøve. Desuten meldte der sig 4 andre (hvorav 1 pike) fra Volden, hvorav 2 bestod den skriftlige prøve. Med undervisningsraadets tilladelse blev de skriftlige prøver og prøverne i færdighetsfagene avholdt i Volden. Ved de mundtlige prøver i Aalesund var eksaminanderne fordelt paa 7 partier, 5 av landsmaalskandidater (A), 2 av riksmaalskandi-

dater (B). Til eksaminatorer og censorer opnævnte undervisningsraadet følgende:

for religion: eks. pastor Mowinckel, c. lærer Lien.

„ norsk: eks. A. overlærer Bugge, B. adj. Bøe; c. adj. Sørensen.

„ tysk: eks. overl. Grieg; c. A. adj. Bøe, B. frk. Vogt.

„ engelsk: eks. A. overl. Bugge, B. adj. Lima; c. A. adj. Lima, B. frk. Vogt.

„ historie: eks. adj. Midtrød; c. A. adj. Lima, B. frk. Vogt.

„ geografi: eks. overl. Ekenes; c. frk. Neuenkirchen.

„ naturfag: eks. A. adj. Ihle, B. adj. Steffensen; c. A. adj. Steffensen, B. adj. Sandene.

„ matematik: eks. A. adj. Ihle, B. overl. Ekenes; c. adj. Sauer.

Til at bedømme prøven i gymnastik, som holdtes i Volden, hadde undervisningsraadet opnævnt gymnastiklæreren ved Voldens skole, sersjant O. Helthne, og furer Dahle; til at bedømme prøverne i færdighetsfagene:

for tegning: adj. Steffensen og adj. Stabell (M.)

„ skrivning: frk. Neuenkirchen og lærer Lien.

„ sløid: sløidlærer Knudsen og lærer Lien.

„ haandarbeide: frøknerne Sæther og Vogt.

De mundtlige prøver avholdtes 18 juni—1 juli.

Av de 69 elever fra Volden som bestod den skriftlige prøve har 64 fullendte eksamen, 2 med S. tf. i hovedkarakter, 20 med M. tf. (hvorav 1 pike), 19 med Tf. (hvorav 1 pike); 23 (hvorav 2 piker) fikk ikke hovedkarakter, de 21 fordi de hadde „indskrænket fagkreds“ (11 hadde ikke tysk, 10 ikke engelsk), de 2 fordi de var fritat for to færdighetsfag.

Av disse var 12 sykmeldt (6 i historie, 3 i geografi, 1 i alle mundtlige fag undtagen norsk, 2 i gymnastik) og maatte ta utsat prøve i oktober.

Av de øvrige 5 elever hadde en faat tilladelse til at ta de mundtlige prøver i Kristiansand S.; 1 var sykmeldt i religion, 2 i historie (skulde tillike ta fornyet prøve i religion), men møtte ikke til den utsatte prøve; 1 bestod ikke eksamen, fordi han fikk lk. tf. i religion og historie.

De 2 privat anmeldte som bestod den skriftlige prøve, har fuldført eksamen, en pike med Tf. i hovedkarakter, en gut uten hovedkarakter (fritat for engelsk; utsat prøve i historie).

To lærerskolekandidater tok tillægsprøven i tysk, engelsk og matematik; 5 tok tillægsprøve i tysk, 3 i engelsk; deriblandt elev av skolens gymnasium Ragnhild Hovde, som tok middelskoleeksamen i 1912 uten tysk, hvorefter hun fik hovedkarakteren Tf.

Følgende lærere ved Aalesunds skole fungerte som censorer ved de muntlige prøver i Florø og Molde:

1911. I Florø: adj. Grieg i norsk 22 juni, overl. Ekenes i geografi og naturfag 26—27 juni. I Molde: overl. Bugge i engelsk (elever og privatister) 26—28 juni, adj. Ihle i naturfag III og IV (elever og privatister) 26—28 juni, adj. Gotaas i norsk (privatister) 22—24 juni, adj. Høeg i historie (privatister) 21—23 juni.

1912. I Florø: adj. Ihle i matematik og naturfag IV 20—21 juni, adj. Sørensen i tysk og historie 28—29 juni.

1913. I Florø: adj. Sørensen i norsk og engelsk 23—24 juni.

I Molde var ingen av skolens lærere censor i 1912 og 1913, da privatisterne fra Volden disse aar tok eksamen i Aalesund.

B. Artium.

Efter undervisningsraadets bestemmelse avholdtes der for skolens elever **prøver i følgende muntlige fag** med følgende censorer:

1911: fransk, c. rektor Hermanstorff; naturfag, c. adj. Nummedal (K.); matematik, c. adj. Nummedal (K.).

1912: tysk, c. adj. Hoel (K.); engelsk, c. rektor Hermanstorff; geografi, c. adj. Yderstad (K.).

1913: norsk, c. overl. Gran (K.); historie, c. overl. Gran (K.); naturfag, c. overl. Schøyen fra Trondhjem, medlem av undervisningsraadet.

De mundtlige prøver avholdtes i 1911 21—28 juni, i 1912 19—27 juni, i 1913 18—28 juni.

I de øvrige fag blev de karakterer gjældende som faglæreren før eksamens begyndelse hadde git for elevenes standpunkt.

Utfaldet av artium.

I 1911 anmeldtes 13 elever, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve, i 1912 11 elever, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve, i 1913 15 elever: paa reallinjen 6, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve, paa den sproglig-historiske linje 9, hvorav 1 ikke bestod den skriftlige prøve.

I navnefortegnelsen over elevene er opgit 1) fødested, 2) fødselsaar og -datum, 3) fars navn, stilling og bosted, 4) naar vedkommende har tat middelskole-eksamen, og hvor, saafremt det ikke er i Aalesund.

1911.

1. Aase, Kristoffer Harald; Borgund ²⁷/₁₂ 1892, fanejunker Carsten Kr. A., Borgund; 1908.
2. Bang, Martha Gerantine; Aalesund ¹³/₁₁ 1891, kjøbmand Jakob Benjamin B., Aalesund; 1908.
3. Ellefsen, Agnar Marian; Trondenes ²⁵/₇ 1891, politikonstabel Fredrik Mathias E., Aalesund; 1908.
4. Gaaseide, Ivar Peder Noe Olsen; Borgund ²³/₅ 1891, skomaker Ole Eliassen G., Borgund; 1908.
5. Hagerup, Gustav Adolf; Kristiania ¹⁰/₆ 1892, verksmester Oluf Eberhard H., Aalesund; 1908.
6. Knudsen, Einar Jæger; Aalesund ²³/₁₀ 1892, sløidlærer Knud Emil Knudsen, Aalesund; 1908.
7. Lothe, Jakob; Volden ²⁰/₉ 1893, folkeskolelærer Jens Jakobsen L., Aalesund; 1908.
8. Riksheim, Vilhjelm; Valberg ³/₇ 1893, lærer og klokker Jens Thomas Ludvig R., Mosjøen; 1908, Mosjøen.

9. Standahl, Emma Ingvarda Andrea; Aalesund $^{22/7}$ 1890, † bygnings snekker Knud Knudsen S., Aalesund; 1908.
10. Strøm, Ingerid; Kristiania $^{29/6}$ 1893, translator Lyder Ove Adam S., Kristiania; 1908.
11. Uri, Einvald; Aalesund $^{17/5}$ 1893, telegrafist Ole Jørgen Eliassen U., Borgund; 1908.
12. Wiig, Alf Kristian Theodor; Kristiansund N. $^{24/8}$ 1891, skræddermester Karl Fredrik W., Aalesund; 1908.

1912.

1. Brusdal, Trygve Peder; Aalesund $^{13/6}$ 1894, handelsborger Lauritz Thomassen B., Aalesund; 1909.
2. Bødal, Andreas Johannes; Vannelven $^{31/8}$ 1892, lærer Elling Anderssen B., 1909, Molde.
3. Halvorsen, Finn; Talvik $^{9/11}$ 1893, sogneprest Anders H., Borgund; 1909.
4. Haugen, Ragna Olava; Aalesund $^{20/5}$ 1893, kjøbmand Rasmus Kristensen H., Aalesund; 1909.
5. Hovde, Jon Petrus; Ørsten $^{25/7}$ 1893, handelsmand Albert Andreas Simonsen H., Borgund; 1909, Hambros skole, Bergen.
6. Johannessen, Alfred Jens; Aalesund $^{21/2}$ 1893, kjøbmand Andreas Sivert J., Aalesund; 1909.
7. Knudsen, Kjerulf Eivind; Aalesund $^{18/7}$ 1894, sløidlærer Knud Emil K., Aalesund; 1909.
8. Koppernæs, Johan Herman; Aalesund $^{29/5}$ 1894, kjøbmand Hans Peter Lauritz K., Aalesund; 1909.
9. Mowinckel, Rolf; Beieren $^{5/7}$ 1894, res. kap. Jørgen Blydt M., Aalesund; 1909.
10. Øwre, Johan Dedekam; Aalesund $^{12/10}$ 1893, apoteker Jørgen Anton Johnsen Ø., Aalesund; 1909.

1913.

a. Reallinjen.

1. Flem, Kristoffer Olaus Kristen; Flem, Haram $^{23/10}$ 1891, gaardbr. Johan Kristiansen F., Flem; 1910, Molde.
2. Gjørtz, Eystein; Aalesund $^{7/6}$ 1894, bokhandler Albert Emil G., Aalesund; 1909.

3. Hagerup, Gustav Adolf; Kristiania $^{10}/_6$ 1892, verk-
mester Oluf Eberhard H., Aalesund; 1908 (tok 1911
artium paa den sproglig-historiske linje).
4. Ljones, Alf William; Aalesund $^{27}/_{10}$ 1894, skibsfører
Martin Johan L., Aalesund; 1910.
5. Mork, Rasmus Johannes; Ørstenvik $^{19}/_1$ 1896, meieri-
eier Rasmus Johannes Pederson M., Aalesund; 1910.

b. Den sproglig-historiske linje.

1. Bakke, Magnhild Kristiansdatter; Sogge-Bakke, Gryt-
ten $^{19}/_1$ 1893, gaardbruker Kristian Eriksen Sogge-Bakke,
Grytten; 1910.
2. Behrentz, Alyson Marie Chordes; Kristiansund N. $^2/_{11}$
1893; blikkenslager Andreas Marius B., Aalesund; 1910.
3. Dehlin, Charles; Aalesund $^{14}/_{10}$ 1894, kjøbmand Peter
D., Aalesund; 1909.
4. Gunnarsjaa, Ludvig Johan; Hadsel i Vesteraalen $^{13}/_1$
1895, handelsmand Hans Ludvig Næss Hanssen Gun-
narsjaaen, Hanøy, Vesteraalen; 1910. (ved middelskole-
eksamen under navnet: Johan Hansen).
5. Jakobsen, Hjalmar Norvald; Aalesund $^{3}/_7$ 1894, skipper
Henrik Edvard J., Aalesund; 1910.
6. Jøraanstad, Christine Johanne; Aalesund $^{17}/_{11}$ 1893,
bankrevisor Hans Larsen J., Aalesund; 1909.
7. Larsen, Sverre Johannes; Aalesund $^{23}/_{11}$ 1893, kjøb-
mand Lauritz Severin L., Aalesund; 1910.
8. Rødstøl, Knut; Aalesund $^{21}/_3$ 1894, fattigforstander Ma-
thias Knudsen R., Aalesund; 1910.

	Norsk skr.	Tysk skr.	Mat. skr.	Eng. skr.	Norsk	Tysk	Engelsk	Fransk	Historie	Geografi	Naturfag	Matematik	Gymnastik	Hovedkar.	
1911	1. Aase, Kristoffer	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf. (24:13)	
	2. Bang, Martha	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	—	M.tf. (32:12)	
	3. Ellefsen, Agnar	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Ng.tf. Tf. (30:13)	
	4. Gaaseide, Ivar	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf. (31:13)
	5. Hagerup, Adolf	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (22:13)
	6. Knudsen, Einar	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (36:13)
	7. Lothe, Jakob	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf. (35:13)
	8. Riksheim, Vilhjelm	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf. (36:13)
	9. Standahl, Emma	Tf.	M.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	—	Tf. (27:12)
	10. Strøm, Ingerid	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	—	Tf. (27:12)
	11. Uri, Einvald	M.tf.	M.tf.	S.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	S.tf. (40:13)
	12. Wiig, Alf	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	S.tf. (39:13)
1912	1. Brusdal, Trygve	Tf.	M.tf.	S.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	frit.	M.tf. (35:12)	
	2. Bødal, Andreas	Tf.	M.tf.	S.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (38:13)	
	3. Halvorsen, Finn	Tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	frit. Tf. (29:12)	
	4. Haugen, Ragna	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	—	M.tf. (31:12)	
	5. Hovde, Jon	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf. (30:13)
	6. Johannessen, Alfred	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (37:13)
	7. Knudsen, Kjerulf	Tf.	M.tf.	M.tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf. (32:13)
	8. Koppernæs, Johan	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf. (34:13)
	9. Mowinckel, Rolf	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	frit.	M.tf. (30:12)
	10. Øwre, Johan	Tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	frit.	Tf. (27:12)

1913		Norsk skr.	Tysk skr.	Mat. skr.	a. Fysik skr. b. Eng. skr.	Norsk	Tysk	Engelsk	Fransk	Historie	Geografi	Naturfag	Matematik	Gymnastik	Hovedkar.
a.	1. Flem, Kristen.....	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf. (27:13)
	2. Gjortz, Eystein.....	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (32:13)
	3. Hagerup, Adolf.....	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (29:13)
	4. Ljones, Alf.....	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (25:13)
	5. Mork, Rasmus.....	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (38:13)
b.	1. Bakke, Magnhild....	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	Ng.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	—	Tf. (27:12)
	2. Behrentz, Alyson....	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	—	Tf. (25:12)
	3. Dehlin, Charles....	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf. (23:13)
	4. Gunnarsjaa, Johan...	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (27:13)
	5. Jakobsen, Hjalmar...	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf. (35:13)
	6. Jøraanstad, Christine.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	—	Tf. (26:12)
	7. Larsen, Sverre.....	Tf.	Tf.	Ng.tf.	Ng.tf.	Tf.	Tf.	Tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	Tf.	Tf. (26:13)
	8. Rodstøl, Knut.....	Tf.	Ng.tf.	Tf.	Ng.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	M.tf.	M.tf.	Tf.	M.tf.	Tf. (30:13)

Følgende lærere ved Aalesunds skole fungerte som censorer ved de muntlige prøver i Kristiansund:

1911: adj. Gotaas i tysk 21. juni. 1912: overlærer Jæger i engelsk 20. juni.

Prøver i 1. og 2. gymnasieklasse.

I 1912 tok 6 privatister fra Volden ved Aalesunds skole prøve i kemi-fysiologi (5 T., 1 Ng.) og perspektiv-tegning (2 M., 3 T., 1 Ng.); fremdeles tok 13 privatister fra Volden prøve i kemi-fysiologi (6 M., 5 T., 2 Ng.), like-saa 8 privatister fra Molde (3 M., 4 T., 1 lk.tf.). Prøverne besørgetes av overlærer Ekenes og adj. Ihle; for tegning av adjunkterne Steffensen og Stabell (M.). Endelig tok 3 privatister fra Volden 2. g.'s prøve i fransk for elever av latinlinjen (1 M., 2 T.); rektor og overl. Grieg besørget prøven.

I 1913 gav undervisningsraadet tilladelse til at disse prøver avholdtes i Volden og Molde; vedkommende lærer var eksaminator; som censor fungerte overl. Schøyen fra Trondhjem.

Adj. Midtrød fungerte i 1912 som censor ved prøven i engelsk i 1. gymn.kl. baade i Volden og i Molde; i 1913 i Volden.

C. Optagelsesprøve til 1 middelklasse

holdtes i 1911: 19. og 20. juni under ledelse av adj. Høeg og lærer Lien; til censorer hadde folkeskolen opnævnt fru Møller Hansen og lærer J. Hauge.

I 1912: 17. og 18. juni under ledelse av adjunkterne Midtrød, Sørensen, Sauer og lærer Lien; til censorer hadde folkeskolen opnævnt frøknerne Krag og Sanne og lærerne Røsvik og Sæter.

I 1913: 16. og 17. juni under ledelse av adjunkterne Sørensen og Sandene, kand. Wille og lærer Lien; til censorer hadde folkeskolen opnævnt frøknerne O. Holm og A. Wilhelmsen, lærerne Engesæt og Ingv. Vestre.

D. Aarsprøver i skriftlige og muntlige fag

holdtes i 1911 21—29 juni, i 1912 19—29 juni, i 1913 18 juni—1 juli.

Avslutningsfesten holdtes alle aar i Avholdshjemmets festsal, i 1911 1. juli kl. 11, i 1912 2. juli kl. 11 $\frac{1}{2}$, i 1913 3. juli kl. 10 $\frac{1}{2}$.

Skolen begyndte efter ferierne i 1911 21. august, i 1912 21. august, i 1913 22. august kl. 11.

IX. BIBLIOTEKET OG SAMLINGERNE.

Ved utgivelsen av forrige treaarsberetning var der tilbake av assurancesummen og dens renter kr. 333.98. I det forløpne treaar stiller regnskabet sig saaledes:

Indtægt:

Kassebeholdning	kr.	333.98
Kommunens bidrag for 1910: kr. 50, for 1911: kr. 50 — „		100.00
— — „ 1912: kr. 500, for 1913 I: kr. 250 — „		750.00
Renter for 1911: kr. 8.46, for 1912: kr. 5.72	„	14.18
	Kr.	1198.16

Utgift:

Biblioteket (derav til indbinding: kr. 179.10).	kr.	706.49
Samlingerne (derav til stereoskopbilleder: kr. 217.20) . . „		271.29
Andre læremidler	„	195.60
Balance	„	24.78
	Kr.	1198.16

Under posten andre læremidler er de viktigste ting: tegneklodser til realgymnasiet kr. 75.00, redskaper til idrætsøvelsene kr. 79.78, 4 kridtpassere kr. 17.50.

Desuten bevilget bystyret for 1912 ekstraordinært kr. 400 til anskaffelse av instrumenter til fysikundervisningen i realgymnasiet. Denne sum er opbrukt paa kr. 3.87 nær.

Som nævnt i forrige treaarsberetning har bystyret fra $\frac{1}{4}$ 1911 bevilget kr. 100 aarlig til en bibliotekassistent. Som saadan blev

fra $\frac{1}{10}$ 1911 antat adjunkt Høeg, som imidlertid forlot skolen ved utgangen av skoleaaret. Fra $\frac{1}{7}$ 1912 har overlærer Bøe overtat denne stilling. Han har besørget alt utlaan.

Bibliotekets tilvekst siden sidste treaarsberetning utgjør, som det vil sees av fortegnelsen, 88 verker, hvorav 61 er gaver. Skolebøker er ikke medtat i fortegnelsen. Av de 61 verker som er foræret skolen, skriver de 40 sig fra avdøde adjunkt ved Aalesunds skole Gerhard v. d. Lippe Dahl. De er væsentlig av religiøst, filosofisk, pædagogisk, historisk (memoirer) eller politisk indhold.

Desuten fik biblioteket i 1913 en tilvekst paa c. 1000 bind, samt c. 400 norske skoleprogrammer. I anledning av at det $\frac{1}{6}$ 1913 var 50 aar siden stortinget besluttet oprettelsen av en høiere skole i Aalesund, tilstillet rektor forstanderskapet en skrivelse, hvori han tilbød skolen som gave en større del av sit bibliotek. Forstanderskapet mottok med tak den tilbudte samling og besluttet at den skulde utgjøre en egen avdeling av biblioteket („Rektor Hermans-torffs gave 1913“). Der foreligger fra rektors haand en nøiagtig seddelkatalog (alfabetisk ordnet) over den hele samling; størstedelen av bøkene tilhører den klassiske filologi og dens hjelpevidenskaper; desuten er der en del av historisk, arkæologisk eller numismatisk indhold og adskillige politiske flyveskrifter. Der har endnu ikke været anledning til at faa samlingen flyttet til og opstillet i skolens bibliotek.

Bibliotekets tilvekst siden 1910.

- Andersen, Axel, Skolen og „Kirken“. Chra. 1895 (1365). Ib. G.
 Arnesen, Paul, Latinsk Ordbog. Kbh. 1848 (1481). Ib. G.
 Bjørlin, Gustav, Kriget i Norge 1814. Stkh. 1893 (1336). Ib. G.
 Blomberg, Anton, Marskalk Bernadotte och hans Tid. 1763—1810. (1388). Ib. G.
 Brandes, Georg, William Shakespeare. Kulturhistorisk illustreret. G. B. N. F. 1912. I—III. (1455). Ib. i 3 b.
 Brandrud, A., Lyder Brun, Johs. Ordning, S. Michelet, Aandens tjenere, ikke bogstavens. Kra. Asch. 1907. (1381). Ib. G.
 Brun, Christen, Rationalismen i dens historiske sammenhæng med det attende aarhundredes oplysning. Kra. Asch. 1891. (1377). Ib. G.
 Bruun, Georg, The Historical Reader 1588—1910. G. B. N. F. 1913. I: Texts. Ib. II: Notes. (1515). G.
 Christensen, Hjalmar, Bastarder. Kra. Asch. 1894. (1448). Ib.
 Clausen, Julius og P. Fr. Rist, Memoirer og Breve. G. B. N. F. XV: Knud Lyne Rahbeks Ungdomskjærlighed. 1911. (1454). Ib.

- Diplomaticus, I Sverige 1905. Kra. Asch. 1906. (1347). Ib. G.
- Dons, Carl, Hydroid-Bemerkungen I: Rhizogeton nudus Broch und Halecium curvicaule Lorenz. Tromsø. 1912. (1493). G.
- „ Folliculina-studien. I—III. (1503). G.
- „ Slegten Hyas. Tromsø. 1912—13. (1505). G.
- „ Zoologiske notiser II: om egg-lægningen hos enkelte Buccinider. Tromsø. 1913. (1539). G.
- „ Folliculina-studien IV: Vorläufige Bemerkungen über die Systematik der Folliculiniden. Tromsø. 1913. (1540). G.
- Drolsum, A. C., Universitets-Bibliotekets Festskrift. Kra. 1911. (1428). Ib.
- Dumas, Alex., Les trois mousquetaires. Paris. Lévy. 1886. (1404). I—II. Ib. i 2 b. G.
- Erichsen, A. E., Trondhjems katedralskoles historie. Trondhj. 1911. (1401). Ib.
- Fasting, O. W., „Paa gale veie“. Et samfundsspørgsmaal. Bergen. 1904. (1361). Ib. G.
- Gjørven, B. M., Aalesunds Matrikul. 1912. (1466). Ib. G.
- Gran, Gerhard, Jean Jacques Rousseau. Kra. Asch. 1911. (1442—43). I—II. Ib. i 2 b.
- Gregor af Tours, Frankerkroniken. Ved J. P. Jacobsen. I: 1—5 bog. Kbh. Schönberg. 1911—13. (1529). Ib.
- Hamsun, Knut, Livet ivold. G. B. N. F. 1910. (1427). Ib.
- Hansen, Fritz, Vore Prester og 7de Juni. Kra. 1906 + Bruun, Christopher, Til det norske Folk II. Kra. 1906 + Krefthing-Hansen, Axel, Paa farlige Baner. Kra. 1891. (1383). Ib. G.
- Hauff, Wilh., Märchen. Leipzig. Reclam. (1510).
- Havnaas, Torleiv, Maallære og ordtøke fraa Vest-Agder fraa fyrste helvti av 1600-talet. Kra. 1911. (1434). G.
- „ ordsamling fraa Robyggjalaget fraa slutten av 1600-talet. Kra. 1911. (1435). G.
- Hedin, Sven, Sverige och den stora østern. Stkh. Bonnier. 1905. (1357). Ib. G.
- Heffermehl, A. V., Folkeundervisningen i Norge indtil omkring aar 1700. Chra. Grøndahl. 1913. (1549).
- Heiberg, Gunnar, Folkeraadet. Kbh. Gyld. 1897. (1359). Ib. G.
- Heuch, J. C., Vantroens Væsen. Kra. Camm. 1883. (1374). Ib. G.
- Holten's, Konferentsraad Carl Henrik, Optegnelser. Af en gammel Hofmands Mindeblade. G. B. N. F. 1909. (1339). Ib. G.
- Ibsen, Sigurd, Menneskelig kvintessens. G. B. N. F. 1911. (1430). Ib. G.
- Isaksen, Asbjørn og Fredrik B. Wallem, Norges Universitet. G. B. N. F. 1911. (1418). G.
- Jean-Bernard, Den franske Revolutions Historie. Anekdotisk fortalt. Kbh. Jespersen. 1789. 1790. (1426). Ib. i 2 b.

- Jensen, Gustav, Indledning i Prestetjenesten. Kra. Grøndahl. 1888. (1376). Ib. G.
- „ Jens Tandberg, Chr. Ihlen, Bernt Støylen og Chr. Knudsen, Kristelige foredrag. Kra. Steen. 1906. (1380). Ib. G.
- Kielland, Alexander, Breve til hans Søn Jens Zetlitz Kielland. G. B. N. F. 1910. (1393). Ib.
- Krag, Vilhelm, Isaac Seehusen. Kra. Asch. 1900. (1449). Ib.
- Krarup, F. C., Jesus, Guds Søn. Gammel og ny Lære om Kristi Person. Kbh. Pio. 1908. (1366) + Monrad, O. P., Nyprotestantisme i Tyskland. Kbh. Pio. 1908. (1367). Ib. G.
- Krogh-Tonning, Dr. K., Christelig Opdragelseslære. Chra. Malling. 1887. (1373). Ib. G.
- Lehmann, Edv., Buddha, hans lære og dens gjerning. Kbh. Pio. 1907. (1344). Ib. G.
- „ Romantik og kristendom. Kbh. Pio. 1910. (1372). Ib. G.
- Lidman, Sven, Thure-Gabriel Silfverstååhl. Stkh. Bonnier. 1910. (1355). Ib. G.
- Liestøl, Knut, og D. A. Seip, Segn og Minne. Udrag av Johannes Skar, Gamalt or Sætesdal. Kra. Norli. 1912. (1495) G.
- Manthey's, Aug. Chr., Dagbøger for Aarene 1856—1874. II Bind. Hefte 1—2. (393).
- Meidell, D., Norsk Maanedsskrift for Litteratur, Kunst og Politik. Kra. 1884—85. I—II. (1390). Ib. i 2 b. G.
- Michelet, Dr. S., Gamle helligdomme i nyt lys. Kra. Asch. 1902. (1378). Ib. G.
- Monrad, M. J., Religion, Religioner og Christendom. Kbh. Gyldendal. 1885. (1375). Ib. G.
- Nicolay, F., Hvorledes børn ikke bør opdrages. Kra. Steen. 1894. (1364). Ib. G.
- Nielsen, Yngvar, Bodøsagen. Chra. Camm. 1897. (1382). Ib. G.
- „ Universitetets ethnografiske Samlinger 1857—1907. Chra. Fabritius. 1907. (1424). G.
- Nissen, Dr. R. Tønder, De nordiske Kirkers Historie. Kra. Steen. 1884. (1348). Ib. G.
- Nollac, Pierre, Ludvig XV og Marie Leczinska. Kra. Asch. 1905. (1386). Ib. G.
- Nordau, Max, Seifenblasen. Leipzig. Reclam. (1511).
- Norge, Billeder fra Turistruterne. Kra. Mittet. (1525). Ib.
- „ Mittet & Co. Kra. 1913. (1548).
- Norges land og folk: XV. Romsdals amt, utg. ved Amund Helland. Kra. Asch. 1911. I—II. Ib. i 2 b.
- „ XVIII. Nordlands amt, utg. ved Amund Helland. Kra. Asch. 1908. I—IV. Ib. i 4 b.
- Norges statskalender for 1912. (1436). Ib.

- Plum, Nils Munk, H. N. Clausen i Forhold til Protestantismens Principper. Kbh. Pio. 1908 (1368) + Brun, Lyder, Jesus og det gamle testamente. Kbh. Pio. 1908. (1369). Ib. G.
- Plutarch, Levnedbeskrivelser af, overs. af Karl Hude. I: Græske statsmænd. Kbh. Schönberg. 1909—11. (1528). Ib.
- Radziwill's, Prinsesse, erindringer. Kra. Asch. 1908. (1385). Ib. G.
- Ringdal, R. J., Disciplin. Et livsspørgsmaal for skole og hjem. Kra. Camm. 1892. (1363). Ib. G.
- Rohde, B. C., Læreren som opdrager. Kra. Malling. 1885. (1362). Ib. G.
- Rugaard, D. E., Rigsdagsviser fra Begyndelsen af Halvfjerdserne. Kbh. 1901. (1432). G.
- Rygh, O., Norske gaardnavne. IX: Lister og Mandals amt. Kra. 1912. (58). Ib. G.
- Saxe, Oluf, Katekismeundervisningen. Kra. Cappelen. 1886—1891. I—II. (1482). Ib. i 1 b. G.
- Schencke, Wilh., Hvad jorden gjemte. G. B. N. F. 1911 (1433). Ib.
- Schenstrøm, Rolf, Familjen Strahle, eller svenska och norska förhållanden. Stkh. 1899. (1358). Ib. G.
- Schneider, J. A., Molde og Romsdalen. Kra. 1905. I—II. (1356). Ib. G.
- Schøyen, Carl, Under svøben. Noveller. Kra. Asch. 1908. (1360). Ib. G.
- Seeberg, Prof. Dr. Reinhold, Paa tærskelen til det 20de aarhundrede. Kra. Steen. 1903. (1379). Ib. G.
- Shakespeare, W., Hamlet, Prins av Danmark. Oversat av C. H. Blom. Kra. Asch. 1912. (1491). Ib. G.
- „ Romeo og Julie. Oversat av Edv. Lembcke. Kbh. 1887. (1506).
- Skjøldebrand's, Grefve A. F., memoarer. Stkh. 1903—04. (1337). I—V. Ib. i 5 b. G.
- Taranger, Absalon, Norges gamle Love. Anden Række 1388—1604. Første bind. II: Kirkens Lovgivning og Vedtægter. 1388—1447. III: Registre ved Oscar Alb. Johnsen. Chra. 1912. (228). G.
- Thommessen, O., Fængsel og skafot. Kra. Norli. 1907. (1346). Ib. G.
- Tiselius, Dr. G. A., Deutsche Umgangssprache. Stkh. 1911. (1459). Ib. G.
- Troells-Lund, Historiske Fortællinger. Tider og Tanker. G. B. N. F. 1910. (1457). I—IV. Ib. i 4 b.
- Troye, Wilh., Henrik Wergeland i hans Digtning. Kra. Camm. 1908. (1544).
- Universitetet, Det kongelige Fredriks, 1811—1911. Festskrift. Kra. Asch. 1911. (1419). I—II. Ib. i 2 b. G.
- Vidar. Tidsskrift for Videnskab, Literatur og Politik. Kra. 1887—89. (1350). Ib. i 3 b. G.
- Voldum, J., Den sidste Skanse. Kbh. Pio. 1909. (1370) + Robinson, J. A., Nogle Tanker om Inspirationen. Kbh. Pio. 1910. (1371). Ib. G.

- Wallem, Dr. Fredrik B., Det kgl. Frederiks universitets hundredaars-jubilæum 1911. Festberetning. Kra. 1913. (1521). G.
 Woldemar, Fra Hexernes Tid. Kbh. Philipsen. 1887. (1387). Ib. G.
 Yonge, Charlotte, Aunt Charlotte's Stories of English History. Leipzig. Tauchnitz. 1875. (1402). Ib.

Desuten det i treaaret utkomne av følgende tidsskrifter og lignende: Samtiden. Vor Ungdom. For kirke og kultur. Kunst og kultur. Historisk tidsskrift (norsk og dansk). Arkiv för nordisk filologi (G.) The Strand Magazine. Naturen. Fysisk tidsskrift. Nyt tidsskrift for matematik, redig. av Juel og Trier. Nyt magasin for naturvidenskab. (G.). Archiv for matematik og naturvidenskab. (G.). Den høiere skole. Universitets- og skoleannaler. Speideren. Norsk lovtidende 1. og 2. avdeling (G.). Det norske historiske kildekriftsfonds skrifter (G.): 22. 23. 38—43. Skrifter, udgivne af Selskabet til historiske Kildekrifters Oversættelse. Aarsberetning fra Foreningen til norske Fortidsminde-merkers Bevaring. Statistisk aarbok for kongeriket Norge. (G.). Norges officielle statistik. (G.). Bergens historiske forenings skrifter. Meyers Bergens beskrivelse. Jahrbuch des Norwegischen Meteorologischen Instituts. (G.). Nedbøriagttagelser i Norge. (G.). Det meteorologiske instituts aarsberetning. (G.). Bulletin météorologique du Nord. (G.). Romsdals amtstings forhandlinger. (G.). Meddelelser fra det norske rigsarkiv. (G.). Carte géologique internationale de l'Europe. (G.). Universitetets aarsberetning 1905—1910. (G.). Universitetsbibliotekets aarbok 1902—1910. (G.). Statholderskapets Ekstraktprotokol av Supplicationer og Resolutioner 1662—1669. II 1. (G.). Norske, svenske, danske, tyske skoleprogrammer. (G.).

Discipelbibliotekets tilvekst siden katalogens trykning
 (oktober 1911).

A. Skjønliteratur.

- Børresen, Jakob, Eventyr. Kra. 1903. (1452).
 Løken, Haakon, Anne Kathrines ungdom. Kra. Asch. 1910. (1446).
 „ Landsens liv. Kra. Asch. 1911. (1444).
 Marie, Gjennem kamp. Kra. 1900. (1450).
 Norske gutter. Redigeret av Per Wendelbo. 9. aarg., nr. 1—39. Kra. 1906. (1531).
 „ 13. aarg. Kra. 1910. (1532).
 „ 15. aarg. Kra. 1912. (1533).
 „ 16. aarg. Kra. 1913. (1543).

B. Historie.

- Aall's, Nils, Erindringer fra 1814. Kra. Cappelen. 1911. (1429).
 Bätzmann, F., Italiens frihetskamp. Kra. Asch. 1911. (1445).
 Collett, A., Camilla Colletts livs historie. Belyst ved hendes breve og dagbøger. G. B. N. F. 1911. (1431).
 Halvorsen, A., Billeder av livet i Finmarken i fortid og nutid. G. B. N. F. 1911. (1441).
 Koht, Halvdan, Bismarck, statsmanden. Kra. Asch. 1911. (1440).
 Raabe, Jens, Bismarck. Ungdomstid og kampaar. Kra. Dybwad. 1911. (1439).
 Tschudi, Klara, Napoleons søn, Kongen af Rom, Fangen i Wien. G. B. N. F. 1911. (1437).
 Ullmann, Villhelmine, Fra Tyveaarene og lidt mere. Kra. 1903. (1447).

C. Geografi. Naturfag.

- Amundsen, Roald, Sydpolen. Kra. 1912. I—II. (1518).
 Bull, Dr. Edv., Breve fra en ældre herre. Kra. Asch. 1900. (1453).
 Dreyer, W., Fra Naturens Værksted. G. B. N. F. 1912. (1458).
 Nielsen, Yngvar, Det halve Kongerige. G. B. N. F. 1911. (1438).
 Skattum, Dr. O. J., Sydpol-forskning. Kra. 1912. (1465).
 Turistforenings, Den norske, Aarvog for 1912 og 1913. (12).

Discipelbiblioteket tæller nu 485 forskjellige verker, i 777 bind. Samtlige bøker er indbundne.

Samlingerne for undervisningen i naturfag, geografi og historie.

Tilvekst siden 1910.

A. Zoologi.

I. Pattedyr.

Utstoppet fjordsæl (kr. 39).

II. Fugler.

Sidensvans.

Et strudsegg (gave fra Torgny Ofstad).

V. Fisker.

Tangbrosme (gave fra fisker Karl Ingebrigtsen).

Et haiegg (gave fra Johan Lassesen av 3. g.).

Overkjæve av sverdfisk (gave fra maskinist Holm).

Hornjel (gave fra Carl Rønneberg av 1. g.).

Skal av sjøpindsvin (gave fra Reidar Wiig av II A).

B. Botanik.

Mistelten, kristtorn (gave fra adjunkt Høeg).
 Maiskolbe (gave fra Erling Ulfseth av III B).

C. Mineralogi.

To stykker asbest fra Canada (gave fra maskinist Hageselle).

D. Fysik.

(Priserne er tilføiet i parentes. Hvor et numer er tilføiet, er apparatet kjøpt efter illustr. priskatalog nr. 9 over fysikalske apparater fra C. H. Jensens elektriske verksted, Kristiania. De øvrige apparater er kjøpt fra N. Jacobsens elektr. verksted, Kristiania).

Mekanik.

- 1 Atwoods faldmaskine (kr. 90.00).
- 6 biapparater til centrifugalmaskinen:
 - a) apparat til at maale kraften i kg. (kr. 8.50).
 - b) en større og en mindre kule forbundne med hinanden paa en stang (kr. 4.00).
 - c) centrifugalregulator (kr. 8.50).
 - d) damprør med ventil (kr. 11.00).
 - e) slemningsapparat (kr. 7.00).
 - f) apparat for vædsker (kr. 3.00).
- 1 pyknometer (kr. 7.50).
- 1 Arkimedes's lov for legemer som flyter (kr. 5.50).
- 1 pulshammer (kr. 1.00).

Lydlære.

- 1 apparat til at vise staaende svingninger (nr. 175, kr. 20.00).
- 1 monokord (nr. 154, kr. 12.00).

Varmelære.

- 1 kalorimeter med termometer (kr. 35.00).

Elektricitet.

- 1 tangensboussole (nr. 824, kr. 36.00).
- 1 horisontalgvanometer (nr. 822, kr. 25.00).
- 1 lommevoltampèremeter (nr. 801, kr. 16.50).
- 1 Wheatstones bro (nr. 862, kr. 40.00).
- 1 rheostat (nr. 865, kr. 24.00).

1 Crooks rør (nr. 949, kr. 10.00).

1 apparat for traadløs telegrafi: 1 kohéerer (nr. 951, kr. 8.00), 1 sender (nr. 953, kr. 7.00), 1 klokke (nr. 955, kr. 7.00), 1 relæ (nr. 956, kr. 10.00).

4 tørelementer (kr. 8.00). — 1 liten glødelampe.

1-Whimhurst influensmaskine, største model (kr. 32.40).

E. Kemi.

Forsyningen av apparater og stoffer er fornyet efter behovet.

F. Geografi.

To samlinger av billeder fra Norge (Mittet, Kra.), se under bibliotekets tilvekst s. 73: Norge.

Stereoskopbilleder fra Pestalozzi Educational View Co., Paris; ialt 162, nemlig 27 ethnographie; 54 art, archéologie, architecture; 27 chimie industrielle; 54 anatomie, samt 6 stereoskoper (kr. 217.20).

Til undervisningen i projektionstegning i realgymnasiet er anskaffet 1 dodekaeder, 1 ikosaeder, 1 kegleplate med elipse, 10 av hver av følgende: regulær femkantet prisme, femkantet pyramide, tetraeder, oktoeder.

Til perspektivtegningen i middelskolen er indkjøpt 35 mindre gjenstande.

Til idrætsøvelserne er anskaffet i treaaret: 2 fotballer, 4 stativer til fotball, 10 kastespyd, 1 diskos, 3 støpejernskuler, 1 maalebaand, 6 flag, 2 svømmesæler, diverse baller til langball, og endel mindre gjenstande.

X. SKOLEPENGE, FRIPLADSER OG PRÆMIER.

Skolepengene er

i I middelklasse	kr. 80.00
i II—IV —	„ 100.00
i 1. gymnasieklasse	„ 120.00
i 2. og 3. —	„ 150.00

For søskende gjælder følgende moderation: nr. 2 betaler $\frac{3}{4}$, nr. 3 betaler $\frac{1}{2}$, nr. 4 og følgende gaar frit.

Skolepengene betales forskudsvis med $\frac{1}{10}$ inden den første læsedag i hver av maanederne september—juni.

Er skolepengene for en elev ikke betalt overensstemmende med de for skolen gjældende regler, er rektor, naar han derom av kassereren er underrettet, forpligtet til at negte eleven adgang til skolens undervisning (regl. av 20de 1897, § 39).

Naar en elev utmeldes, betales der skolepenge for den maaned hvori utmeldelsen finder sted, og for den følgende.

Om en elev ved aarsprøven ikke flyttes op, men blirsittende igjen i sin klasse, regnes han selvfølgelig fremdeles som skolens elev, da loven tillater at sitte 2 aar i samme klasse. Er det meningen han skal slutte, maa han altsaa meldes ut.

For avgangseksamenerne maa der ved alle eksamensberettigede skoler — foruten skolepengene — betales en **avgift** av kr. 20 for middelskoleeksamen og kr. 40 for artium. Elever som i sidste skoleaar har hat mindst halv friplads, er fritat for at betale denne avgift. Ved artium er der desuten anledning til at ansøke kirkedepartementet om fritagelse, hvis vedkommende er ubemidlet.

Fripladser (mest hele eller halve) utdeles hvert aar av kirke- og undervisningsdepartementet med omtrent 10 % av skolepengenes beløp. De tilstaaes kun for ett aar ad gangen, og maa altsaa hvert aar søkes paany. Ansøknings indsendes til skolen hvert aar inden 15. mai. Skemaer til ansøknings utleveres paa kassererens kontor. For fripladser gjælder følgende bestemmelser (lov om høiere almen-skoler § 61): Elever skal kun under følgende betingelser kunne faa og beholde friplads: ¹⁾ at de ved flid, fremgang og god opførsel gjør sig fortjent til saadan understøttelse, ²⁾ at deres trang godtgjøres ved paalidelige vidnesbyrd.

For at kunne opnaa friplads maa en elev altsaa ha gaat paa skolen mindst ett aar.

I 1910—11 utdeltes kr. 2529 i 9 hele og 23 halve fripladser (13 i gymnasiet, 3 i IV, 5 i III, 11 i II). I 1911—12

utdeltes kr. 2705 i 10 hele og 29 halve (10 i gymnasiet, 4 i IV, 14 i III, 11 i II). I 1912—13 utdeltes kr. 2885 i 11 hele og 32 halve (7 i gymnasiet, 15 i IV, 11 i III, 10 i II).

Foruten statens fripladser har skolen til sin raadighet renterne av de *Rønnebergske* og det *Øwreske legat*, som utdeles av forstanderskapet. Av de Rønnebergske legater utdeltes i 1910—11 kr. 605 i 3 hele og 3 halve fripladser (3 i gymnasiet, 3 i IV); i 1911—12 kr. 632 i 3 hele og 3 halve (3 i gymnasiet, 1 i IV, 1 i III, 1 i II); i 1912—13 kr. 642 i 2 hele, 1 totredjeparts, 4 halve (6 i gymnasiet, 1 i IV). Av Øwres legat utdeltes i 1910—11 kr. 200 i 1 hel, 1 femsjetteparts (1 i gymnasiet, 1 i IV); i 1911—12 kr. 150 i 2 halve (i gymnasiet); likesaa i 1912—13.

Ialt er der saaledes i de tre aar utdelt fripladser til et beløp av kr. 10498.

Som „*flittighetsbelønninger*“ av *Øwres legat* utdeltes ved avslutningsfesten i 1911: „Henrik Ibsens samlede verker“ til Alf Wiig av 3. g., og „Jonas Lies samlede verker“ til Arthur Thunem av IV. I 1912: „Shakespeare's verker oversat av Lembcke“ til Andreas Bødal av 3. g., og „Clausen, illustreret verdenslitteraturhistorie“ og „Aubert, det nye Norges malerkunst“ til Alfred Johannessen av 3. g. I 1913: „Troels-Lund, historiske fortællinger, tider og tanker“ til Rasmus Mørk av 3. g., og „Henrik Ibsens samlede verker“ til Margit Leite av IV.

Renterne av legatet „*Rektor Voss's minde*“, som bidrag til ophold paa landet i sommerferien, utdeltes i 1911 til Kaspara Uggedal av III og Olga Ellingsen av II; i 1912 til Svenning Knudsen av II og Signe Hansen av III; i 1913 til Oda Næss av II og Marie Vinje av I, med en halvpart til hver. Før beløpet blir utbetalt av skolens kasserer, skal rektor ha meddelelse om hvorhen reisen skal gaa, og efter ferien skal der til rektor avgis beretning om opholdet.

XI. SKOLELÆGENS INDBERETNING.

I skoleaarene 1910—13 fremstillet der sig 273 nyindkomne elever (126 gutter, 147 piker) for skolelægen, som

undersøkte deres helbredstilstand og almindelige legemlige udvikling. Resultatet av undersøkelserne indførtes paa de reglementerte rulleblade som „god“ for 253, som „middels“ for 19 (8 gutter, 11 piker), og som „daarlig“ for 1 pike (hjertefeil og spondylit). For de 19's vedkommende anføres som begrundelse, for guttene: 1 habitus paralyticus, 1 paralyse av venstre ben efter poliomyelitis, 1 anæmi, 2 hjertefeil, 1 daarlig bygning i forbindelse med skrofulose, 1 pes equino-varus, 1 kronisk nephrit; for pikerne: 3 anæmi, 1 skrofulose med palpitationer, 1 kronisk tuberkuløs peritonit, 1 albuminuri, 1 asthma og nylig gjennomgaat pleurit, 3 hjertefeil, 1 daarlig legemsbygning, anæmi og neurastheni. Av væsentlige legemsfeil fandtes det nævnte tilfælde av pes equino-varus hos en gut, og luxatio coxae congenita hos en pike.

Myopi fandtes hos 3 gutter og 5 piker (en av disse i betydelig grad). Nedsat synsstyrke fandtes hos 5 piker. En pike led av strabismus, en gut var blind paa et øie. Litt nedsat hørsel fandtes hos 2 gutter og 2 piker; en pike hadde nedsat hørsel paa grund av adenoïde vegetationer.

Sundhetstilstanden blandt elevene har været tilfredsstillende. Nogen epidemiske sygdomme av betydning har ikke forekommet. Kun nævnes i 1911—12 paa sykesedlerne 1 tilfælde av difteri, 3 av variceller, 1 av kusma og 1 av rubeola.

Paa meldesedlerne fra hjemmet, som beløper sig til c. 1700 pr. aar, er hodepine anført som grund for forsømmelsen c. 800 ganger, altsaa i omtrent halvparten av tilfældene; forkjølelse c. 280, mavesyggdomme c. 190, halsesyke c. 135, tandpine c. 130, næseblødning c. 20, influensa c. 20, øresyggdomme c. 20, mindre skader i ben eller haand c. 30, og forresten endel tilfælde av bronkit, sting og brystmerter, gigt, feber, rygsmerter, kvalme, svimmelhet, syggdomme i øiet, byld, bleksot.

XII. FORSKJELLIGE MEDDELELSER.

1. Fra høsten 1911 har gymnasiet foruten sproglig-historisk linje, ogsaa **reallinje**.

2. Vaaren 1911 bifaldt stortinget rektors og forstanderskapets forslag, at skolen skulde faa en **sekretær**. Som saadan antok rektor **adjunkt Høeg**; da han forlot skolen sommeren 1912, antok rektor i hans sted **adjunkt Bøe**.

3. Fra begyndelsen av skoleaaret 1911—12 traadte den nye lov om **skolens ferier** av ²⁵/₇ 1910 i kraft. Efter denne „skal skolens ferier tilsammen utgjøre 12 à 13 uker. Efter forslag av skoleraadet fordeles den til ferier bestemte tid efter forstanderskapets nærmere bestemmelse, dog skal sommerferien ikke utgjøre mindre end 6 uker og rektor ha adgang til at anvende indtil 10 dage i løpet av skoleaaret til enkelte fridage“ (§ 26). Efter reglementets § 14 er maksimum av fridage 132, minimum 126 (∴ 52 søndage, bededag og Kristi himmelfartsdag, samt 13 ukers ferie ∴ $6 \times 13 = 78$ dage, eller 12 ukers ferie ∴ $6 \times 12 = 72$ dage). Her ved skolen er ferierne ordnet saaledes (søndagene er ikke talt med): juleferie 16 dage, paaskeferie 6 dage, pinseferie 3 dage, 17. mai, sommerferie 42 dage, 10 dage til rektors disposition, tilsammen 78 dage. Rektor har hvert aar benyttet 6 av de 10 dage til enkelte fridage (4 om høsten, 2 om vaaren). Desuten har elevene maattet faa fri de to dage i juni, da her holdes censurmøte for 10. kreds og optagelsesprøve til I middelklasse.

4. Siden 1909 har der hvert aar i begyndelsen av december været avholdt skriftlig tentamen for gymnasiet, IV og III middel; den har været 4 dage (for III 3 dage). I december og i april har der været git samtlige skolens elever skriftlige vidnesbyrd av alle faglærere. Efterat rektor har gjennomgaat samtlige vidnesbyrdbøker, har der været avholdt skoleraad til drøftelse av elevenes standpunkt. Naar skoleraadet vedtok nogen uttalelse om en elev, blev denne uttalelse indført i hans vidnesbyrdbok. — Fra høsten 1910 indførtes nye, rummeligere karakterbøker,

med større plads til skriftlige meddelelser til hjemmet, foruten maanedskarakterene. Samtidig fik man nye, op-linjerte klasseprotokoller, hvori maanedskarakterene indføres, medens lærerne noterer de daglige karakterer de gir i de gamle klasseprotokoller. — Før sommerferien 1910 hadde skoleraadet vedtat nye ordensregler og regler for karakterer og vidnesbyrd, som blev approbert av departementet $\frac{5}{8}$ 1910. De er ophængt i alle klasseværelser og trykt foran i karakterbøkerne. — Fra vaaren 1910 har 3. g. i mars og april hvert aar hat en dag i uken til ekstemporale skriftlige arbeider (de 5 sidste timer), avvekslende i norsk, engelsk (fysik), matematik, saaledes at der har faldt 3 gange paa hvert fag. Tysk har tre gange faat de tre sidste timer av en dag til ekstemporal gjenfortælling.

5. Undervisningsraadets inspektion. Professor Hægstad var paa skolen 1. og 3. oktober 1910 og paa-hørte adjunkterne Grieg og Gotaas's undervisning i gymnasiet, saavel i riksmaal som i landsmaal. Han hadde desuten en konferanse med samtlige norsklærere og rektor. Den 7. april 1911 var rektorerne Brekke (Bergen) og Horn (Hamar) paa skolen. Rektor Brekke overvar undervisningen i norsk (IV: Bøe), tysk (II: Høeg), engelsk (2. g.: Bugge, II: Brandstorp), rektor Horn i matematik (II: Wessel-Strøm, I: Sauer og Lien), geografi (IV: Neuenkirchen, I: Sauer), skrivning (I: Neuenkirchen), tegning (1. g.: Wessel-Strøm). Den 19. og 20. september 1912 var rektor Østbye (Drammen) og overlærer Schøyen (Trondhjem) paa skolen. Rektor Østbye overvar undervisningen i norsk (1. g.: Grieg, IV: Bugge), tysk (1. g.: Bøe, II: Sørensen og Lima), historie (3. g.: Midtrød), overlærer Schøyen i fysik (3. g.: Sauer, IV: Ihle), kemi (1. g.: Ekenes), naturhistorie (I: Sandene), matematik (III: Steffensen); desuten hadde han en konferanse med fysiklærerne og rektor om den fysikalske samling.

Gymnastikinspektøren, major Louis Bentzen, var paa skolen $\frac{16}{5}$ 1911.

Sløidinspektør Svendsen fra Kristiansand S. var paa skolen $\frac{31}{5}$ 1911.

Biskop Erichsen fra Bergen, ledsaget av provst G. Barman, paahørte pastor Mowinckels religionsundervisning i 1. g. $\frac{9}{6}$ 1913. Dagen efter holdt biskoppen barnegudstjeneste i kirken, hvorfor skolen fik fri.

6. Elevenes flid, opførsel og orden. Av de karakterer elevene har faat ved skoleaarets utgang, fremgaar det, at antallet av de elever hvis flid fortjener ros, er vokset i treaaret: 1911 fik 46 %, 1912 50 %, 1913 54 % M. tf. Men samtidig er der desværre blit flere der maa betegnes som dovne: 1911 fik 6 %, 1912 5 %, 1913 10 % Ng. tf. Det viser sig stadig at pikerne er flittigere end guttene; f. eks. 1912 av guttene 36 % M. tf., av pikerne 64 %; av guttene 10 % Ng. tf., av pikerne 2 %; 1913 av guttene 45 % M. tf., av pikerne 63 %; av guttene 13 % Ng. tf., av pikerne 7 %; og 2 gutter lk. tf. Fliden er større i gymnasiet (53, 55, 68 % M. tf.) end i middel-skolen (45, 49, 52 % M. tf.). — Hvad opførsel angaar, er der blit flere og flere elever som fortjener ros: 1911 68 %, 1912 69 %, 1913 75 % M. tf. Daarlig opførsel (Ng. tf.) viste i 1911 3 %, 1912 og 1913 2 %. Ogsaa i opførsel staar pikerne bedst: f. eks. 1912 79 % piker, 59 % gutter M. tf.; ingen piker Ng. tf.; 4 % gutter; 1913 81 % piker, 68 % gutter M. tf. I 1911 fik 2, 1913 1 lk. tf. — For orden stiller det sig saaledes i treaaret: 1911 50 %, 1912 57 %, 1913 53 % M. tf.; Ng. tf. fik 4 %, 2 %, 4 %. Ogsaa her staar pikerne bedst: 1912 68 % M. tf., guttene 46 %; 1913 62 %, guttene 45 %. I 1913 fik 1 gut lk. tf.

Om elevenes flid uttalte rektor bl. a. ved avslutningsfesten 1911: „Jeg talte nylig i al fortrolighet med en av skolens elever, en ganske moden og forstandig gut. Det var noksaa rart at høre hans opfatning. Hvis han hadde faat daarlige karakterer, sa han, saa vilde han rødig ha god karakter for flid. For da vilde det jo se ut som om han hadde smaa evner. Det var det at ha smaa evner som stod for ham som det ydmygende, det som bragte

skam over ham. Derimot ikke det at ha været doven. Dette er dog rent bakvendt. Evnerne er forskjellige; nogen har gode evner, andre har daarlige evner. Det er vi ikke selv herre over. Men hvad der beror paa os selv, det er hvordan vi benytter vore evner. At ha smaa evner er ingen skam; men at ha gode evner og ikke benytte dem, det er skam. Jo bedre evner et menneske har faat, des større krav stilles der til ham. For det er hvert menneskes pligt at bruke sine evner saa langt de rækker. Derfor siger jeg til dem blandt Dere som har tungt for det: tap ikke modet, om det ikke gaar saa godt som Dere gjerne vilde. Har Dere gjort Deres bedste og arbeidet flittig, saa kan Dere være tilfreds og glad, selv om resultatet ikke er blit saa godt som Dere hadde haabet. Dere har gjort Deres pligt, og det er en god ting at vite med sig selv at man har gjort sin pligt. Og Dere kan ogsaa være sikker paa, at trofast, paalidelig arbejde nok tilslut vinder frem til maallet. Men til Dere som har gode evner, men ikke har benyttet dem, vil jeg si: selv om resultatet er blit nok saa bra, fordi Dere hadde saa pas let for det, saa kan Dere ikke være glad og tilfreds, for Dere vet at Dere har ikke gjort Deres pligt. Det er ikke Deres skyld at det er gaat saa pas bra. Hvad Dere har naadd, har Dere ikke Dere selv at takke for. Og Dere maa ikke glemme at hvis Dere hadde villet benytte Deres evner, saa kunde Dere naadd meget, meget længer. Dere har altsaa lidt et stort tap, og det er Deres egen skyld. Ingen kan være rigtig glad og tilfreds, som ikke har gjort sin pligt. Og det er ethvert menneskes pligt at nytte sine evner til det yderste.“

Og ved avslutningsfesten 1912:

„Endnu er der et forhold som springer i øinene, naar man betragter elevenes karakterer for flid paa Aalesunds skole; og det har været mig saa meget mer paafaldende som det staar i skarp strid med de erfaringer jeg har gjort paa skolerne i Kristiania og Drammen. Min erfaring fra disse skoler er nemlig den, at selv om eleverne i de lavere middelklasser hadde været likegyldige og dovne, saa pleiet

de dog i afgangsklassen, IV middel, at ta sig ordentlig sammen, og i den klasse var det en sjeldenhet at nogen elev var doven. Jeg har desværre ikke gjort samme erfaring i Aalesund. Endnu i afgangsklassen fortsætter en hel del gutter — det gjælder nemlig i særlig grad guttene — at være slappe, likegyldige og dovne. Iaar har i IV A, som er gutteklasse, kun 26 % M. tf. og hele 22 % Ng. tf. for flid. Jeg har tænkt over om der kan være nogen særlig grund til dette abnorme forhold, og jeg er blit staaende ved en uskik som her i Aalesund synes mig at være betydelig mer utbredt end de steder jeg tidligere har virket. Og det er cigaretrøkningsen. Jeg har et bestemt indtryk av at denne skadelige uvane i betydelig grad sinker og hindrer guttenes fremgang paa skolen. Under undervisningen i sundhetslære faar elevene høre hvilke skadelige virkninger tobaksrøkning har, i særlig grad for den opvoksende slekt. I skolens ordensregler er det forbudt at røke paa gaten eller andet offentlig sted. Det er min pligt at paase at denne regel respekteres. Naar det blir meldt mig at nogen av elevene forser sig mot denne bestemmelse, gir jeg ham og hans hjem først en officiel advarsel, og hjelper det ikke, er jeg nødt til at foreslaa ham utvist av skolen. Iaar er to elever av den grund blit utvist av skolen paa 14 dage. Og det siger sig selv at saadanne elever, om de har friplads, mister den. Men skal man faa bugt med den overhaandtagende cigaretrøkning og dens skadelige følger, er det nødvendig at hjemmene yder skolen en kraftig støtte. Men det er desværre ikke altid tilfældet. Mange hjem ser gjennom fingrene med tobaksrøkningsen, og føler sig næsten fornærmet over henstillinger fra skolen i den anledning. Ja, der findes nok endog de hjem hvor man finder det ret og karslig at guttene tar til at røke cigaret; det er likesom tegn paa at de begynder at bli voksne. Men med den ret mangeaarig erfaring gir, siger jeg: alle fornuftige forældre maa i denne henseende yde skolen sin kraftigste støtte. Kun da kan man haabe paa bedring i dette forhold.“

Og ved avslutningsfesten 1913:

„Naar vort aarsoppgjør viser at 54 % av elevene har M. tf. for flid, 53 % for orden og 75 % for opførsel, da er det ingenlunde et daarlig resultat. Tvertom har vi grund til at være glad over dette resultat, og tak skal de ha alle de bra elever som har bidrat til det. Men vi kan ikke slaa os til ro med dette resultat. Vi maa alltid sette os nye og høiere maal. Alle middelveisfarerne som kun har opnaadd Tf., hvorfor kan ikke de ogsaa komme op i M. tf.? og de dovne, og uordentlige, og uskikkelige som har faat Ng. tf., maa vi se at faa paa ret kjø. Men det magter ikke skolen alene. Dertil maa vi ha kraftig hjelp fra hjemmene. Stiller hjemmet sig likegyldig og uforstaaende eller vel endog uvillig, da nytter alt skolens stræv intet. Likesaa visst som hjemmene har en stor andel i de gode resultater, likesaa visst har hjemmene stor skyld naar det gaar slet. Hvor kan man vente at et barn skal faa respekt for skolen og respekt for sine pligter der, naar hjemmet tar det let hermed? Det er hjemmets pligt at gjøre hvad det kan for at barna skal forstaa at deres arbeide til skolen maa staa i første række. Men ikke sjelden glemmer selve hjemmene dette: fornøielse faar ofte lov til at gaa foran pligterne mot skolen. Der er en ting jeg særlig vil peke paa, fordi jeg har indtryk av at det er eiendommelig for Aalesund. Det er paafaldende hvor megen skoleungdom her i Aalesund av sine hjem faar lov til at færdes ute til langt paa nat. Er det saa underlig at de næste dag har ondt for at være fuldt vaakne i timerne? Barn og ungdom skal tidlig tilsengs, saa slap man saa ofte at se dem komme for sent til første time, eller vel endog komme først til anden time med seddel om at de har hat hodepine om morgenen. Andet kan man ikke vente, naar hjemmet lar dem faa være oppe saa længe, og lar guttene røke cigaretter i hobetal. Det er hjemmets pligt at yde skolen al mulig støtte i dens arbeide. Men da maa ogsaa hjemmet ved alle leiligheter vise barnet at de sætter skolen høit.“

7. In memoriam.

Adjunkt Emil Fadum (se s. 4) hadde virket ved Aalesunds skole i 5 aar. Han var en dygtig, energisk og interessert lærer, avholdt av elever og kolleger. Det kunde aldrig bli dødt, flaut, kjedelig, naar Fadum var tilstede; det gjaldt i klassen, det gjaldt paa lærerværelset og i venne-kredsen. Hvor han kom, bragte han med sig liv og rørelse. Det var merkelig hvilken livlig og kraftig aand der bodde i det skrøpelige legeme.

Ved avslutningsfesten 1911 uttalte rektor følgende mindeord, som hele forsamlingen paaheorte staaende:

„Vi mindes alle den skarpe solskinsdag i februar ifjor, da vi fulgte overlærer Schjelderups kiste til kaien. Han var ikke mer end saavidt kommet ind til os, da døden tok ham fra os. Og straks efter blev en anden av skolens lærere alvorlig syk, syk til døden. Adjunkt Emil Fadum var sidste gang paa skolen 9. mars ifjor. Det viste sig snart at det var alvorlig. Saa fik han permission skoleaaret ut, og senere for hele skoleaaret 1910—11. Skjønt han den hele tid, baade her i byen, og efterat han var overflyttet til diakonhjemmet i Kristiania, var fængslet til sykeleiet, opgav han dog selv ikke haabet. Trods sit skrøpelige legeme var han fuld av livslyst og livstrang. Men dødens nedbrytende magt blev ham tilslut for sterk. Netop som al naturen var vaaknet til nyt liv, da vaaren stod i bristefærdig knop, sovnet han stille ind, den 11. mai om morgenen. Fem dage før fyldte han 36 aar. Der var mange som sendte ham hilsener til den dag i blomster og telegrammer. Det var vemodig at se, hvorledes hans tak for dette stod side om side med avertissementet som meldte hans død.

Jeg har ikke hørt mer end én mening om adjunkt Fadum. Alle holdt av ham. Hans kollega her ved skolen adjunkt Gotaas gav en smuk og sympatisk skildring av hans personlighet i „Søndmøre Folkeblad“. Og i det sidste nummer av tidsskriftet „Den høiere skole“ har en av hans studiekamerater sat ham et vakkert minde. Han siger at

„for realisterne av aargangen 1902—03 vil tanken paa Fadum altid være bundet til de bedste minder fra studie-aarene. I det skrøpelige legeme bodde en lys og freidig sjæl med utpræget sterk livslyst. I kameratkredsen var han i særlig grad det optimistiske element. Med sjælfuld begeistring var han der talsmand for et frisk og modig livssyn og en tillidsfuld tro paa tilværelsens ideale værdier. Han var et helt igjennem godt menneske, og alle holdt vi av ham. Jeg vet ikke hvorledes han var som lærer. Men jeg tror at kunne si at han hadde en for unge lærere usedvanlig interesse for sine elever og sin gjerning og øinet idealet bak sit virke.“

Alle vi som kjendte ham som lærer, vil være fuldt enig i det at han nærte en sterk interesse for sine elever og for sin gjerning. Det viste sig ogsaa paa sykeleiet. Da det ivaar blev tale om at han maatte søke avsked med vartpenge, skrev han til mig at det værste ved det var det, at da kunde han resikere, naar han blev frisk igjen, — for haabet derom forlot ham ikke —, at der ikke var nogen anledning for ham til at komme tilbake til Aalesunds skole. Og det vilde gjøre ham saa ondt; for det vilde han saa gjerne. Saa det er nok rigtig det: han nærte stor, varm interesse for sine elever og sin gjerning. Og det følte hans elever. De følte hvor varmt hans hjerte slog for dem. Derfor slog ogsaa deres hjerter varmt mot ham. Jeg er viss paa at det har været blandt de lyseste øieblikke paa hans lange sykeleie, hver gang en av hans gamle elever kom op til ham for at se til sin kjære lærer.

Ved Aalesunds skole blev der et tomt rum efter Fadum. Vi har alle savnet ham, kolleger og elever. Vi har intet andet end gode, lyse minder om ham. Derfor vil vi altid bevare ham i kjærlig og taknemlig erindring“.

Fhv. adjunkt Gerhard Fredrik v. d. Lippe Dahl avgik ^{30/4} 1912 ved døden efter længere tids sykkelighet. Han var født 1838, blev cand. theol. 1866, og kom 1875 til Aalesunds skole som adjunkt. Han virket her ved skolen i 24 aar; i 1899 tok han avsked paa grund av syke-

lighet. Han blev begravet fra sit hjem inde ved Kolvikbakken, paa Borgund kirkegaard 7. mai 1912. I den anledning sluttet skolens undervisning kl. 11, da hele lærerpersonalet ønsket at vise den gamle lærer den sidste ære, skjønt kun to av skolens lærere hadde været hans kolleger. Ogsaa forstanderskapet gav møte. Der var ogsaa møtt frem mange av hans gamle elever, og disse bar kisten ut til likvognen og fra denne til graven. En av dem, provst Gustav Barman, holdt i sørgehuset en gripende tale, hvori han avla et hjertevarmt vidnesbyrd om sin gamle lærer, og adjunkt Høeg la paa hans gamle elevs vegne en krans paa kisten med tak for hvad avdøde hadde været for dem som lærer. Rektor la i sit eget og sine kollegers navn en krans paa hans kiste som en sidste hilsen fra Aalesunds skole. „Hans virke ved skolen ligger saa pas langt tilbake i tiden, at hverken jeg eller mine kolleger kan ha nogen personlig mening om det. Jeg faar holde mig til den dom hans gamle elever fælder over ham. Den blev i en nekrolog for et par dage siden referert i følgende uttryk: Han var en særdeles kundskapsrik, dygtig og samvittighetsfuld lærer, og der er nok av vakre beviser paa at han omfattet sine elever med en hjertevarm interesse“. Rektor fremhævet at dette stod i god samklang med det at han ogsaa efterat han hadde tat avsked, omfattet Aalesunds skole og dens gjerning med varm interesse. Det hadde han ogsaa vist i gjerning, idet han i de senere aar har skjænket skolen en hel del værdifulde bøker (se side 71). Redaktør Flem la en krans paa kisten fra rektor Bassøe med tak for venskap og samarbeide.

Emma Bjørhovde avgik ved døden ^{10/1} 1913, kun 19 aar gammel. Hun blev optat i I middel 1905, tok middelkskole-eksamen 1909 med M. ff., og gik saa over i gymnasiet. Hun var en velbegavet og sjelden pligtopfyldende elev, og der var al utsigt til at hun i 1912 vilde ta en utmerket artium, ved aarsprøven saavel i 1. som i 2. g. fik hun S. ff. Men sommeren 1911 begyndte hun at skranke og burde visselig helst ha sluttet sin skolegang straks.

Men med sin store ihærdighet strittet hun mot og holdt det gaaende hele høsten utover. Kort før jul maatte hun slutte. I februar 1912 fik hun plads paa Reknæs sanatorium, men det var for sent. Hun blev begravet ¹⁶/₁ 1913 paa Nørve kirkegaard. Hendes lærere og gymnasiets elever under „Brage“s florumvundne fane fulgte hende til det sidste hvilested.

Jens Birger Klæboe Hegge blev optat i I middel 1907 og tok middelskoleeksamen 1911 med Tf. Han fulgte som hospitant undervisningen i enkelte fag i 1. gymnasieklasse 1911—12. Det var meningen at han skulde ind paa sjøkrigsskolen. Han reiste derfor sommeren 1912 tilsjøs med staalbark „Thalassa“ av Grimstad, men paa reise fra London til Port Natal faldt han ⁹/₁₁ 1912 overbord og druknet. Han var en kjæk og bra gut. Hans bratte død var ikke blot et haardt slag for hans forældre og søskende, men vakte sikkert ogsaa megen sorg blandt hans mange venner.

8. Foredrag. Flere gange har utsendinge fra det norske kristelige studenterforbund holdt foredrag paa skolen for gymnasiets elever. Saaledes ¹³/₅ 1912 frk. Bergljot Rød fra 1—2; ¹⁵/₁₀ 1912 stud. theol. Karl Martinussen fra 7—8 („Hvorfor bør vi unge være personlige kristne?“ 16 tilhørere), samt 8—9 bibeltime (12 deltagere); næste dag holdt han som representant for Norges studerende ungdoms avholdsforbund et avholdsforedrag fra 7—8 for c. 25 elever av gymnaset; ²⁷/₂ 1913 holdt cand. theol. Johannes Smidt bibeltime 6—7 for c. 15 gymnasiaster; dagen efter holdt han 1—2 i gymnastiksalen for hele gymnaset foredrag om forbundets maal.

Kunstforeningen viste byens skoler den velvilje at gi dem gratis adgang til den utstilling av malerier av Mimi Falsen, Harald Grønneberg og Jacob Sømme, som den hadde faat istand, fra 10—2 den 18—22 februar 1913. Gymnaset og II—IV middelklasserne fik hver en time (tegnetime eller gymnastiktime) til disposition, da de under sin lærers ledelse marsjerte derhen og besaa utstillingen.

9. Gymnasiesamfundet „Brage“, som blev stiftet i 1881, hadde i 1912—13 59 medlemmer (derav 19 piker) fra alle 3 gymnasieklasser. Det holder møte hver lørdag aften 7—9^{1/2} i august—februar, i et av de største klasseværelser. Ogsaa skolens lærere holder av og til foredrag der. Saaledes i 1910—13 overlærerne Bugge, Grieg, Lima og Midtrød. Sin aarsfest feirer samfundet hver 30. december. I 1910 i Arbeiderforeningen (24 deltagere, hvorav 8 piker; tilstede var overlærerne Bugge og Gotaas); i 1911 i hotel Scandinavie (27 deltagere); i 1912 i skolens gymnastiksal (33 deltagere, baade gutter og piker; flere av tidligere medlemmer deltok; lek og dans). En lignende fest holdtes sammesteds i februar 1913.

„Brage“ gav ²²/₁₁ 1912 en aftenunderholdning i Arbeiderforeningen til indtægt for Tuberkulosesaken. Hele det rikholdige program (orkestermusik, sang, violin med piano, oplæsning; „Vækkeruret“) utførtes utelukkende av medlemmer. Bruttoindtægten var kr. 360; netto kr. 206, som deltes like mellem Aalesunds Sanitetsforening og Tuberkuloseforening.

Inden gymnasiet blev der ⁸/₁₂ 1912 stiftet en avholdsforening med 17 medlemmer; den tæller nu 33. Den holder møte hver anden fredag 7—9^{1/2} i august—mai, i et av de største klasseværelser. Aarsfest holdtes ¹⁷/₅ 1913 i gymnastiksalen (45 deltagere; lek og dans).

Bibeltimer holdtes i sin tid hver mandag hos adjunkt Høeg; efterat han hadde forlatt skolen, holdtes de hver anden mandag paa skolen under ledelse av skolens gamle elev student frøken Ingrid Barstad. Høsten 1913 er der stiftet en kristelig ungdomsforening.

En sangforening stiftet gymnasiets elever ¹⁹/₁₀ 1912 med 27 medlemmer; nu 21. Den holder øvelser hver mandag 6—7 i august—mai i sangværelset, under ledelse av sanglærer Ulvestad. Den har ved flere leiligheter optraadt offentlig; saaledes assisterte den ved „Brage“s ovenfor nævnte aftenunderholdning, ved „Garden“s aftenunderholdning, ved Avholdslagets basar, Hedningemissionens basar, Ulve-

stads kirkekoncert, og har altid gjort lykke. Om dens optræden ved skolens avslutningsfest $\frac{3}{7}$ 1913 i Avholdshjemmets festsal uttalte „Søndmørsposten“ følgende: „Deretter gav gymnasiets blandede sangkor nogen nummere under ledelse av sanglærer Marius Ulvestad. Det var rent overraskende at høre korets præstationer. Vi tør vist si, at det var enestaaende i denne skoles historie at kunne opvise saa gode resultater av sangundervisningen“.

10. Fra $\frac{10}{11}$ 1911 har skolelægen en times kontortid paa skolen om uken.

11. Den 11. mai 1913 var det 50 aar siden stortinget fattet beslutning om opprettelse av en høiere skole i Aalesund. Skolen heiste flag paa denne merkedag, og et par av skolens tidligere elever sendte telegrammer. Om rektors gave til biblioteket i anledning av dagen se side 71. Det var imidlertid først 25. august 1864 indvielsen av lokalerna fandt sted, og 19. september begyndte skolen sin virksomhet. Det var derfor ogsaa 19. september 1889 at skolen feiret sit 25 aars jubilæum.

XIII. SKOLENS VEKST OG NYINDREDNINGERNE.

Allerede ved begyndelsen av skoleaaret 1909—10 viste det sig at der var for litet klasserum: I middelklasse talte 72 elever og burde været delt i 3 paralelavldeinger. Men der var intet ledig klasseværelse. Derfor blev der sommeren 1910 indredet 2 nye klasseværelser i det nordvestre hjørne av bygningen, i de store utvidelser av korridoren i 2. og 3. etage, hvor en del av samlingerne indtil da hadde været anbragt. I skoleaaret 1910—11 maatte baade I og II middel tredeles. Atter var saaledes alle klasseværelser optat, og det blev nødvendig at gaa til yderligere nyindredninger, saa meget mer som skolen fra 1911—12 ogsaa fik reallinje i gymnasiet. Sommeren 1911

blev der i loftsetagen indredet haandarbeidssal i gavlfremspringet mot syd. Den forrige haandarbeidssal i 2. etage blev delt; dens vestre del blev et klasseværelse, dens østre del lærerindeværelse. Det værelse i 2. etage over omklædningsværelset, som tidligere var blit brukt som lærerindeværelse, har siden den tid været brukt som sangværelse. Den store utvidelse av korridoren i 1. etage i det nordvestre hjørne av bygningen blev indredet til lærerværelse (42 m²), det forrige lærerværelse er siden høsten 1911 rektors kontor, og det forrige rektor-kontor er blit kontor for kassereren og sekretæren, og danner forværelse til rektorkontoret, idet der er anbragt dør mellem disse værelser. I de to sidste skoleaar har 3 av middelskolens klasser været tredelt, saa der har været bruk for 14 klasseværelser, foruten hjelpeklasse til særundervisningen i 2. og 3. gymnasieklasse. Sommeren 1912 blev der indredet ny tegnesal i loftsetagen mot Øvregaten, over den forrige tegnesal i 3. etage. Der er indredet skap i væggene mot nord og vest. Den forrige tegnesal er bibeholdt uforandret som et stort klasseværelse. I loftsetagen er yderligere indredet to klasseværelser mot syd, et paa hver side av haandarbeidssalen. For at skaffe tilstrækkelig vindusflate blev der i begge rum bygget fremspring paa taket. Der er nu ingen anledning til yderligere indredning i bygningen. Til disposition er der nu 17 klasseværelser, nemlig 3 i 1. etage, 6 i anden, 6 i tredje og 2 i loftsetagen; de to sidste er nærmest tænkt som hjelpeklasser. Av de 17 klasseværelser kan 4 avgi plads for 35 elever, 5 for 31, 5 for 24 à 26 og 3 for 22 elever. Dertil kommer tegnesal og sløidsal, som avgir plads for 36 elever, haandarbeidssal med plads for indtil 40 elever, gymnastiksal med plads for 50 elever, sangværelse med plads for 33, fysikværelse for 32 og kemiværelse for 28 elever. I loftsetagen har biblioteket to værelser (35 m² og 39 m²). I den store vestibule mot Øvregaten i 1. etage er samlingerne anbragt, i den vestre del samlingerne av karter, av historiske, geografiske og naturhistoriske billeder, i den østre del de store

skaper med utstoppede pattedyr, samt monterne med de botaniske og mineralogiske samlinger; paa sangværelset de to store skaper med utstoppede fugler. Samlingen av fysikalske instrumenter er anbragt i fysikværelset. Pladsen er desværre aldeles utilstrækkelig, og det er desuten uheldig at instrumenterne befinder sig inde i undervisningsrummet. Men der er ingen anledning til at raade bod herpaa, da det ikke lar sig gjøre at faa dette lokale utvidet.

Til de i det foregaaende beskrevne nyindredninger har bystyret ialt bevilget c. kr. 7500.

Paa grund av skolens vekst har bystyret ogsaa hvert aar maattet bevilge adskillig til nyt inventar. Skolen har nu ialt 416 pulter av 4 forskjellige størrelser, 17 katetre med platform, 113 stoler, 10 bord med 1 skuf, 1 med 3 (rektors kontor), 1 med 4 (lærerværelset), 1 med hylde og 5 skuffer (kassererkontoret). Fra høsten 1914 vil der i alle 17 klasseværelser være vægtavler; 3 av de svingtavler skolen eier, er blit forsynet med ruteinndeling til matematikundervisningen i gymnasiet og anbragt i hjelpeklasserne og 1. gymnasieklasse. I sløidsalen er der blit anbragt en stor tavle tvers over hele endevæggen; likesaa paa sangværelset. Paa tegnesalen er der kommet 2 tavler, den ene forsynet med horisontalplan for undervisningen i projeksjonstegning. Til lærerværelset er der anskaffet to store skaper med firkantede laasfærdige rum med løs hylde til bruk for lærerne (det ene med 9, det andet med 6 rum). Desuten er der i væggen indredet et stort skap av samme art med 9 slike rum. Foruten disse 24 rum indeholder disse tre skap desuten 6 store rum til opbevarelse av protokoller og lignende, beholdning av kridt og svamper. Paa lærerværelset er indrettet en fast bokhylde, hvor haandbiblioteket (c. 1000 bind) er opstillet. Paa lærerværelset og paa rektors kontor er blit indlagt vand og anbragt fajansevask. Lærer- og lærerindeværelset er blit utstyret med rullegardiner og sidegardiner, sløidsalen med rullegardiner; til gymnastiksalen og omklædningsværelset er anskaffet trækgardiner mot solen, da disse rum benyttes ved de skriftlige eksamens-

prøver. Efter endt eksamen tas de atter ned. Paa budgettet 1914—15 er foreslaat rullegardiner i samtlige nye klasseværelser mot nord og vest. I fysikværelset er blit indrettet lemmer for vinduerne for at kunne gjøre værelset ganske mørkt. Paa grund av det større elevantal har man maattet anbringe knagrækker til tøiet ogsaa paa den nordre side av korridorerne. I korridoren i 1. etage er der anbragt en ny utgangsdør til Øvregaten i den vestre ende. Rektor og forstanderskap har i henhold til Tuberkuloseovens bestemmelser forlangt at murvægflaterne (ovenfor brystpanelet) og takene oljemales. Dette er nu skedd i 1. etage, gymnastiksalen og omklædningsværelset indbefattet, og i 2. etage, saavel i samtlige værelser som i korridorerne og vestibulen. Paa budgetforslaget for 1914—15 er opført beløp hertil for 3. etage, loftsetagen, kjelderetagen og trappehusene. Hele lekeplanen er blit tjæremakadamisert. Der er blit anbragt en enkel drikkfontæne med én straale. Varmtvandsapparatet i hovedbygningen viste sig aldeles utilstrækkelig; derfor er der blit anskaffet en meget større „kjæmpe“ i kjeldereren, og en meget større beholder paa loftet. Trægjerdet mot Øvregaten var blit rent forfaldent og er blit erstattet med et smedejernsstakit.

Raad til hjemmene.

1. La barnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynder tidlig, og barn trænger mindst 9 til 10 timers søvn.
2. Sørg for at de spiser godt om morgenen, og at de likeledes faar solid niste med paa skolen. Deres meste arbeide skal gjøres om formiddagen.
3. La dem efter middagen opholde sig i fri luft og tillat dem ikke at læse sine lekser før 1 à 2 timer efter maaltidet.
4. La dem spise til aftens mindst én time før de gaar tilsengs.
5. Giv dem en bestemt arbeidstid og paase at denne benyttes ordentlig.

6. Sørg for at læsningen foregaar under god belysning.
7. Tillat ikke tobaksrøking.
8. Hold barnene til lek og fornuftig idræt. Sørg for at de lærer at svømme.
9. Sørg for at deres yttertøi (huer, kapper, frakker, vaatter, kalosjer, paraplyer) navnes. Likesaa lommeværk, gymnastikdragter og gymnastiksko. Sy lommer i pikernes kjoler.

Utdrag av skolens regnskap for budgjetterminerne

$\frac{1}{7}$ 1910— $\frac{30}{6}$ 1911, $\frac{1}{7}$ 1911— $\frac{30}{6}$ 1912, $\frac{1}{7}$ 1912— $\frac{30}{6}$ 1913.

A. Indtægt.

	1910—11.	1911—12.	1912—13.
1. Beholdning fra forrige termin. kr.	13 167.99	7 653.33	7 919.61
2. Skolepenge ¹⁾ „	23 542.50	25 934.00	32 775.00
3 a. Renter av grundfondet „	2 492.76	2 087.91	2 489.44
b. Andre renter. „	167.02	203.24	224.82
4. Skolens legater ²⁾ „	730.54	756.25	887.57
5. Statstilskud „	17 804.00	24 228.07	27 648.40
6. Ifølge antegnelser „		1.76	83.33
	<u>kr. 57 904.81</u>	<u>60 864.56</u>	<u>72 028.17</u>

B. Utgift.

	1910—11.	1911—12.	1912—13.
1. Lønninger og alderstillæg . . kr.	48 956.99	51 454.02	54 225.66
2. Fripladser og stipendier ¹⁾ og ²⁾ „	693.00	753.00	3 818.50
3. Tryknings- og avertissements- utgifter, skrivematerialer . . . „	398.61	336.90	291.08
4. Blandede og tilfældige utgifter „	202.88	196.17	223.71
5. Sykeforsikring „			1.21
6. Ifølge antegnelser „		103.42	11.84
7. Restancer ført til endelig utgift „		101.44	
8 a. Restancer „	675.68	250.00	296.50
b. Kontant „	6 977.65	7 669.61	13 159.67
	<u>kr. 57 904.81</u>	<u>60 864.56</u>	<u>72 028.17</u>

¹⁾ for de to første aar er kun legaternes fripladser medregnet; i det sidste efter departementets bestemmelse ogsaa statens fripladser.

²⁾ i det sidste aar er efter departementets bestemmelse ogsaa medtat beløpet til fripladser av Øwres legat, som forøvrig har sin egen regnskapsfører.

Kommunens bidrag.

	1911	1912	1913
Løn til pedel	kr. 700	700	400
Renhold	1 000	1 162	625
Skolelæge	200	200	100
Lys og brænde	1 565	1 850	900
Bibliotek og læremidler	150	1 000	300
Telefon og assurance	59	59	30
Inventar	390	325	550
Brandkontingent og feierpenge	200	200	100
Vedlikehold	655	1 465	
Tilfældige utgifter	100	150	100
	kr. 5 019	7 111	3 105
Husleiegodtgjørelse til rektor	800	800	400
Nyindredninger	1 740	2 250	1 500
	kr. 7 559	10 161	5 005

Til nyindredninger er altsaa i de 2 $\frac{1}{2}$ aar bevilget kr. 5 490.
 For 1913—14 restbeløpet med kr. 1 993, tilsammen kr. 7 483.

Aalesunds off. høiere almenkole ^{27/1} 1914.

Lyder Hermanstorff.